

Sammanställning utfall mot budget per bolag 2020

Resultatrapport (mnkr)	Sthlm Vatten AB			Sthlm Avfall AB			Koncernen		
	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff
Taxebaserade intäkter	1 341	1 344	-3	632	664	-32	1 971	2 007	-36
Övriga intäkter	426	391	35	22	24	-2	448	415	33
Summa externa intäkter	1 767	1 735	32	654	687	-33	2 420	2 422	-3
Aktiverat arbete	127	139	-12	0	0	0	134	142	-9
Summa intäkter	1 894	1 874	19	654	688	-34	2 553	2 565	-11
Varor/Material/Kemikalier	-78	-73	-5	-12	-10	-3	-91	-83	-8
Entreprenadkostnader	-203	-192	-11	-525	-515	-10	-728	-707	-22
Fastighets- och lokalkostnader	-80	-81	2	-11	-11	1	-90	-93	2
IT-kostnader	-68	-67	-1	-1	-1	1	-69	-69	0
Energikostnader	-121	-135	14	0	0	0	-121	-136	14
Skadeståndskostnader	-27	-10	-17	0	0	0	-27	-10	-17
Konsultarvoden	-71	-76	5	-4	-8	5	-75	-84	9
Inhyrd personal	-39	-33	-6	-3	-3	0	-42	-35	-6
Personalkostnader	-478	-517	39	-34	-36	3	-512	-553	41
Övriga externa kostnader	-244	-253	9	-16	-18	2	-260	-270	11
Summa driftkostnader	-1 410	-1 437	27	-605	-602	-2	-2 015	-2 039	24
Driftresultat	483	437	46	50	85	-36	538	525	13
Netto koncerninterna poster	62	62	0	-62	-62	0	0	0	0
Resultat före avskrivningar och finansnetto	545	499	46	-12	23	-35	538	525	13
Avskrivningar	-446	-385	-61	-16	-16	-1	-459	-401	-59
Finansnetto	-91	-78	-13	-2	-2	0	-94	-81	-13
Resultat efter finansnetto	8	36	-29	-31	5	-36	-15	44	-59

Investeringar (mnkr)	Sthlm Vatten AB			Sthlm Avfall AB			Koncernen		
	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff
Vattenproduktion	259	278	-19			0	259	278	-19
Ledningsnät - befintligt nät	677	498	179			0	677	498	179
Ledningsnät - exploateringsområden	1 231	765	466			0	1 231	765	466
Avloppsrening	323	371	-48			0	323	371	-48
Avfall				140	185	-44	140	185	-44
Övriga investeringar	16	29	-12			0	16	29	-12
Summa exkl uppdragsinvesteringar och SFA	2 506	1 941	566	140	185	-44	2 647	2 125	522
Uppdragsinvesteringar	29	67	-37			0	29	67	-37
Summa exkl SFA	2 536	2 007	528	140	185	-44	2 676	2 192	484
SFA	1 253	1 416	-163			0	1 253	1 416	-163
Summa inkl SFA	3 789	3 423	366	140	185	-44	3 929	3 607	322

Årsredovisning

för

Stockholm Vatten AB

556210-6855

Räkenskapsåret

2020

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	8
Balansräkning	9
Rapport över förändring i eget kapital	11
Kassaflödesanalys	12
Noter	13

Styrelsen och verkställande direktören för Stockholm Vatten AB avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2020.

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden

Stockholm Vatten AB ägs till 98% av Stockholm Vatten och Avfall AB, 556969-3111 och till 2% av Huddinge kommun. I koncernen Stockholm Vatten och Avfall ingår även Stockholm Avfall AB.

Verksamhetens art och inriktning

Stockholm Vatten AB är ett kommunalt bolag inom Stockholms Stad som ansvarar för vattenförsörjning och omhändertagande av avloppsvatten i Stockholm och Huddinge. Likaså äger och sköter bolaget ledningsnäten för vatten och avlopp i dessa kommuner. Stockholm Vatten AB levererar även dricksvatten till tolv grannkommuner och tar emot avloppsvatten från åtta kommuner. Dricksvattnet kommer från Mälaren och en reservvattentäkt finns vid Borsjön utanför Norsborg.

I verksamheten ingår även vattenvård och sjörestaurering inom Stockholm och Huddinge och i samarbete med andra berörda kommuner. Särskilda kontrollprogram finns för Mälaren, Saltsjön och innerskärgården.

Stockholm Vatten AB har sitt säte i Stockholm och huvudkontoret ligger i Norra Ulvsunda. Dessutom finns ett kontor i Högdalen, varifrån framför allt ledningsnätsverksamheten utgår, och några mindre kontor. Bolaget har två vattenverk (på Lovö och i Norsborg), två avloppsreningsverk (i Bromma och Henriksdal) och en reservvattentäkt i Borsjön med ett mindre vattenverk. Därtill äger bolaget ledningsnätet för vatten och avlopp inklusive pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Coronapandemin

Trots pandemin har bolagets verksamhet fungerat utan störningar. Bolagets krisorganisation har varit aktiverad sedan i början av mars för att kunna hantera eventuella störningar. Bolaget har följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och de medarbetare som hade möjlighet arbetade hemifrån. Medarbetare som jobbar i driftverksamheten har dock behövt vara på plats. För att minska risken för smitta infördes besöksförbud på vatten- och avloppsverken.

För att underlätta för det lokala näringslivet möjliggjordes förlängning av betalningsfristen på kundfakturer, något som dock inte använts i så stor omfattning. Utöver det förkortades betalningstiden till bolagets leverantörer, från 30 till 20 dagar.

I samband med pandemins restriktioner minskade volymen av producerat vatten. Det beror bland annat på minskad vattenförbrukning i den hårt drabbade besöksnäringen; hotell, restauranger, färje- och kryssningstrafik som varit tvungna att dra ner på, eller göra uppehåll i sin verksamhet samt att färre personer arbetspendlat till Stockholm.

Stockholm Vatten och Avfall har också deltagit i ett uppmärksammat projekt där prover tagits på inkommande avloppsvatten till avloppsreningsverken i syfte att mäta förekomsten av covid 19-virus. På detta sätt ska det gå att följa spridningen av viruset hos befolkningen i de olika upptagningsområdena för att på ett tidigt stadium få en förvarning om antalet smittade personer börjar öka.

Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA)

Processen för omhändertagandet av avloppsvatten står inför stora utmaningar i framtiden. Förutom en ökande befolkning och klimatförändringar kommer skärpta reningskrav från nya EU-direktiv och nya villkor. För att klara detta pågår projekt SFA. Projektet innebär att Henriksdals reningsverk byggs om med

ny reningsteknik och högre kapacitet för att klara dubbel belastning. En ny tunnel kommer att byggas från Bromma till Henriksdal, när den är slutförd kan Bromma reningsverk läggas ner.

Efter flera års arbete är alla delar av projektet igång. I Henriksdals reningsverk har de första membrankassetterna installerats. Med membranen på plats kan mer avloppsvatten renas samtidigt som det blir ännu renare när det släpps ut i Östersjön. Nu pågår ett intensivt arbete inför driftsättningen av den första så kallade biolinjen. Driftsättningen kommer att ske i januari 2021. Därefter fortsätter arbetet med att bygga till sex biolinjer med den nya membrantekniken. Membrantekniken är energikrävande och för att klara energibehov har ett nytt ställverk installerats. Sicklaanläggningen under Hammarbybacken byggs ut för att rymma de första reningsstegen för avloppsvattnet från söderort och Bromma. På Henriksdalsberget har stora bergrum sprängts ut för ny slamavlägsning.

I början av 2020 påbörjades arbetet med att bygga den nya avloppstunneln från Bromma till Sickla. Tunneln ska bli 14 km lång. Den första sprängningen skedde i maj i Smedslätten och arbetet är nu igång på samtliga sex byggetableringar som finns för att bygga tunneln. Tunneln och Sicklaanläggningen ska tas i bruk 2026 och hela ombyggnaden av Henriksdals reningsverk planeras vara klart 2029.

Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV)

Fram till år 2050 väntas antalet anslutna till Stockholm Vatten och Avfalls dricksvattennät öka från dagens 1,5 miljoner till cirka 2,2 miljoner. Den kapacitet vi har idag räcker inte för denna befolkningsökning och bolagets vattenproduktions- och distributionskapacitet måste därför byggas ut för att säkra vattenförsörjningen under många år framöver. Utöver de egna åtagandena tar vi höjd för vattenförsörjningen inom Stockholms län i enlighet med Länsstyrelsens "Regionala vattenförsörjningsplan" genom att förstärka leveransmöjligheterna till grannkommuner.

Under året har arbetena med flera övergripande utredningar fortsatt, bland annat strategier för utbyggnad av reservoarvolym, framtida vattenkvalitet och en lokaliseringstudie för det nya vattenverket.

På vattenverken har arbetet med att renovera snabbfilter fortsatt, liksom projektering av nya långsamfilter på ett av verken. Vidare har dubbleringen av huvudvattennätet med en andra sjöledning i Hässelbysundet färdigställt och arbetet med att dubbla en huvudvattenledning i Huddinge har påbörjats. Ett saneringsarbete av reservoarerna Trekanten och Fornborgen har genomförts inför de kommande ombyggnadsarbetena.

Andra större investeringsprojekt

I samband med ombyggnaden av Slussen har bolaget bedrivit ett projekt med att flytta huvudvattenledningarna mellan Södermalms torg och Gamla Stan. Detta har varit en förutsättning för att den nya bron, den så kallade Guldbron, skulle kunna installeras. Efter tre år av omfattande avstängningar är nu det nya huvudvattensystemet driftsatt.

Några andra större exploateringsprojekt är den nya Bromstensstaden och Årstafältet. I Huddinge har omfattande ledningsarbeten skett i Huddinges stadspark (Sjödalsparken) samt i Kungens Kurva där det pågår arbeten med att utöka arean av handelsområdet.

Övrigt

I början av januari inträffade en stor vattenläcka på Bergslagsvägen i Bromma på grund av att en huvudvattenledning gick av. Vattenmassorna spred sig över ett stort område och ungefär 20 villaägare fick sina trädgårdar och hus översvämmade. Vattenläckan fick stor uppmärksamhet i massmedia. En mer positiv mediabevakning skedde sedan i september då SVT sände ett inlägg i lokalnyheterna om vårt arbete med att använda AI, artificiell intelligens, för att spåra och förutse vattenläckor.

Under året har en behandling av vattnet i Djurgårdsbrunnsvikens och Sicklasjön genomförts för att minska de fosforhalterna som leder till övergödning.

I slutet av år 2019 skrevs ett avtal med trafikkontoret att bolaget ska ta över dagvattenhanteringen i stads- och gatumiljö samt i vissa parker. Beslutet innebär också att vi tar över ägandeskap för anläggningar och

installationer av dagvatten. Under 2020 har arbetet främst varit inriktat på att bygga upp en struktur för att hantera de nya arbetsuppgifterna.

Begränsningar i ränteavdrag

Riksdagen beslutade i slutet av år 2012 om ytterligare begränsningar för avdrag för koncerninterna räntor i huvudsyfte att förhindra kapitalflykt till utlandet med skatteplanering. Skatteverket har tillämpat det nya regelverket från och med år 2014 vilket för koncernen Stockholm Stadshus ABs bolag innebär att endast en begränsad del av räntekostnaderna till Stockholms stad ansetts vara avdragsgilla. Bolaget har önskat en rättslig prövning av ränteavdragen och besluten har därför överklagats. Förvaltningsrättens och kammarrättens domar var i linje med Skatteverkets beslut och under år 2020 beslutade Högsta Förvaltningsdomstolen att inte ge prövningstillstånd.

Vad avser bokslut 2020 har bolaget bedömt samtliga räntekostnader som avdragsgilla i enlighet med den nya lagstiftningen för avdragsbegränsning av räntor som gäller fr.o.m år 2019.

Andra viktiga förhållanden

VA-verksamheten i företaget är ett legalt monopol och verksamheten bedrivs i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Verksamheten är i huvudsak avgiftsfinansierad i enlighet med självkostnadsprincipen i denna lag. Kommunfullmäktige beslutar om principerna för avgiftssystemet och bolagets styrelse beslutar om nivån på avgifterna.

Förväntad framtida utveckling

Stockholm Vatten AB:s framtida utveckling är nära knutet till Stockholms stads utveckling. En växande stad medför ökade krav på verksamheten för att säkerställa vattenförsörjning och omhändertagande av avlopp med god kvalitet och med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Verksamheten är till sin art mycket långsiktig och vid planeringen av den framtida verksamheten beaktas både förväntad utveckling i staden och förväntade skärpta miljökrav.

Forskning och utveckling

Stockholm Vatten AB deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt inom områden med anknytning till vattenförsörjning och vattenrening men bedriver ingen egen forskningsverksamhet.

Finansiella instrument

I Stockholms stad samordnar och ansvarar finansavdelningen för all upplåning för Stockholms stad och koncernen Stockholms Stadshus AB inom kommunkoncernen.

Hållbarhet

Stockholm Vatten AB arbetar med en rad frågor inom hållbarhetsområdet. Några av punkterna i bolagets ägardirektiv är följande:

- *Tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin.
- *Arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker.
- *Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet.
- *Arbeta för en fossilfri organisation 2030 genom att fasa ut användningen av fossil energi och öka produktionen av förnybar energi.
- *Verka för ökad produktion av biogas och biokol.
- *Stärka resiliensen i Stockholms dricksvattenförsörjning, bland annat för vattenförsörjning vid nödsituationer.
- *Prova nya metoder för att tillvarata fosfor och kväve ur slam.
- *Verka för resurssnål vattenanvändning.

Mer om detta återfinns i bolagets hållbarhetsrapport. Där redovisas de områden som ingår i årsredovisningslagens krav, t ex personal, sociala förhållanden och miljö, men bolaget har också utgått från GRI Standards (Global Reporting Initiative). Som ett led i detta ingår en intressent- och väsentlighetsanalys med kartläggning av bolagets viktigaste intressenter och hållbarhetsfrågor och hur bolaget arbetar med dessa. Hållbarhetsrapporten har upprättats av moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB, den är upprättad som en separat rapport och är gemensam för hela koncernen. Se mer under not 24.

Lagkrav

Livsmedelsverkets respektive Naturvårdsverkets föreskrifter om dricksvatten respektive avlopp och slam samt våra tillstånd från Mark- och miljödomstolen och Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation utgör ramverket för bolagets verksamhet.

I livsmedels- och miljölagstiftningen ingår bland annat de nationella miljö kvalitetsmålen, Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns åtgärdsprogram och miljöbalken, 20 § förordning om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter (i bolagets fall slam).

Tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Stockholm Vatten AB:s verksamhet är beroende av den tillståndspliktiga verksamhet som bedrivs i anläggningarna och de tillstånd som begränsar uttag och reglering av råvatten.

Bolagets miljöpåverkan omfattar vattenmiljön i Stockholmsområdet, Mälaren och skärgården. Hantering av avloppsslam med fokus på fosforåtervinning är en nyckelfråga.

Miljöförvaltningarna i Botkyrka, Ekerö, Stockholm och Huddinge är tillsynsmyndigheter för respektive anläggning och Länsstyrelsen för de olika vattenverksamheterna (ytvattentäkt, bortledning av grundvatten och anläggande i vatten).

Vatten

Stockholm Vatten AB:s verksamheter vid vattenverken i Norsborg och Lovö tillses av miljöförvaltningarna i Botkyrka- respektive Ekerö kommun, med stöd av miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Bolagets uttag av råvatten ur och reglering av Mälaren och Bornsjön är fastställda i vattendomar. De reglerar vilka mängder som får tas ut vid respektive vattenverk och hur intagsledningar med mera ska vara anlagda. Denna vattenverksamhet tillses av Länsstyrelsen i Stockholm.

Avloppsrening

Den första oktober 2019 tog bolaget i anspråk ett nytt tillstånd enligt miljöbalken: "till fortsatt och utökad verksamhet vid Henriksdals reningsverk m.m. i Stockholm, Huddinge och Nacka kommuner (antaget i Mark- och miljödomstolen den 14 december 2017).

Tillståndet anger dels förutsättningarna för den tunnel som ska byggas mellan Bromma reningsverk och Sickla, dels de villkor som gäller under byggtiden och efter ombyggnaden av Henriksdals reningsverk, bland annat hur mycket avloppsvatten verksamheten får ta emot samt tillåtna utsläppta mängder och halter till vatten. Bolagets utsläppsvillkor är gemensamma med Bromma reningsverk. Verksamheten i Bromma kommer dock även fortsättningsvis att drivas med stöd av det gamla miljö tillståndet från Koncessionsnämnden (1992). Tillstånden, som gäller tills vidare, reglerar även vissa utsläpp till luft, samt buller. Stockholm Vatten AB ska genom aktiva insatser gentemot industrier och samhället i övrigt verka för att tillförseln av ämnen som kan skada reningsprocesserna i avloppsreningsverket, som negativt kan påverka slamkvaliteten eller recipienten, eller som innebär risk för att miljö kvalitetsnormerna i vattenförekomsterna inte följs, kontinuerligt ska minskas.

Bolaget klarade samtliga utsläppsvillkor för fosfor, kväve och syretärande organiska föreningar (BOD) under året. På årsbasis är begränsningsvärdet för utsläpp av fosfor 35 ton per år, något som

verksamheten klarat. Bolaget har haft en kontinuerlig kommunikation med våra tillsynsmyndigheter under året.

Stockholm Vatten AB tog i april 2019 även i anspråk ett nytt tillstånd från Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation för vårt befintliga mellanlager för avvattnat avloppsslam i Valsta, Haninge kommun. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är tillsynsmyndighet. Tillståndet avser lagrade mängder och anger att lakvatten ska tas omhand för rening. Området ska vara inhägnat, transporter till och från anläggningen får inte ske nattetid och lukt och buller ska motverkas. Tillståndet gäller tills vidare. Den 22 oktober 2020 lämnades en prövotidsutredning in till miljöprövningsdelegationen, med förslag till ytterligare åtgärder och reningsalternativ inklusive förslag till slutliga villkor för utsläpp till vatten från anläggningen.

Avloppsslammet innehåller näringsämnen som bör återanvändas för att sluta kretsloppet och förhindra övergödning. Under 2020 har allt slam från Stockholm Vatten och Avfalls båda reningsverk spridits på åkermark. Slammet har uppfyllt kraven för certifiering enligt Revaq liksom kraven i Naturvårdsverkets författningssamling SNFS 1994:2, bilaga C, och har därmed varit godkänt för användning på åkermark.

Utveckling av verksamhet, ställning och resultat (Mnkr)

	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning	1 834	1 724	1 699	1 531	469
Rörelseresultat	105	109	195	642	55
Resultat efter finansiella poster	15	23	104	538	54
Balansomslutning	20 413	17 158	14 468	12 565	9 697
Soliditet (%) (1, 2)	4,5	5,4	6,3	6,7	1,8
Medelantal anställda	609	562	529	499	101

(1) Justerat eget kapital/Balansomslutning. Med justerat eget kapital avses eget kapital samt obeskickade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld.

(2). Ökningen av soliditeten år 2017 beror på fusion mellan Stockholm Vatten AB och Stockholm Vatten VA AB.

Förslag till vinstdisposition (kronor)

Not 21

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

balanserat resultat	744 270 287
årets resultat	9 017 501
	753 287 788
Styrelsen föreslår att till aktieägarna utdelas i ny räkning balanseras	1 163 467
	752 124 321
	753 287 788

Utdelningen per aktie blir 1 163 kr

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen

Föreslagen utdelning utgörs av den genomsnittliga statslåneräntan 2020 plus 1 procentenhet (totalt 0,93%) på aktieägartillskott och aktiekapital. Beloppet inkluderar minoritetsägaren Huddinge kommun som enligt aktieägaravtalet har rätt till samma avkastning på satsat kapital som majoritetsägaren Stockholms Stadshus AB.

Ställning i övrigt

Styrelsen har övervägt alla övrigt kända förhållanden som kan ha betydelse för bolagets ekonomiska ställning och som inte beaktats inom ramen för ovan anförda. Därvid har ingen omständighet framkommit som gör att den föreslagna utdelningen inte framstår som försvarlig eller strider mot ABL §17 kap 3.

Beträffande moderbolagets och koncernens resultat och ställning i övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt tilläggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i tusentals kronor där ej annat anges.

Resultaträkning

Tkr

	Not	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	2, 3	1 833 773	1 724 167
Aktiverat arbete för egen räkning		127 123	106 104
		1 960 896	1 830 271
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-196 126	-203 436
Övriga externa kostnader	4	-735 356	-671 774
Personalkostnader	5	-479 001	-445 136
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-440 491	-398 634
Realisationsresultat vid avyttring av immateriella och materiella anläggningstillgångar		-4 662	-2 100
		-1 855 636	-1 721 080
Rörelseresultat		105 260	109 191
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		741	588
Ränteintäkter från koncernföretag		468	454
Räntekostnader och liknande resultatposter		23 582	16 035
Räntekostnader till koncernföretag		-115 329	-102 818
		-90 538	-85 741
Resultat efter finansiella poster		14 722	23 450
Resultat före skatt		14 722	23 450
Skatt på årets resultat	6	-5 704	-12 227
Årets resultat		9 018	11 223

Balansräkning

Tkr

Not 2020-12-31 2019-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för datorprogram och liknande	7	38 232	57 030
		38 232	57 030

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader, mark och markanläggningar	8	2 259 284	2 097 180
Maskiner och andra tekniska anläggningar	9	8 728 642	7 716 729
Inventarier, verktyg och installationer	10	317 697	329 560
Pågående nyanläggningar	11	8 228 262	5 902 891
		19 533 885	16 046 360

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i intresseföretag	12	40	40
Uppskjuten skattefordran	13	74 256	88 481
		74 296	88 521

Summa anläggningstillgångar

19 646 413 16 191 911

Omsättningstillgångar

Varulager m m

Färdiga varor och handelsvaror		37 629	36 327
		37 629	36 327

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		136 811	246 483
Fordringar hos koncernföretag		217 580	281 960
Aktuella skattefordringar		2 619	0
Övriga fordringar		106 268	173 151
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	265 762	228 624
		729 040	930 218

Summa omsättningstillgångar

766 669 966 545

SUMMA TILLGÅNGAR

20 413 082 17 158 456

Balansräkning

Tkr

Not 2020-12-31 2019-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital	15	125 000	125 000
Reservfond		20	20
		125 020	125 020

Fritt eget kapital

Balanserad vinst eller förlust		684 270	674 937
Erhållna aktieägartillskott		60 000	60 000
Årets resultat		9 018	11 223
		753 288	746 160

Summa eget kapital

878 308 871 180

Obeskattade reserver

60 199 60 199

Avsättningar

Avsatt för pensioner och likande förpliktelser enligt tryggandelagen

16 1 629 1 444

Summa avsättningar

1 629 1 444

Långfristiga skulder

Förutbetalda anläggningsbidrag och liknande poster

2 297 413 1 840 105

Summa långfristiga skulder

2 297 413 1 840 105

Kortfristiga skulder

Finansiella skulder till Stockholms Stad

17 16 114 175 13 551 117

Leverantörsskulder

290 773 346 463

Skulder till koncernföretag

223 807 178 001

Aktuella skatteskulder

0 5 300

Övriga kortfristiga skulder

20 038 19 029

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

18 526 740 285 618

Summa kortfristiga skulder 17 175 533 14 385 528

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

20 413 082 17 158 456

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Aktie- kapital	Bundna reserver	Balanserat resultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2019-01-01	125 000	20	736 789	861 809
Årets resultat 2019			11 223	11 223
Summa totalresultat			11 223	11 223
Utdelning			-1 852	-1 852
Utgående eget kapital 2019-12-31	125 000	20	746 160	871 180
Ingående eget kapital 2020-01-01	125 000	20	746 160	871 180
Årets resultat 2020			9 018	9 018
Summa totalresultat			9 018	9 018
Utdelning			-1 890	-1 890
Utgående eget kapital 2020-12-31	125 000	20	753 288	878 308

Kassaflödesanalys

Tkr

	Not	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		14 722	23 450
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	19	449 080	397 023
Betald skatt	19	602	-7 202
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		464 404	413 271
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager och pågående arbete		-1 302	26
Förändring av kortfristiga fordringar		177 759	-158 942
Förändring av kortfristiga skulder		711 853	509 240
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 352 714	763 595
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-2 186	-3 509
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-3 912 857	-2 946 747
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1 161	129
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 913 882	-2 950 127
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-1 890	-1 852
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 890	-1 852
Årets kassaflöde		-2 563 058	-2 188 384
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		-13 551 117	-11 362 733
Likvida medel vid årets slut	20	-16 114 175	-13 551 117

Noter

Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Stockholm Vatten AB med organisationsnummer 556210-6855 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Stockholm.

Stockholm Vatten AB svarar för vattenförsörjning och tar hand om avloppsvatten i Stockholm och Huddinge. Bolaget äger och sköter ledningsnäten för vatten och avlopp i Stockholm och Huddinge. I verksamheten ingår även vattenvård och sjörestaurering inom Stockholm och Huddinge och i samarbete med andra berörda kommuner.

Moderföretag i den största koncernen som Stockholm Vatten AB är dotterföretag till är Stockholms Stadshus AB, org.nr. 556415-1727, med säte i Stockholm.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning ("K3").

Intäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdeskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Stockholm Vatten AB:s intäkter utgörs huvudsakligen av VA-intäkter i enlighet med fastställda taxor. Prissättning för försäljning av företagets produkter och tjänster som regleras i lagen om allmänna vattentjänster sker med hänsyn till självkostnadsprincipen.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing.

Leasetagare

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

Låneutgifter

Låneutgifter avseende lånat kapital som kan hänföras till inköp, konstruktion eller produktion av en tillgång som tar betydande tid att färdigställa innan den kan användas eller säljs inräknas i tillgångens anskaffningsvärde tills den tidpunkt då tillgången är färdigställd för dess avsedda användning eller försäljning. Övriga låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner.

Avgiftsbestämda planer

För avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets resultat belastas för kostnader i takt

med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Förmånsbestämda planer

Vid förmånsbestämda pensionsplaner står företaget i allt väsentligt riskerna för att ersättningarna kommer att kosta mer än förväntat och att avkastningen på relaterade tillgångar kommer att avvika från förväntningarna. Företaget redovisar förmånsbestämda pensionsplaner i enlighet med K3:s förenklingsregler. De förmånsbestämda planer som finns innebär att pensionspremier betalas till St Erik Livförsäkring. Dessa redovisas som avgiftsbestämda pensionsplaner.

Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen.

Inkomstskatter

Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skatemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den sk balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar

Anskaffning genom separata förvärv

Immateriella tillgångar som förvärvats separat redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod. Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns en indikation på att dessa har förändrats jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Effekten av eventuella ändringar i uppskattningar och bedömningar redovisas framåtriktat. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas.

Borttagande från balansräkningen

En immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Den vinst eller förlust som uppkommer när en immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Detta redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla företaget och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas i koncernen till:

Byggnader:	
Stomme	100 år
Tak	40 år
Fasad	40 år
Fönster	50 år
Bassäng	100 år
Rötkammare	25 år
Tunnel	100 år
Byggnadsinventarier:	
Ventilation och styr	30 år
El	50 år
Hissar	40 år
Markanläggning	20 år
Ledningsnät	50 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar:	10-30 år
Immateriella tillgångar	5-10 år
Datautrustning	5 år
Fordon	3-5 år
Personbilar	3 år
Inventarier	5 år
Verktyg	5 år

Nyttjandeperioden för mark är obegränsad och därför skrivs mark inte av.

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget

ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåtriktat.

Borttagande från balansräkningen

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar

Vid varje balansdag analyserar företaget de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som företaget beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har företaget använt budget och prognoser för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning ska omedelbart kostnadsföras i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör företaget en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Andelar i intresseföretag

Andelar i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. Utdelning från andelar i intresseföretag redovisas som intäkt i resultaträkningen.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet beräknas genom tillämpning av först-in-först-ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärde är försäljningsvärdet efter avdrag för beräknade kostnader som direkt kan hänföras till försäljningstransaktionen.

I anskaffningsvärdet ingår utgifter för inköp, tillverkning samt andra utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick. I anskaffningsvärdet för en egentillverkad tillgång ingår, utöver sådana kostnader som direkt kan hänföras till produktionen av tillgången, en skälig andel av indirekta tillverkningskostnader.

Likvida medel

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer. För att klassificeras som likvida medel får löptiden inte överskrida tre månader från tidpunkten för förvärvet.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när företaget har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, ska gottgörelsen särredovisas som en tillgång i balansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar företagets förändringar av företagets likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Not 2 Rörelsens intäkter

	2020	2019
Summa VA-intäkter		
Vatten- och avloppsavgifter	1 484 638	1 391 778
Anläggningsavgifter och liknande poster	79 579	82 389
	1 564 217	1 474 167
Summa övriga intäkter		
Övriga intäkter	269 556	250 000
	269 556	250 000
Nettoomsättning	1 833 773	1 724 167

Not 3 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2020	2019
Inköp	5,40 %	5,60 %
Försäljning	19,30 %	18,20 %

Not 4 Uppllysning om ersättning till revisorn

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget. Arvodet omfattar även bolagen Stockholm Avfall AB och Stockholm Vatten och Avfall AB.

	2020	2019
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag	457	580
Skatterådgivning	335	179
Övriga tjänster	40	51
	832	810

Not 5 Personal

	2020	2019
Medelantalet anställda		
Kvinnor	196	176
Män	413	386
	609	562
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	2 521	2 228
Tantiem och liknande ersättning till styrelse och verkställande direktör	0	0
Övriga anställda	320 192	292 154
	322 713	294 382

Sociala kostnader

Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	683	408
Pensionskostnader för övriga anställda	33 653	29 486
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	109 164	99 769
	143 500	129 663

Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader

466 213   **424 045**

Pensionsförpliktelser

Nuvarande styrelse och verkställande direktör	466	286
Tidigare styrelse och verkställande direktör	1 163	1 158
	1 629	1 444

För avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Andel kvinnor i styrelsen	50 %	50 %
Andel män i styrelsen	50 %	50 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	70 %	70 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	30 %	30 %

Antal medlemmar i styrelsen: 10 (10) st, varav 5 (5) kvinnor

Antal övriga ledande befattningshavare: 10 (10) st, varav 7 (7) kvinnor

Not 6 Skatt på årets resultat

	2020	2019
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-656	-2 783
Uppskjuten skatt	-5 048	-9 444
Totalt redovisad skatt	-5 704	-12 227

Avstämning årets skattekostnad

	2020		2019	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		14 722		23 450
Skatt enligt gällande skattesats	21,40	-3 151	21,40	-5 018
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader		-3 202		-2 032
Skatteeffekt av ej bokförda kostnader		1 305		1 231
Justering aktuell skatt tidigare perioder		-656		-6 408
Summa		-5 704		-12 227

Not 7 Balanserade utgifter för datorprogram och liknande

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	206 980	160 726
Inköp/omklassificeringar	5 227	46 254
Försäljningar/utrangeringar	-7 738	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	204 469	206 980
Ingående avskrivningar	-139 330	-112 389
Försäljningar/utrangeringar	4 643	0
Årets avskrivningar enligt plan	-20 930	-26 941
Utgående ackumulerade avskrivningar	-155 617	-139 330
Ingående nedskrivningar	-10 620	-10 620
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-10 620	-10 620
Utgående planenligt restvärde	38 232	57 030

Not 8 Byggnader, mark och markanläggningar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	3 508 599	3 285 940
Inköp/omklassificeringar	244 808	225 580
Försäljningar/utrangeringar	-4 576	-2 921
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 748 831	3 508 599
Ingående avskrivningar	-1 406 312	-1 332 286
Försäljningar/utrangeringar	2 650	1 156
Årets avskrivningar enligt plan	-80 778	-75 182
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 484 440	-1 406 312
Ingående nedskrivningar	-5 107	-5 107
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-5 107	-5 107
Utgående planenligt restvärde	2 259 284	2 097 180

Not 9 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	10 898 212	9 486 650
Inköp/omklassificeringar	1 286 072	1 412 996
Försäljningar/utrangeringar	-2 795	-1 434
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 181 489	10 898 212
Ingående avskrivningar	-3 181 483	-2 950 393
Försäljningar/utrangeringar/omklassificeringar	1 960	1 118
Årets avskrivning enligt plan	-273 324	-232 208
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 452 847	-3 181 483
Utgående planenligt restvärde	8 728 642	7 716 729

Not 10 Inventarier, verktyg och installationer

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 084 853	1 036 467
Inköp/omklassificeringar	53 563	50 143
Försäljningar/utrangeringar	-4 182	-1 757
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 134 234	1 084 853
Ingående avskrivningar	-755 293	-692 600
Försäljningar/utrangeringar	4 215	1 609
Årets avskrivningar enligt plan	-65 459	-64 302
Utgående ackumulerade avskrivningar	-816 537	-755 293
Utgående planenligt restvärde	317 697	329 560

Not 11 Pågående nyanläggningar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	5 902 891	4 685 383
Inköp	3 915 043	2 952 482
Omklassificeringar	-1 589 672	-1 734 974
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 228 262	5 902 891
Utgående redovisat värde	8 228 262	5 902 891

Not 12 Andelar i intresseföretag

Namn	Kapital- andel	Antal andelar	Bokfört värde 2019	Bokfört värde 2020
SYVAB	33%	40	3 825	3 871
				3 871
	Org.nr	Säte	Res.andel 2019	Res.andel 2020
SYVAB	556050-5728	Stockholm	-1 742	46

Not 13 Uppskjuten skattefordran

	2020-12-31	2019-12-31
Outnyttjade underskottsavdrag	74 256	88 481
Belopp vid årets utgång	74 256	88 481

Uppskjutna skattefordringar värderas till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Företaget har outnyttjade underskottsavdrag uppgående till 361 384 (384 972) Tkr.

Skattefordran har räknats om till 20,6% på underskott tom 2019. Minskning av skattefordran år 2020 har beräknats som 21,4% på det skattemässiga resultatet.

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna VA-intäkter	172 491	186 340
Upplupna intäkter för rågas och el	4 146	4 685
Förutbetalda hyreskostnader	4 448	2 010
Förutbetalda behandlingskostnader	18 333	17 506
Övriga poster	66 344	18 083
	265 762	228 624

Not 15 Antal aktier och kvotvärde

	Antal aktier	Kvot- värde
Bolagets aktiekapital	1 000	125 000
	1 000	

Not 16 Avsättningar

	2020-12-31	2019-12-31
Avsättning för pension		
Belopp vid årets ingång	1 295	1 150
Årets avsättningar	727	145
Under året ianspråktaga belopp	-393	0
	1 629	1 295
Övriga avsättningar		
Belopp vid årets ingång	149	2 116
Årets avsättningar		149
Under året ianspråktaga belopp	-149	-2 116
	0	149

Avsättning för pension avser premiebestämd chefspension. Övriga avsättningar avser avtalade avgångspensioner.

Not 17 Finansiella skulder till koncernföretag

Företagets utnyttjade checkräkningskredit uppgår till 16 114 175 Tkr (13 551 117 Tkr). Limit avseende checkräkningskredit uppgår till 16 900 000 (14 200 000) Tkr.

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna semesterlöner	27 545	23 803
Upplupna skadestånd	40 032	22 448
Förutbetalda anläggningsavgifter och liknande poster	57 441	52 225
Upplupen reserv investeringsfakturor	343 544	137 765
Övriga poster	58 178	49 377
	526 740	285 618

Not 19 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2020-12-31	2019-12-31
Avskrivningar	440 491	398 634
Förändring semesterlöneskuld	3 742	336
Förändring avsättningar	185	-1 822
Realisationsresultat avyttring anl.tillgångar	4 662	-125
Uppskjuten skatt	14 225	9 444
Betald inkomstskatt	-13 623	-16 646
	449 682	389 821

Not 20 Likvida medel

De likvida medlen ingår i Stockholms stads koncernkonto och klassificeras i balansräkningen som kortfristig finansiell skuld till koncernföretag.

Not 21 Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 753 287 788 (746 159 357) disponeras enligt följande:

	2020-12-31	2019-12-31
Utdelas till aktieägarna	1 163 467	1 889 070
Balanseras i ny räkning	752 124 321	744 270 287
	753 287 788	746 159 357

I det fria egna kapitalet ingår ett ej återbetalat villkorat aktieägartillskott på 60 mnkr.

Not 22 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

	2020-12-31	2019-12-31
För skulder till kreditinstitut:		
Ställda säkerheter	0	0
Ansvarsförbindelser	0	0
	0	0

Not 23 Koncernuppgifter

Företaget är helägt dotterföretag till Stockholm Vatten och Avfall AB, org.nr 556969-3111 med säte i Stockholm. Moderföretaget Stockholm Vatten och Avfall AB upprättar koncernredovisning. Moderföretag i den största koncernen som Stockholm Vatten och Avfall AB är dotterföretag till är Stockholms Stadshus AB, org.nr. 556415-1727, med säte i Stockholm.

Not 24 Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111), med säte i Stockholm, valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten avskild från årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorerna samtidigt som årsredovisningen. Den finns tillgänglig på www.svoa.se.

Not 25 Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter räkenskapsårets slut.

Stockholm, 11 mars 2021

Maria Antonsson
Styrelsens ordförande

Ellinor Vikman Rindevall
Vice ordförande

Mårten Frumerie
Verkställande direktör

Susanne Wicklund

Fritz Lennaárd

Berthold Gustavsson

Inga Osbjer

Fredrik Pettersson

Mia Sundelin

Love Bergström

Min revisionsberättelse har lämnats

Fredric Hävrén
Auktoriserad revisor

Stockholm Vatten och Avfall

Hållbarhetsredovisning 2020

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

VD har ordet

År 2020 var ett ovanligt år för oss alla. Inte kunde vi ana när året inleddes, att hela världen snart skulle befinna sig i en pandemi med allt vad det innebär. Trots den omställning det betytt för vårt bolag, har verksamheten, våra projekt och vår utveckling samt hållbarhetsarbetet fortsatt under året.

Stockholm Vatten och Avfall har ansvar för att vatten, avlopp och avfallshantering ska fungera i Sveriges huvudstad, varje dag, dygnet runt. Det vi gör berör 1,5 miljoner stockholmare varje dag. Vår verksamhet ligger till grund för att Stockholm ska kunna växa och utvecklas. För att säkra framtidens leveranser finns ett behov av kapacitetsökning inom alla områden. Stora investeringar görs därför för att trygga en hållbar vatten- och avfallshantering i ett växande Stockholm. I miljöprojektet Stockholms framtida avloppsrening bygger vi ut och moderniserar Henriksdals reningsverk till att bli en av världens mest moderna avloppsreningsanläggningar. Vi ökar produktions- och leveranskapaciteten av dricksvatten inom ett program som kommer att pågå fram till omkring år 2050, vilket berör båda vattenverken, ledningsnätet och alla elva vattenreservoarer. I Högdalen planeras för en modern avfallssorteringsanläggning, som ger förutsättningar för att stockholmarnas matavfall i ännu större utsträckning ska bli biogas och biogödsel.

Hållbarhet är en del av vårt DNA. Visionen ”Tillsammans för världens mest hållbara stad” uttrycker vår ambitionsnivå i hållbarhetsfrågor och visar riktningen för oss själva och för stockholmarna, våra samarbetspartners och verksamheterna i staden. Den ger kraft och energi framåt.

Vi arbetar utifrån fyra bolagsmål, med hållbarhet som en röd tråd utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv.

- Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling 2025
- Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025
- Verksamheten är resurspositiv 2030
- När nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som står väl rustade för framtiden och de tuffa utmaningar den för med sig med exempelvis ett förändrat klimat och tuffare regelverk inom våra områden. För att lyckas måste vi hjälpas åt. Med nya, innovativa lösningar, hög tillgänglighet och samverkan med stockholmarna och andra aktörer arbetar vi tillsammans, för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

I vår hållbarhetsredovisning presenterar vi vår verksamhet, vår vision och våra mål, vilka framtidens utmaningar är, vilka som är våra viktigaste hållbarhetsfrågor och hur vi arbetar med dem. Fokus ligger främst på miljö och sociala frågor. För en ekonomisk redogörelse hänvisar vi till vår årsredovisning.

Mårten Frumerie, VD

Innehåll

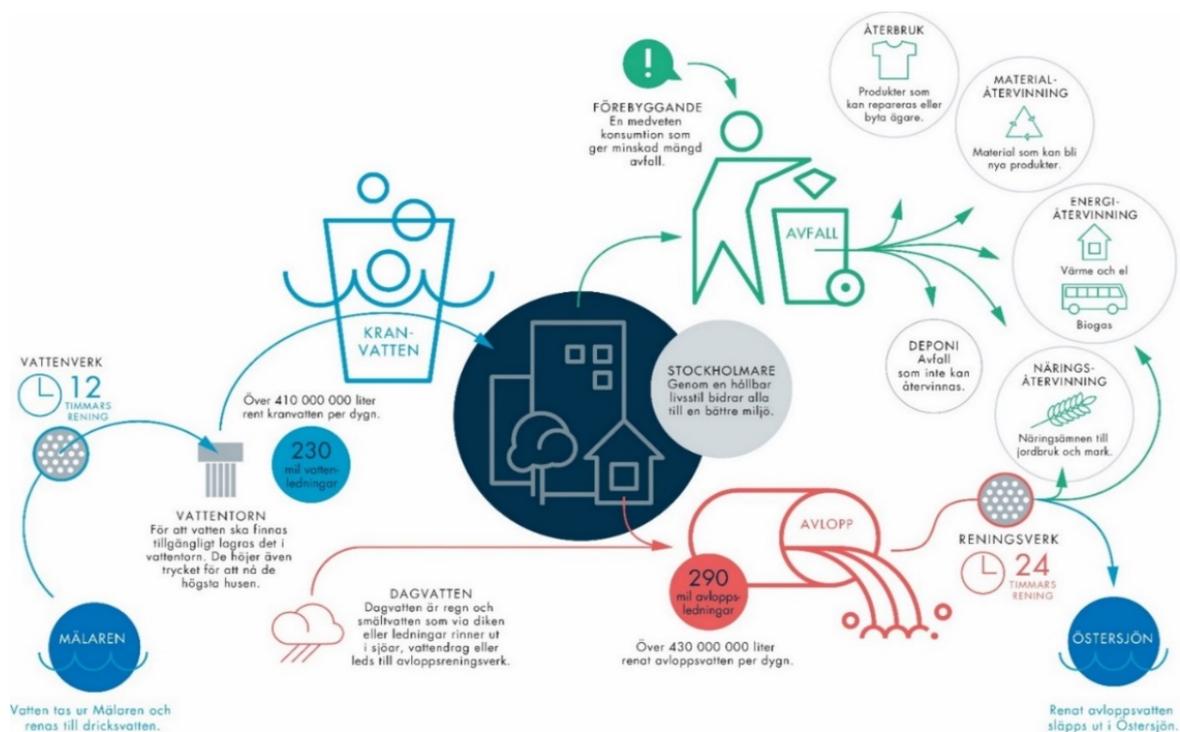
VD har ordet	2
Tillsammans för världens mest hållbara stad.....	4
Verksamhet och affärsmodell	4
Samspel med omvärlden	6
Styrning	8
Bolagsmål	8
Vårt hållbarhetsarbete är kopplat mot FN:s globala hållbarhetsmål.....	9
Våra viktigaste hållbarhetsområden	11
Utsläpp till vatten.....	12
Utsläpp till luft.....	15
Energi.....	18
Material och avfall från stockholmarna	20
Verksamhetsmaterial	23
Verksamhetens restprodukter och avfall	26
Medarbetarnas hälsa och säkerhet	29
Kundernas hälsa och säkerhet	31
Kommunikation	35
Påverkan genom entreprenörer och leverantörer.....	37
Samhällsfunktion - indirekt påverkan.....	39
Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall	42
Policy och riktlinjer	42
Antikorruption	43
Uppföljning och utvärdering	44
Granskning.....	44
Utveckling av hållbarhetsarbetet.....	44
Om hållbarhetsredovisningen	44
Redovisning av indikatorer.....	46
GRI-appendix.....	56
Standardupplysningar	56
Upplysningar, viktigaste hållbarhetsområdena	58

Tillsammans för världens mest hållbara stad

Så lyder Stockholm Vatten och Avfalls vision som genomsyrar vår verksamhet och våra mål. Bidraget till en hållbar samhällsutveckling finns till stor del i vårt uppdrag – att förse stockholmarna med hälsosamt vatten, rena deras avloppsvatten och ta hand om deras avfall med ett kretslopps-perspektiv. Våra tjänster är en förutsättning för att kunna uppnå ett hållbart samhälle där näringsämnen och material cirkulerar. Vår egen verksamhet har naturligtvis också en påverkan på miljö och samhälle genom vår resursanvändning och våra utsläpp. Genom att arbeta tillsammans med våra kunder, leverantörer och andra intressenter har vi även stor möjlighet att kunna åstadkomma förbättringar både i vår egen verksamhet och i samhället för att i slutändan kunna skapa en hållbar vatten- och avfallshantering och ett cirkulärt samhälle.

Verksamhet och affärsmodell

Stockholm Vatten och Avfall är Sveriges största vatten- och avfallskoncern. Vår verksamhet berör cirka 1,5 miljoner invånare och företag i Stockholmsområdet varje dag. Det ställer höga krav både på den dagliga verksamheten och på utveckling och infrastruktur. Detta speglas i vår verksamhetsidé som lyder: ”Vi är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus för invånare, företag och intressenter i ett Stockholm som växer.”

Vattnets och avfallens väg genom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet

Stockholm Vatten och Avfall är en kommunal koncern som ägs av Stockholms Stadshus AB och består av moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB och dotterbolagen Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB. Stockholm Vatten och Avfall AB äger till 100 procent Stockholm Avfall AB och till 98 procent Stockholm Vatten AB. Resterande 2 procent ägs av Huddinge kommun.

Samtliga bolag finns i Stockholm och huvudkontoret ligger i Ulvsunda. Dessutom finns ett kontor i Högdalen, varifrån framför allt ledningsnätets verksamheten utgår, ett par projektkontor och några

mindre kontor. Bolaget har två vattenverk (på Lovö och i Norsborg), två avloppsreningsverk (i Bromma och Henriksdal), sex återvinningscentraler och en reservvattentäkt i Bornsjön med ett mindre vattenreningsverk. Därtill äger bolaget ledningsnätet för vatten och avlopp inklusive pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge.

	Stockholm Vatten AB	Stockholm Avfall AB
Huvuduppdrag	Leverera dricksvatten, rena avloppsvatten samt skydda vattenmiljöer och restaurera sjöar.	Ansvara för avfallshanteringen i Stockholms stad. Ansvaret omfattar hantering av kommunalt avfall; restavfall, matavfall, grovavfall samt farligt avfall.
Verksamhetsområde	Verksamhetsområdet omfattar anslutna privat- och företagskunder i Stockholm och Huddinge. Därtill säljs VA-tjänster till ett antal grannkommuner.	Privat- och företagskunder i Stockholms kommun.
Intäkter	Vatten och avloppstaxor (VA-taxor). Avgifterna för allmänna vattentjänster ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten.	Avfallstaxor. Taxan ska vara miljöstyrande enligt ägardirektiv från Stockholms stad.
Viktigaste styrande lagar, förordningar och domar	Lagen om allmänna vattentjänster, livsmedelslagstiftning, miljöbalken, miljödomar och villkor enligt miljöbalken.	Miljöbalken, avfallsförordningen, lokala föreskrifter och avfallsplan för Stockholm, miljödomar och villkor enligt miljöbalken.

- Kommuner som vi levererar dricksvatten till
- Kommuner som vi levererar en del av dricksvattnet till

- Kommuner där vi tar hand om allt avloppsvatten
- Kommuner där vi tar hand om en del av avloppsvattnet

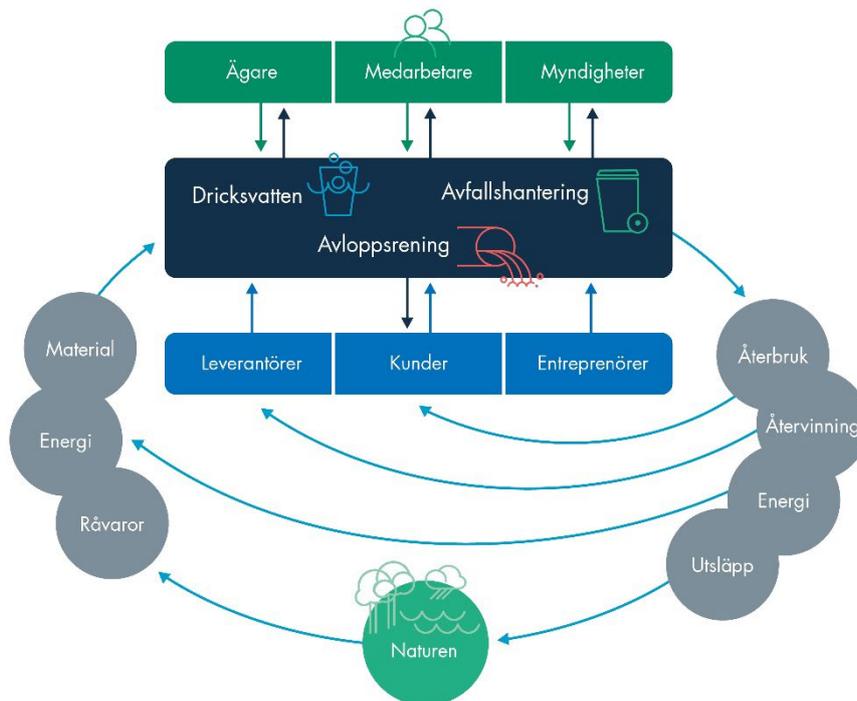

- Ansvarar för avfallshanteringen i Stockholms stad

Samspel med omvärlden

Cirkulär verksamhet

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet samspelar med olika intressenter och är precis som all annan verksamhet helt beroende av tjänster från naturen som energi och råvaror.

För att leverera dricksvatten och ta hand om avlopp och avfall på ett mer hållbart sätt behöver vi låta energi, näringsämnen och material stanna kvar i återbruks- och återvinningsflödena så länge som möjligt. Uttaget av nya råvaror och deponering av avfall ska vara minimalt samtidigt som utsläppen till luft, mark och vatten ska vara så rena som möjligt. Vår verksamhet bidrar till att näring från matavfall och avloppsslam kan återanvändas som gödsel i jordbruket. Samtidigt nyttjas energin i matavfallet och avloppsslammet genom biogasen som uppstår vid rötning. Värmen från avloppsvattnet används till fjärrvärme. Vi arbetar också för att öka återbruk av produkter och återvinning av materialet som vi samlar in. Resten av avfallet blir fjärrvärme och el.

Dialog med intressenter

Genom samarbete med våra intressenter kan vi förbättra de cirkulära flödena av energi, näringsämnen och material och minska våra avtryck på naturen. För att kunna göra det måste vi ha en bra dialog med intressenterna. Att ha regelbunden kontakt med våra intressenter är också viktigt för vårt dagliga och strategiska arbete. Därför har vi för avsikt att utöka dialogen inom hållbarhetsområdet de närmaste åren. Exempel på den kommunikation vi idag har med särskilt viktiga intressenter visas i tabellen nedan. I denna framgår även vilken påverkan vi har på dem och vilken påverkan de har på oss.

Intressenter	Påverkan	Typ av kommunikation	Exempel på input och hantering
Kunder - invånare i Stockholm, både privatpersoner och verksamheter med behov inom VA och avfall, samt invånare i grannkommuner	<p>Kunderna påverkas av hur väl vi sköter våra åtaganden vad gäller kvalitet och leveranssäkerhet. Likaså kan vi påverka boende och verksamheter i staden i samband med stora projekt.</p> <p>Kunder och verksamheter påverkar miljön genom hanteringen av sitt avfall och utsläpp till mark och vatten. Om de inte hanterar sitt avfall korrekt eller släpper ut olämpliga ämnen i avloppet, påverkar det miljön och de åtgärder vi måste vidta.</p>	Kundundersökningar och fokusgrupper. Hantering av olika typer av kundärenden. Kundkontakt på våra återvinningscentraler. Samråd i samband med stora projekt. Kundinformation via olika kanaler som webbplats och sociala kanaler. Informationskampanjer.	<p>Generell nöjdhet med dricksvatten och återvinningscentraler.</p> <p><i>Önskan om</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - mer information och rådgivning - enklare avfallslösningar - individuella vattenmätare för kunder <p><i>Frågor om</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - hållbar vattenhantering - anpassning av infrastrukturen till växande befolkning och klimatförändringar <p>Synpunkterna är underlag för att utveckla lösningar och kommunikation.</p>
Leverantörer och entreprenörer - Företag vi köper varor och tjänster ifrån	Vi upphandlar varor och tjänster för mycket stora belopp varje år, vårt val av leverantörer och de krav vi ställer i upphandlingar får en stor ekonomisk, miljömässig och social påverkan på samhället. Våra leverantörer påverkar miljö och sociala förhållanden bland annat genom sin produktionsprocess, kvaliteten på det material de tillhandahåller, energianvändning och transporter samt arbetsförhållandena hos dem själva och deras underleverantörer.	Upphandlingar, beställningar, inköp och avtalsuppföljning. Även kommunikation i det dagliga arbetet med till exempel konsulter och entreprenörer.	Behov av tydliga och relevanta miljökrav. Vi behöver utöka dialogen med leverantörerna för att få bra underlag till effektiva miljökrav och sociala krav. Vi arbetar med att utveckla tydliga krav och kriterier.
Ägare - Stockholms stad och Huddinge kommun	Våra ägare bestämmer verksamhetsområdet för vattentjänster, fastställer renhållningsordning med avfallsplan, Allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA) och hur VA-taxan ska utformas. De ger oss direktiv och handlingsramar för vad vi ska göra och åstadkomma. Vi är ett av de största bolagen i Stockholms Stadshus-koncernen och påverkar ägaren genom hur vi genomför vårt uppdrag att hantera dricksvattenförsörjning, avlopps- och avfallstjänster på ett hållbart och kostnadseffektivt sätt.	Ägardirektiv, styrelsemöten, beslutsärenden i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, löpande dialoger i verksamheten.	Ägaren styr genom ägardirektiv och efterfrågar rapportering av verksamhetsutfall och mål vid satta tidpunkter. Många ägardirektiv omfattar hållbarhetsfrågor. Arbetet mot ägardirektiven avrapporteras varje tertiäl.
Tillsynsmyndigheter	Genom lagstiftning och villkor har vi ett samspel med olika myndigheter som ställer krav på oss och som vi rapporterar till. Dricksvattenförsörjning regleras i Livsmedelslagstiftningen och tillses av miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna i Ekerö, Botkyrka, Stockholms och Huddinges kommuner. Avloppsrening, slamlager, återvinningscentraler och miljöstationer regleras av miljöbalken och tillses av miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna i Stockholm och Huddinge respektive Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (Valsta slamlager).	Regelbundna möten och tillsynsbesök, rapportering av avvikelser som kan ha betydelse för människors hälsa eller miljön.	Dialog kring eventuella anmärkningar eller klagomål, tolkning av tillståndet, våra egenkontrollprogram och provtagningsprogram. Synpunkterna är styrande för åtgärder som vidtas.
Medarbetare - Anställda på Stockholm Vatten och Avfall	Som arbetsgivare påverkar vi medarbetarna genom de sociala förhållandena i verksamheten. Genom policyer och riktlinjer, utbildning, kontroller och uppföljningar arbetar vi för att säkerställa att vi har en bra arbetsmiljö och minska risker för olyckor, diskriminering och korruption. Det är medarbetarna som med sin kompetens och engagemang driver och utvecklar bolagets hållbarhetsarbete.	Möten, dialoger med chefer och kollegor, internkommunikation via bolagets kanaler exempelvis intranätet, medarbetarsamtal, medarbetarundersökningar.	Utfall från medarbetarenkäter visar högt förtroende mellan medarbetare och chef, men samtidigt behov av tydligare styrning, mål och uppföljning. Behovet har medverkat till de nya bolagsmålen.

Styrning

Stockholm Vatten och Avfall styrs av Stockholms stad genom mål, ägardirektiv och andra styrdokument. Staden anger inriktning genom sin övergripande vision som gäller alla bolag och förvaltningar. Visionen lyder ”Möjligheternas Stockholm” och är uppdelad i tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Vårt ägardirektiv anger bland annat att vi ska ha en tydlig miljöprofil, att vi ska leverera hälsosamt och gott dricksvatten, att vi ska ombesörja avloppshantering av god kvalitet och att vi ska medverka till en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden. Vidare ska vi utveckla reningsprocesser och återföring av näringsämnen för att uppnå målet om resurseffektiva kretslopp. Våra taxor ska sättas på en nivå som säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten.

Ett viktigt styrdokument är också Stockholms stads miljöprogram med tillhörande handlingsplaner för bland annat klimat, kemikalier, biologisk mångfald och mikroplaster.

Mål och struktur för Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

Därtill finns mer detaljerade ägarkrav som vi ska uppfylla, där de flesta berör hållbarhetsfrågor. Dessa presenteras under respektive hållbarhetsområde längre fram i rapporten. Vårt hållbarhetsarbete – strategier, mål, aktiviteter och uppföljning – är integrerat i de processer och ramverk som styr vårt löpande arbete.

Bolagsmål

Genom vår egen vision och våra bolagsmål arbetar vi för att uppfylla stadens vision och inriktningsmål. Bolagsmålen bryts ner till verksamhetsmål och aktiviteter med tillhörande indikatorer som följs upp tre gånger per år. Eftersom hållbarhet är en grundpelare i vår vision och i bolagsmålen, genomsyrar hållbarhetsarbetet hela vår verksamhet.

Bolagets mål visar vilka målbilder bolaget har för framtiden och stakar ut vägen mot vår vision om att arbeta tillsammans. Målen ska ge ett helhetsperspektiv och kombineras med en tydligare styrning och prioriteringar. Varje bolagsmål stöts av ett antal strategier som bestäms av ledningsgruppen och som

uppdateras varje år. Ledningsgruppen bär således ansvaret för hållbarhetsperspektivet i målarbetet. Till sin hjälp har de bolagets Hållbarhetsenhet.

Bolagsmål	Beskrivning av målbild
Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling 2025	Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i ordets rätta bemärkelse. Med nya, innovativa lösningar och arbetssätt säkrar vi en hållbar infrastruktur för vatten och avfall i en snabbt växande stad. Vi är aktiva i planeringen av nya stadsdelar och utvecklar smarta kretslopp. Vi utvecklar nya robusta system för att trygga tillgången på dricksvatten och bevara den höga vattenkvalitet som satt Stockholm på världskartan. Vi har en nära dialog med våra kunder för att möta dagens och morgondagens behov och anpassa vår verksamhet därefter. Vi har ett av världens mest moderna reningsverk och minimerar föroreningar och utsläpp till Östersjön. Det är också vi som ser till att dagvattnet tas om hand och att Stockholms sjöar fortsatt kan hålla hög kvalitet. Vi ligger i framkant och samverkar med andra för att hitta hållbara lösningar och klara både nuvarande och kommande generationers behov.
Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025	Genom inspiration, dialog och attraktiva tjänster gör vi det enkelt för stockholmarna att göra hållbara val. Varje stockholmare är medveten om sin vattenförbrukning och bidrar till att hushålla med dricksvattnet – och ser till att bara det som ska vara i avloppet hamnar där och att dagvatten hanteras lokalt. Det är enkelt att sortera sitt matavfall. Annat hushållsavfall kan smidigt lämnas på en plats nära hemmet. På våra återbruk får använda saker nytt liv istället för att slängas. Farligt avfall tas omhand på våra miljöstationer eller återvinningscentraler. Vi erbjuder skräddarsydd rådgivning kring vatten- och avfallslösningar till större fastighetsägare och bostadsrättsföreningar, både vid nybyggnation och för befintliga fastigheter. Vi föregår med gott exempel och använder våra egna anläggningar för att testa nya, innovativa lösningar och inspirera våra medarbetare och besökare till en hållbar livsstil.
Verksamheten är resurspositiv 2030	Verksamheten är resurspositiv när den sammanlagda klimatpåverkan är positiv, alltså bättre än klimatneutral. Alla restprodukter från vår verksamhet ses som värdefulla resurser. Från avloppsreningen och avfallshantering utvinns fjärrvärme. Avloppsslam och matrester bildar biogas som används som fordonsbränsle och biogödsel. Trädgårdsavfall blir biokol som skapar en grönare stad. På så sätt skapas ett kretslopp som bidrar till att Stockholm blir en hållbar och klimatsmart stad. Vi lever upp till Agenda 2030-målen och gör hållbara, medvetna materialval för våra ledningsnät och anläggningar. Vi producerar mer energi än vad vi förbrukar och använder endast förnyelsebara energikällor och bränsle. Vi tar också ansvar för kommande generationer genom att se till att hela vår leveranskedja är hållbar och ställer minst lika höga krav på oss själva som på våra leverantörer.
Når nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030	För att tillgodose den växande stadens behov har vi ökat takten i förnyelsen av våra ledningsnät och övriga anläggningar. Vi har en hög driftsäkerhet och trygga leveranser utan störningar för vare sig våra kunder eller för miljön. Genom aktiv dialog ser vi till att minimera kundpåverkan i de avbrott som ändå behöver planeras in. Genom smarta och effektiva interna processer kan verksamheten fokusera på leveranser till kunden. Vi anpassar löpande vår verksamhet efter ett förändrat klimat. Utbyggnaden av Henriksdals reningsverk säkerställer en robust avloppsrening för den växande staden och innebär stora miljövinster för både Östersjön och Mälaren. Avfallshantering fungerar smidigt med hjälp av smart teknik, kundnära lösningar och effektiva processer.

Under avsnitten med våra viktigaste hållbarhetsområden visas relevanta verksamhetsmål och där redovisas även vad som händer inom området.

Vårt hållbarhetsarbete är kopplat mot FN:s globala hållbarhetsmål

För att skapa en hållbar värld behöver företag och organisationer i alla länder arbeta mot samma mål. Det är möjligt tack vare FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Utifrån de globala målen skapar EU förordningar och direktiv som medlemsstaterna behöver följa. Dessa förordningar och direktiv hanteras sedan av vår regering som för kraven vidare till Stockholms stad och i slutändan till vårt bolag. På så vis påverkas vårt hållbarhetsarbete av FN:s hållbarhetsmål. Enligt vårt ägardirektiv ska Stockholm vara ledande i genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. Därför pågår ett gemensamt arbete i Stockholms stad, där ett samordnande ansvar för de globala hållbarhetsmålen delats ut till olika bolag och förvaltningar.

FN:s globala mål för hållbar utveckling

De mål som Stockholm Vatten och Avfall berörs mest av är:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Stockholm Vatten och Avfall har det samordnande ansvaret för detta mål i Stockholms stad. Stockholmarna har mycket god tillgång till rent dricksvatten och sanitet. Ett utvecklingsområde är de grupper som inte har en självklar tillgång till våra tjänster, till exempel hemlösa. Vi arbetar för att minimera utsläpp av orenat avloppsvatten, inte minst genom att bygga ut och modernisera avloppsreningen. Samtidigt förebygger vi genom uppströmsarbete utsläpp av oönskade ämnen till avloppsnätet. Bolaget har även en viktig roll i stadens arbete med att uppnå god vattenstatus i sjöar och vattendrag. Vi satsar också på kommunikation med stockholmarna för att skapa en hållbar vattenanvändning.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Vår verksamhet använder mycket energi och orsakar stora utsläpp av växthusgaser, framför allt biogena¹ gaser som släpps ut från avloppsverksamheten. För att minska vår påverkan använder vi till största delen förnyelsebara energikällor i våra anläggningar och lokaler och förnyelsebart bränsle i våra fordon. Vi producerar biogas, återvinner värme samt arbetar med att reducera utsläpp av växthusgaser från våra reningsverk. Genom bindning av kol i marken från avloppsslam, vattenverksmull och biokol som används i jordbruk och planteringar motverkas också frisättande av koldioxid.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Vårt uppdrag innebär att säkerställa att alla invånare har tillgång till rent vatten, hållbara avloppslösningar och hållbar avfallshantering. Vi vill genom innovation hitta nya lösningar för uppdraget och utveckla de cirkulära flödena inom samhället. Detta genom att öka andelen återbruk och återvinning samt återföra näringsämnen och energi till kretsloppet.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Vår verksamhet har stor påverkan på miljön, både genom det material och de kemikalier vi själva använder och genom det material vi samlar in från stockholmarna. Vi arbetar för att minska användningen av kemikalier och material som innehåller miljöfarliga ämnen och vi förbättrar löpande återanvändning och återvinning av såväl vårt eget som stockholmarnas avfall. Vi arbetar aktivt med

¹ Ett ämne är biogent om det kommer från biomassa och inte från en fossil källa

kommunikation för att få stockholmarna att minimera sitt avfall, medverka till återbruk och sortera sitt avfall på bästa sätt. För att påverka produktionskedjan ställer vi vid upphandling krav på eller premierar leverantörer som producerar hållbara produkter och tjänster.

Våra viktigaste hållbarhetsområden

När vi första gången upprättade vår hållbarhetsredovisning år 2017, gjorde vi en intressent- och väsentlighetsanalys utifrån rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Eftersom vi behöver avgränsa vårt hållbarhetsarbete har vi fokuserat på de områden som vi bedömer har mycket stor betydelse för våra intressenter samtidigt som vår verksamhet har en mycket stor påverkan. Dessa områden återfinns i rutan överst till höger i väsentlighetsdiagrammet nedan. Vi har själva anpassat benämningen på områdena till vår verksamhet.

Väsentlighetsdiagram

Tabellen nedan visar Stockholm Vatten och Avfalls viktigaste hållbarhetsområden och koppling till de globala hållbarhetsmålen och våra interna bolagsmål. Hållbarhetsområdena är indelade i tre kapitel som anger inriktning på vårt hållbarhetsarbete. Inriktningarna är:

- att respektera naturens begränsningar – genom att minska de ekologiska fotavtrycken från vår verksamhet
- att bidra till ett cirkulärt samhälle – genom att arbeta för ett resurseffektivt och giftfritt samhälle
- att vara en ansvarsfull samhällsaktör – genom att arbeta för en hållbar samhällsutveckling tillsammans med våra intressenter.

Viktigt hållbarhetsområde	Globala hållbarhetsmål	Bolagsmål
Respektera naturens begränsningar		
Utsläpp till vatten (GRI 303) <i>Läs mer från och med sidan 12</i>	 	1, 2, 4
Utsläpp till luft (GRI 305) <i>Läs mer från och med sidan 15</i>	 	1, 3
Cirkulärt samhälle		
Energi (GRI 302) <i>Läs mer från och med sidan 18</i>	 	1, 3
Material och avfall från stockholmarna (GRI 301) <i>Läs mer från och med sidan 20</i>	 	1, 2, 3, 4
Verksamhetsmaterial (GRI 301) <i>Läs mer från och med sidan 23</i>	 	1, 2, 3, 4
Verksamhetens restprodukter och avfall (GRI 306) <i>Läs mer från och med sidan 26</i>	 	3
Ansvarsfull samhällsaktör		
Medarbetarnas hälsa och säkerhet (GRI 403) <i>Läs mer från och med sidan 29</i>	 	1, 4
Kundernas hälsa och säkerhet (GRI 416) <i>Läs mer från och med sidan 31</i>	 	1, 2, 4
Kommunikation (GRI 417) <i>Läs mer från och med sidan 35</i>	 	2
Påverkan genom entreprenörer och leverantörer (GRI 308 och 414) <i>Läs mer från och med sidan 37</i>	 	1, 3, 4
Samhällsfunktion – indirekt påverkan (GRI 203) <i>Läs mer från och med sidan 39</i>	 	1, 2, 4

Enligt årsredovisningslagen ska även företagets arbete kring mänskliga rättigheter och antikorrupcion redovisas. Detta görs i avsnitten Medarbetarnas hälsa och säkerhet, Påverkan genom entreprenörer och leverantörer och Antikorrupcion.

Respektera naturens begränsningar

Utsläpp till vatten

För dricksvattenproduktionen som sker i Lovö och Norsborgs vattenverk används råvatten från Mälaren där det finns god tillgång till vatten. När dricksvattnet sedan har använts av våra kunder leds det till våra reningsverk. Reningen sker i de två avloppsreningsverken Henriksdal och Bromma och det renade avloppsvattnet släpps ut Saltsjön. Vi leder även en del avloppsvatten till Himmerfjärdsverket som ligger i Botkyrka kommun och sköts av SYVAB.

Vi arbetar för att minska utsläppen från våra avloppsreningsverk, dels genom att utveckla reningsprocesserna i verken, dels genom att försöka minska föroreningarna i det vatten som kommer in till dem. Samtidigt arbetar vi med att förbättra kvaliteten på vattnet i sjöar och vattendrag som påverkats av avloppsvattnet.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Rena avloppsvatten	Rening i våra avloppsreningsverk, där näringsämnen och föroreningar avlägsnas från avloppsvattnet. Avloppsvattnet innehåller stora mängder fosfor, kväve och organiskt material, som göder sjöar och vattendrag om det inte renas bort. Andra ämnen som är lättnedbrytbara bryts också ner i reningsprocessen. Metaller och svårnedbrytbara organiska ämnen hamnar till största del i avloppsslammet, men en del följer med det renade vattnet ut i recipienten ² .	Här ingår endast det avloppsvatten som når avloppsreningsverken och släpps ut till vattenrecipient.
Hantera dagvatten	Dagvatten ³ sköljer med sig föroreningar från bland annat trafik och byggarbetsplatser till vattendrag och reningsverk. I ytterstaden leds dagvatten främst till sjöar och vattendrag, medan det i innerstaden till största del leds till reningsverk tillsammans med spillvatten ⁴ . Långsiktigt hållbar dagvattenhantering är en viktig samhällsplaneringsfråga.	Bolaget bidrar genom strategier och principer men råder inte över hela frågan såsom att minska uppkomsten av dagvatten.
Hantera bräddningar	Vid kraftig nederbörd kan avloppssystemet bli överbelastat. Örenat avloppsvatten (spillvatten och dagvatten) bräddas då ut i vattendrag. Bräddningar kan även orsakas av stopp i ledningsnätet eller vid problem i avloppspumpstationer.	
Hantera tillskottsvatten	Tillskottsvatten ⁵ medför problem i såväl reningsverk som i ledningsnät. Höga flöden av ett utspätt avloppsvatten medför sämre rening och ökad risk för bräddning. Höga flöden ökar även energiförbrukningen i pumpstationer och avloppsreningsverk.	
Hantera recipienter (sjöar och vattendrag)	Insatser för att förbättra vattenmiljön i Stockholm i samverkan med andra aktörer. Bland annat genom lokala åtgärdsprogram för 23 vattenförekomster i Stockholm.	
Bedriva uppströmsarbete för avloppsvatten	Uppströmsarbete för att motverka föroreningar till avloppsvattnet och därmed slammet och för att stoppa oönskade ämnen redan vid källan.	

Styrning och förutsättningar

Krav

Miljötillstånd för att bedriva avloppsverksamheten med bland annat utsläppsvillkor för det renade avloppsvattnet, minskat tillkottsvatten och bräddningar samt förebyggande arbete.

Lagen om allmänna vattentjänster reglerar våra skyldigheter gentemot kunderna.

Miljöbalken med miljö kvalitetsnormer för förväntad kvalitet i stadens vattenförekomster (sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten) sätter de allmänna ramarna för vårt arbete.

Exempel på risker

Oönskade ämnen kommer in till reningsverken i större mängd, vilket försvårar omhändertagandet av avloppsvatten.

Överskridna reningskrav. Reningsprocesserna vid båda reningsverken har mycket små marginaler vid störningar, så som kraftig nederbörd, vilket kan ge förhöjda halter av näringsämnen i utgående vatten till Saltsjön.

² Recipient innebär hav, sjö eller annat vatten som är mottagare av avloppsvattnet

³ Dagvatten är regnvatten och smältvatten från tak och andra hårdgjorda ytor.

⁴ Spillvatten är vatten från toaletter, bad, disk och tvätt samt från ansluten kommersiell verksamhet och industrier

⁵ Tillskottsvatten är allt vatten i avloppsledningsnätet som inte är spillvatten, det vill säga dagvatten, vatten som läcker in i avloppsnätet eller felaktigt kopplats dit.

Utmaningar

Stora utmaningar väntar omhändertagandet av avloppsvatten på grund av en ökande befolkning och klimatförändringar med förmodade ökade skyfall och mer inläckande kallt vatten vintertid.

Att minska föroreningar till avloppsvattnet från verksamheter, privatpersoner och från stadens mark till dagvattnet.

Att minska mängden tillskottsvatten som ökar belastningen och flödet in till reningsverken.

Ägardirektiv 2020-2022

Delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status.

Utveckla kompetens inom sjörestaurering, speciellt övergödning, inför genomförande av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus.

Tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin.

Arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker.

Arbeta med att säkerställa en stärkt biologisk mångfald.

Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet.

Gå vidare med försöken i Norra Djurgårdsstaden och prova sorterande avloppssystem.

Verksamhetsmål 2020

Bibehållna reningskrav under Henriksdals ombyggnad trots ökat flöde och belastning till Bromma och Henriksdal.

Klara skärpta Revaq-krav⁶ och Ramvattendirektivet⁷

Ökat samarbete för att effektivt säkra kontinuitet och förbättra miljön i våra sjöar och vattendrag.

Rapport 2020

Rena avloppsvatten

Under 2020 har vi klarat samtliga reningskrav trots att pågående ombyggnad av Henriksdals reningsverk har inneburit att flera anläggningsdelar tidvis har varit ut drift. Vid båda avloppsreningsverken pågår förbättringsarbeten för att klara utsläppskraven. I bolagets miljörapport för avloppsverksamheten redovisas detaljerad resultatuppföljning med analysmetoder samt förbättringsåtgärder under året i syfte att säkra drift- och kontrollfunktioner. I det stora projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) byggs Henriksdals reningsverk om med ny reningsteknik och högre kapacitet samtidigt som en ny avloppstunnel byggs från Bromma till Henriksdal. Inom ramen för projektet byggs också bräddpunkter på avloppsledningsnätet bort.

Hantera dagvatten

Stockholm Vatten och Avfall har i samverkan med andra aktörer inom Stockholms stad tagit fram en dagvattenstrategi⁸ som sätter fokus på att minska föroreningsbelastningen från dagvatten och lyfter fram principer för att vattnet ska ses som en resurs och i större utsträckning nyttjas till grönområden i staden.

Hantera bräddningar

Under de senaste två åren har vi kartlagt bräddningar från avloppspumpstationer, haft ett kontinuerligt förbättringsarbete för att öka driftsäkerheten i och kring dessa och sett till att det finns larmtester och bräddgivare i alla anläggningar. Arbetet har gett utdelning och resulterat i en halvering av antalet bräddor från avloppspumpstationer.

⁶ Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk, skapa en hållbar återföring av växnäring samt att hantera riskerna på vägen dit.

⁷ EU:s ramdirektiv för vatten

⁸ Mer information finns på <http://www.stockholmvattenochavfall.se/dagvatten/hallbar-dagvattenhantering/dvstad/mal/>

Hantera tillskottsvatten

Under 2020 har vi arbetat med att ta fram en plan för att minska mängden tillskottsvatten till avloppsledningsnätet samt antalet bräddningar. Planen beskriver tydliga målbilder fem år fram i tiden för olika åtgärdsområden som informationsförsörjning, tekniska åtgärder och arbetsmetodik. Planen ska vara färdig under 2021 och presenteras för tillsynsmyndigheten.

Hantera recipienter

Vi har under flera år i samarbete med staden arbetat med att ta fram lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus för stadens sjöar, vattendrag och havsvikar. Det har resulterat i ett 80-tal åtgärder som vi ska arbeta med under de närmaste åren. Under året har vi bland annat genomfört en behandling av vattnet i Djurgårdsbrunnsvikens och Sicklasjön för att minska fosforhalterna som leder till övergödning. Varje år tar vi fram en skärgårdsrapport som visar tillståndet i Saltsjön där avloppsvattnet släpps ut.

Bedriva uppströmsarbete

För att förbättra miljön i våra vattenförekomster arbetar vi på olika sätt för att minska halterna av näringsämnen och miljöfarliga ämnen i det tillrinnande dagvattnet. Under året har vi bland annat fortsatt arbetet med att undersöka och åtgärda felkopplingar i avloppsledningsnätet.

Uppströmsarbetet innebär samarbete med verksamheter som släpper ut ämnen till avloppsledningsnätet. Det innehåller även samarbete med tillsynsmyndigheter, provtagningar i ledningsnätet för att spåra utsläpp och källor till föroreningar samt framtagande av riktlinjer och information till verksamheter och allmänhet om vad som får tillföras avloppet.

Vi har sett ökande halter av krom i reningsverken och kopplat detta till länshållningsvatten⁹ från stora infrastrukturprojekt. Genom samarbete och återkoppling av halter in till reningsverken kunde Trafikverket identifiera och fasa ut berörd produkt. Under sommaren 2020 upptäckte vi att förekomsten av silver i Henriksdals reningsverk var tydligt förhöjd. Genom uppströms spårning på ledningsnätet ringades ett kvarter i Vasastan in som trolig källa. Dialog förs för närvarande med verksamhetsutövaren i syfte att förhindra liknande utsläpp i framtiden.

Utsläpp till luft

Verksamhetens största källa till klimatpåverkan, förutom utsläpp från transporter och drivmedel, är utsläpp till luft av växthusgaser som läcker från avloppsreningsprocessen. Det handlar främst om lustgas och metangas som vi inte lyckas samla upp och använda. Användning av energi och bränslen ger även utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar.

Vi beräknar våra utsläpp enligt Greenhouse Gas Protocol:

Scope 1- Direkta utsläpp av växthusgaser

Innefattar verksamhetens direkta utsläpp från källor som kontrolleras av företaget. Exempel på utsläpp i scope 1 är utsläpp från processer i egna anläggningar och verksamheter. Betydande källor i vår verksamhet är avloppsreningsprocessen och bränsleförbrukning.

Scope 2- Indirekta utsläpp

Består av indirekta utsläpp från inköpt el, ånga, värme och kyla, som sker hos producenten.

---

⁹ Länshållningsvatten utgörs av till exempel regnvatten, inträngande grundvatten och spolvatten som ansamlas i samband med sprängning, bormning och schaktning vid större byggnationer.

Scope 3 – Övriga indirekta utsläpp uppströms och nedströms

Exempel på kategorier i scope 3 som bör redovisas är inköpta varor och tjänster, transporter av inköpta varor och tjänster, avfall från verksamheten, tjänsteresor och pendling.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Hantera utsläpp av växthusgaser från våra anläggningar	Metangas och lustgas som uppstår i avloppshanteringen är starka växthusgaser med stort bidrag till klimatpåverkan. Våra röt-kammare producerar metangas som samlas upp och kan användas till fordonsbränsle. En viss del oavsiktligt bildad metan kan vi också ta hand om och förbränna i vår reningsutrustning, men fortfarande läcker en del oförbränd metan ut.	Här ingår huvudsakligen utsläpp av biogen metangas och lustgas som läcker eller släpps ut oavsiktligt från reningsverken. Biogen koldioxid ses som en del i kretsloppet.
Hantera luktutsläpp	Dålig lukt kan uppstå i ledningsnätet och i reningsverket främst genom uppkomst av svavelväte. Hantering av avloppsslam kan också orsaka dålig lukt. Svavelväte är giftigt vid inandning och bildas när det uppstår syrefria förhållanden i ledningsnätet eller avloppsreningsverket.	Omfattar i första hand lukt från pumpstationer, avloppsreningsverken och slamlager.
Fasa ut fossila bränslen	Fortfarande kvarstår viss användning av fossila bränslen i verksamheten vilket ger tillförsel av koldioxid. Bränslena används till reservkraft-aggregat, specialfordon, arbetsmaskiner, uppvärmning av ett fåtal fastigheter, samt biogasfordon som även har bensintank.	Omfattar utsläpp från bränslen som används inom den egna verksamheten. Leverantörers bränslen hanteras nedan och i Påverkan genom entreprenörer/leverantörer.
Hantera transporter	Utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar från egna samt entreprenörers och leverantörers fordon. Transporter sker framför allt vid drift och underhåll av vatten- och avloppsledningsnätet samt vid avfallsinsamling.	
Hantera maskinanvändning	Utsläpp av bland annat koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar från egna samt entreprenörers arbetsmaskiner. Arbetsmaskiner körs ofta på diesel och används vid drift, underhåll och utbyggnad.	
Undvika koldioxidutsläpp genom kolinlagring	Trädgårdsavfall samlas in och används för att framställa biokol, där kol binds och lagras i jorden istället för att släppas ut som koldioxid i luften. På så sätt sker ett så kallat negativt utsläpp av koldioxid. Även spridning av avloppsslam och vattenverksmull utgör en kolsänka då det organiska innehållet i slammet ökar multhalten i jorden.	Biokolsproduktionen omfattar än så länge en pilotanläggning men ska skalas upp av Stockholm Exergi.

Styrning och förutsättningar

Krav

Vårt miljötilstånd för att bedriva avloppsverksamheten som trädde i kraft i oktober 2019, innehåller krav på utsläpp till luft samt lukt. All biogas (metangas) som inte nyttiggörs ska samlas upp och förbrännas. Inom ramen för tillståndet har vi åtagit oss att säkerställa att mindre än 2,5 procent av producerad metan läcker ut och att mindre än 0,3 procent av det avskilda kvävet avgår som lustgas. Detta gäller i och med att den pågående ombyggnaden av Henriksdals reningsverk blir klar. År 2040 ska Stockholm vara en fossilbränslefri stad enligt målsättningen. Stockholm stads samtliga verksamheter ska därför till år 2030 fasa ut användningen av fossila bränslen.

Ägardirektiv 2020-2022

Arbeta för en fossilfri organisation 2030 genom att fasa ut användningen av fossil energi och öka produktionen av förnybar energi.

Verka för ökad produktion av biogas och biokol.

Utreda åtgärder som kan minska utsläpp av lustgas och metangas.

Stötta miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i arbetet med att ta fram en plan för minskat byggavfall och utökad återbruk.

Exempel på risker

Oavsiktliga utsläpp av växthusgaser på grund av drifthaverier.
Att inte omställningen till fossilfri maskiner och utrustning går tillräckligt snabbt för att vi ska kunna nå målen.

Utmaningar

Att fasa ut alla fossila bränslen. Exempel är reservkraft-aggregat där det finns säkerhetsaspekter som måste beaktas samt gasfordon som startar på bensin.

Verksamhetsmål 2020

Klimatneutral och energieffektiv verksamhet utan fossila bränslen.
Minskat utsläpp av växthusgaser.

Rapport 2020

Under året har vi samlat in information och räknat vidare på verksamhetens koldioxidavtryck utifrån principen att få med de mest betydande utsläppen. Vi kan nu förutom scope 1 och 2 även redovisa största delarna i scope 3 i Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) såsom utsläpp från produkter som vi köper i stora volymer. Ett projekt har inletts med branchorganisationen Svenskt Vatten för att få en samsyn i klimatrapporteringen inom branschen. Andra kalkyler har gjorts, som att beräkna klimatpåverkan från avloppsverksamheten och klimatberäkningar inför byte av luktreduceringsaggregat i avloppspumpstationer.

Hantera utsläpp av växthusgaser från våra anläggningar

Vi arbetar utifrån en framtagen plan för minskade växthusgasutsläpp från avloppsreningsverken. Under året har det främst handlat om att öka driftsäkerheten i våra anläggningar som tar hand om metangas för att undvika utsläpp den vägen. Den pågående ombyggnaden av Henriksdals reningsverk kommer innebära avsevärt minskade metanutsläpp när vi ansluter fler processteg till systemet som tar hand om och nyttiggör metangasen. Samtidigt fortsätter vi att utvärdera hur olika processinställningar påverkar lustgasbildningen i syfte att hitta en strategi för att styra processen mot minimala utsläpp.

Hantera luktutsläpp

Vi utreder möjliga åtgärder i syfte att minska luktstörningarna som uppstår vid vår anläggning i Sickla vid utlastning av avloppsslam och från vårt slamlager i Valsta, Haninge. Slamhanteringen kommer på sikt att flytta från Sickla, men vi arbetar med temporära luktreducerande åtgärder fram till dess. I Valsta undersöker vi hur olika täckmaterial påverkar luktspridningen.

Fasa ut fossila bränslen

För att uppnå våra mål har vi under 2020 tagit fram och beslutat en handlingsplan för att fasa ut de sista fossila bränslena ur verksamheten. I ett första steg fasar vi ut oljeeldade pannor ur de fåtal bostäder där de fortfarande finns kvar samt söker alternativ till fossila bränslen i arbetsmaskiner. Längre fram ska planen även omfatta övergång till fossilfria material som används i verksamheten och då bli en plan för en fossilfri verksamhet.

En utredning har genomförts i Stockholms stad för att se hur bio-oljor påverkar reservkraft-aggregat och undersöka om de kan bli ett fullgott alternativ för användning i vår reservkraft till anläggningarna. Reservkraft-aggregaten drivs av en syntetisk diesel som utvinns ur naturgas.

Hantera transporter och maskinanvändning

Bolagets fordonssflotta består till största del av biogasbilar som under 2020 kördes till 89% på biogas. En del specialfordon som används i drift och underhåll går ännu inte att köra på förnyelsebart bränsle. Vi kommer från och med år 2021 att börja tanka alla lätta och tunga lastbilar som är dieseldrivna med HVO100¹⁰ och då även följa upp tankningsgraden mellan fossilfri HVO100 och fossil diesel. Vi använder även alltmer HVO100 och ett syntetiskt dieseldrivmedel i våra arbetsmaskiner.

Undvika koldioxidutsläpp genom kolinlagring

I vår biokolsanläggning omvandlas delar av stockholmarnas trädgårdsavfall till biokol som används till jordförbättring i stadens planteringar. En av de största miljövinster är att biokolet blir en kolsänka där kolet binds i marken istället för att avgå till atmosfären som koldioxid. Under 2020 har anläggningen flyttats från Högdalen till Bromma och togs åter i drift i december.

Cirkulärt samhälle

Energi

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet är energikrävande och den största delen av vår energiförbrukning utgörs av el som bland annat används för att driva pumpar i verk och ledningsnät. Samtidigt produceras biogas från avloppsslam och stockholmarnas matavfall. Värmen som finns i avloppsvattnet utvinns och används till fjärrvärme.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Hantera energi och bränslen	Verksamheten använder mycket energi som är en begränsad resurs. I takt med att Stockholm växer och införandet av nya reningstekniker kommer energianvändningen också att öka.	Här ingår energi och bränslen till den egna verksamheten, entreprenörers energianvändning hanteras i Påverkan genom entreprenörer/leverantörer.
Producera energi	I våra avloppsreningsverk produceras biogas som via extern part uppgraderas till förnyelsebart fordonbränsle. Insamlat matavfall från stockholmarna omvandlas till biogas och biogödsel. Biogas kan ersätta fossila bränslen som bidrar till klimatpåverkan.	Matavfallets omvandling till biogas sker utanför bolagets verksamhet.
Återanvända energi	Värme från avloppsvattnet leds till Stockholm Exergis och Norrenergis värmepumpar i Hammarby och Solna för att omvandlas till fjärrvärme. Fjärrvärme och el utvinns även av Stockholm Exergi från det avfall som idag inte kan återbrukas eller återvinnas. Det sker även energiåtervinning inom våra anläggningar genom värmexchangers. Genom att tillvarata och återanvända energi minskar behovet av nytillförd energi.	

¹⁰ HVO står för Hydrerad Vegetabilisk Olja och är ett förnybart drivmedel för dieselmotorer. Det kan blandas i befintlig diesel eller kan helt ersätta diesel.

Styrning och förutsättningar

Krav

Enligt Lagen om energikartläggning i stora företag ska vi regelbundet genomföra energikartläggningar med förslag på effektiviseringar och förbättringar. Lag om energideklarationer för bolagets personalbostäder och vissa lokaler gäller också. Industrilokaler, tillfälliga byggnader och byggnader under 50 kvm är undantagna.

Ägardirektiv 2020-2022

Fortsätta arbetet med energieffektivisering med fokus på effektoppar, och återrapportera till styrelsen mot plan för energieffektiviserande åtgärder.

Utreda potential av energiåtervinning tillsammans med Stockholm Exergi.

Verka för ökad produktion av biogas och biokol.

Exempel på risker

Bristande tillgång på resurser för att driva igenom energibesparande åtgärder.

Utmaningar

Ny reningsteknik, växande stad och ökande vattenflöden kräver en ökad energianvändning.

Verksamhetsmål 2020

Effektiva och hållbara val för anläggningar, vatten- och energianvändning.

Klimatneutral och energieffektiv verksamhet utan fossila bränslen.

Ökad biogasproduktion.

Rapport 2020

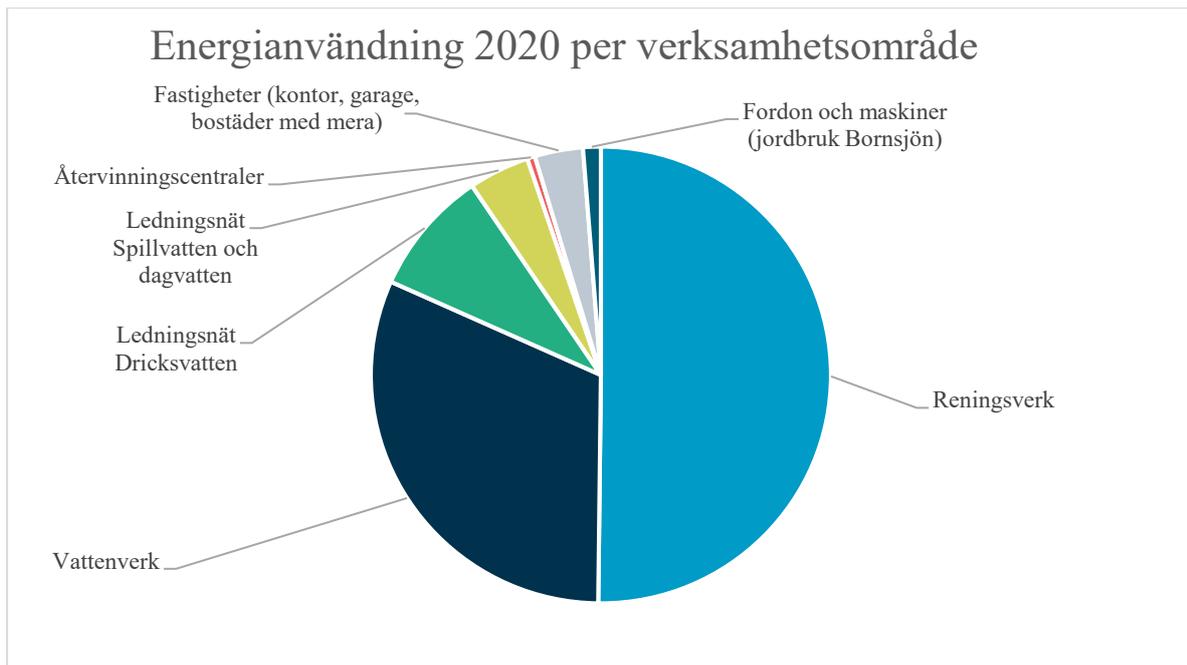
Vi köper tillsammans med Stockholms stad in ursprungsmärkt el från förnyelsebara källor. Under 2020 har vi arbetat med en bolagsövergripande plan för alla energieffektiviseringsåtgärder. Arbetet fortsätter under kommande år med att bestämma storleken på energipåverkan för respektive åtgärd. Samtidigt har en rad åtgärder utförts som har eller bedöms ha minskat företagets energianvändning. Framför allt är det processutrustning som blivit mer energisnål, till exempel genom byte av centrifuger, pumpar, UV-lampor för desinfektion. Vi har även installerat bättre uppvärmningssystem i personalbostäder, ny energisnål LED-belysning med mera.

Vi ser en lägre energianvändning under 2020 än föregående år. Under 2021 kommer vi dock börja driftsätta mer energikrävande reningstekniker i Henriksdal reningsverk, vilka kommer att öka energianvändningen framöver.

Under året har vi tagit fram en strategi för att inventera platser för nya solcellsanläggningar i vår verksamhet och viss inventering har påbörjats. Strategin inkluderar grundförutsättningar att förhålla sig till samt stöd för inventering av lämpliga platser för installation. Den befintliga solcellsanläggningen på Lovö vattenverk har varit nedtagen under ett renoveringsarbete.

Biogasproduktionen har minskat sedan förra året, framför allt på grund av att två röt-kammare vid Henriksdals reningsverk varit ur drift för reparation och ombyggnad. Samtidigt har coronapandemin inneburit att restaurangers leverans av fettavskiljarslam som insats till biogasproduktionen har minskat och även att efterfrågan på biogas som fordonbränsle har minskat.

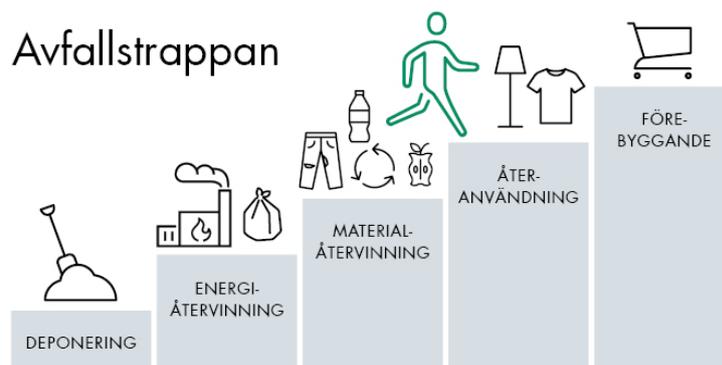
Vi har som mål att kraftigt öka insamlingen av matavfall för biologisk behandling till biogas. Läs mer om insamling matavfall under avsnittet Stockholms material och avfall.

Fördelning av totalt 172 GWh energianvändning 2020.

Material och avfall från stockholmarna

Inom ramen för bolagets uppdrag att hantera stockholmarnas avfall som faller under kommunalt ansvar arbetar vi ständigt för att öka andelen material som kan återvinnas och återanvändas och på så sätt bli en resurs. Vår målsättning är att hela Stockholm ska förflytta sig uppåt i avfallstrappan. Helst ska avfall inte uppstå alls. Om det uppstår ska det i första hand återbrukas, därefter materialåtervinnas. Om detta inte är möjligt förbränns avfallet och blir energi.

Idag går det mesta av stockholmarnas material och avfall till energiåtervinning. En väldigt liten andel hamnar på deponi. I Sverige är det förbjudet att deponera organiskt avfall och utsorterat brännbart avfall.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Hantera restavfall	Ansvar för att Stockholms invånare kan göra sig av med sitt avfall. Upphandlade entreprenörer samlar in och tar emot avfallet. Osorterat avfall som inte kan återvinnas går till förbränning och nyttjas sedan som fjärrvärme och el. Allt material som inte återanvänds eller återvinns innebär att vi tär på jordens resurser.	Här ingår inte avfall från vår egen verksamhet, se istället avsnittet om Verksamhetens restprodukter och avfall. Inom vissa områden ansvarar producenterna för att ta hand om avfallet, till exempel förpackningar. (producentansvar).
Hantera matavfall	Energien i matavfall nyttjas till biogas och näringsämnen till biogödsel. På så sätt kan ämnen och resurser återanvändas. Uppdraget är att kraftigt öka den separata matavfallsinsamlingen från hushåll och verksamheter i Stockholm framöver.	Matavfallets omvandling till biogas och biogödsel sker utanför bolagets verksamhet med undantag för det som kommer till reningsverken från matavfallskvarnar eller fettavskiljare.
Hantera grovavfall	Grovavfall lämnas vid återvinningscentraler eller hämtas via våra entreprenörer från fastigheter. Mycket av grovavfallet kan återvinnas och resten går till förbränning.	Inom vissa områden ansvarar producenterna för att ta hand om avfallet, till exempel bilar.
Hantera farligt avfall och elavfall	Farligt avfall innebär en risk för människa och miljö och ska lämnas vid miljöstationer eller i butiker som säljer produkterna som blir farligt avfall. Det farliga avfallet tas sedan om hand genom olika metoder för att oskadliggöra eller återvinna de ingående ämnena.	Inom vissa områden ansvarar producenterna för att ta hand om avfallet, till exempel läkemedel.
Återbruka och återvinna material	Insamlat material ska i första hand återbrukas och i andra återvinnas för att bidra till cirkulära flöden i samhället. Material för återbruk samlas in på återvinningscentraler eller cirkulerande pop-up återbruk ¹¹ . Återbruk och återvinning minskar användning av nya resurser och sluter kretsloppet.	Bolaget använder entreprenörer för insamling och behandling av material/avfall. Vi har även samarbetspartners för återbruk. Se avsnitt Påverkan på leverantörer om vilka krav vi ställer på dem.

Styrning och förutsättningar

Krav

Ansvar för att omhänderta avfall enligt miljöbalken - avfallsförordning samt lokala bestämmelser i föreskrifter och avfallsplan för Stockholm.

Återvinningscentralerna är tillståndspliktiga enligt miljöprövningsförordningen. Miljöstationer är anmälningspliktiga.

Stockholms mål om att 70 procent av matavfallet ska samlas in och gå till biologisk behandling samt Avfalls Sveriges 25/25 mål¹².

C40 towards Zero waste declaration¹³

Ägardirektiv 2020-2022

Planera för ökad fastighetsnära insamling.

Arbeta för ett resurssmart Stockholm i enlighet med EU:s avfallshierarki. Där det är möjligt ska avfallet återbrukas, återanvändas, eller i annat fall materialåtervinnas och efter dessa åtgärder energiåtervinnas.

Bidra till att skapa förutsättningar för ett ökat återbruk genom nytt återbruk i Järva, fler pop-up återbruk och genom att undersöka förutsättningar för mobila ÅVC.

Följa och stimulera en mer miljöanpassad och resurseffektiv avfallshantering med hög service till invånarna, genom bland annat kravställning, nya innovationer och miljöstyrande taxor.

Underlätta möjligheten för ökad textilinsamling.

Fortsätta arbetet med uppförandet av en sorteringsanläggning för avfall i Högdalen.

Exempel på risker

Störningar i avfallsinsamlingen.

Okunskap bland stockholmarna om sortering och behandling samt annan yttre påverkan som försämrar sortering och insamling.

¹¹ Pop-up återbruk är små bemannade hus för återbruk och återvinning som flyttas mellan olika platser enligt ett körschema.

¹² Avfall Sveriges 25/25 mål innebär att till år 2025 ska mat- och restavfallet minska med 25 procent, jämfört med 2015

¹³ Genom att skriva under C40's Advancing Towards Zero Waste Declaration har Stockholm åtagit sig att till 2030 minska avfallsmängden per person med 15 procent, minska mängden avfall till förbränning med 50 procent och öka återvinningsgraden till 70 procent.

Utmaningar

Vi ligger idag långt ifrån Stockholms stads mål om 70 procent för matavfallsinsamlingen. Att få avsättning för material till återbruk och återvinning.

Verksamhetsmål 2020

Förbättrade metoder och tjänster som bidrar till förflyttning uppåt i avfallstrappan baserat på kostnad/nyttanalytisk. Utvecklade metoder och tjänster med kundfokus samt kommunicerade och tydliggjorda erbjudanden. Öka matavfallsinsamlingen tillsammans med stockholmarna. Avfallsverksamheten ses som en professionell samarbetspart internt och externt.

Rapport 2020

En ny avfallsplan för Stockholm har tagits fram under året och varit ute på remiss hos berörda instanser där även allmänheten haft möjlighet att lämna synpunkter. Den nya avfallsplanen är i stort en revidering av den tidigare med anpassningar till förändringar i lagstiftning och Naturvårdsverkets föreskrifter. Ökad hänsyn har tagits till att beskriva globala- och nationella mål samt Stockholms stads övriga styrdokument och handlingsplaner. I övrigt har särskilt utrymme getts hantering av plast och plastavfall liksom utveckling av cirkulär ekonomi och förebyggande av avfall.

Den nya avfallsplanen börjar gälla under våren 2021. Vid uppföljningen av den tidigare avfallsplanen som gjordes under våren 2020 konstaterades att 17 av 21 delmål i gällande avfallsplan var helt eller delvis uppfyllda. De delmål som inte uppfylldes avsåg andel insamlat matavfall, nedskräpning i staden både på land och i vatten samt arbetet med helhetslösningar för avfall vid förtätning av bebyggelse. Uppföljningen av gällande plan har utgjort en av grunderna för utformningen av den nya avfallsplanen.

Hantera matavfall

Arbetet med att öka andelen insamlat matavfall har liksom många andra delar av verksamheten påverkats av coronapandemin. Fokus på uppsökande verksamhet har fått ändras till att i stor utsträckning ske digitalt med minskad andel fysiska kundkontakter. Många av de inplanerade aktiviteterna har utgått som en direkt effekt av pandemin. Insamlad volym matavfall har minskat jämfört med förra året och detta kan delvis förklaras av färre hämtningar hos verksamheter, till exempel restauranger och hotell som varit tvungna att göra uppehåll.

Matavfallsinsamlingen ligger idag långt ifrån målsättningen för Stockholm. Arbetet tillsammans med Miljöförvaltningen har intensifierats inför införandet av obligatorisk matavfallsinsamling som börjar gälla för verksamheter i januari 2021. Vi har satsat på kommunikation bland annat genom utskicket Hållbart Stockholm som har gått ut i flera omgångar till de verksamheter och fastighetsägare som kommer att bli påverkade.

Återbruka och återvinna material

Under 2019 ökade både antal besökare och antalet uthämtningar av återanvändningsbart material i våra återbruk. För att tillgodose behovet av att lämna in och hämta ut material byggdes ett nytt ekipage för pop up-återbruk, som stod klart i början av 2020. På grund av coronapandemin beslutades att hålla pop up-återbrukets fyndhörna stängd under flera månader. Antalet drift dagar, besök och uthämtningar av material har inte kunnat följa planen för året utan anpassats till förutsättningarna.

Sedan utbrottet av Covid-19 har inflödet av återbruksmaterial ökat eftersom många människor ägnat mer tid åt att rensa i sina förråd. Flera av våra upphandlade återbruksaktörer har haft svårt att hitta avsättning för materialet eftersom det samtidigt varit mindre flöde av människor i deras secondhandbutiker. Det har resulterat i att en del av det material som annars hade gått till återanvändning har blivit avfall. Arbetet med att förbättra insamlingen av material till återbruk har

ändå fortgått under 2020. Öppningen av Återbruket Skärholmen som skjutits fram till 2021 förväntas också bidra till ökad avsättning av material som lämpar sig för återbruk.

Sorteringen av mjuk- och hårdplast på återvinningscentralerna har varit i fokus även 2020. Materialet följs och utvärderas för att kunna förbättra flödet. Plockanalyser genomförs löpande, där innehållet i stickprov av insamlad plast granskas. En plockanalys av den brännbara fraktionen har även genomförts under hösten för att se hur mycket plast som slängs där och vad som skulle kunna sorteras bättre.

Genom medverkan i ett Vinnovaprojekt, har vi arbetat vidare med utveckling av insamlingssystem för textil. Ett informationsprojekt om insamling av textil har genomförts, för att se hur riktad information till boende kan påverka insamlingsmängderna, vilket gav mycket goda resultat med ökade insamlingsmängder. Även textilinsamlingen har påverkats av coronapandemin och har inneburit nya utmaningar för att säkerställa avsättning för det insamlade materialet.

Verksamhetsmaterial

Det material vi använder i vår verksamhet utgörs bland annat av råvatten, kemikalier, byggmaterial och fyllnadsmassor. Det används när vi producerar dricksvatten, renar avloppsvatten och vid byggnationer. Eftersom material har stor klimatpåverkan vid framställning och byggande är det av stor vikt att vi har en effektiv resursanvändning.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Hantera bygg/ anläggningsmaterial (inklusive fyllnadsmassor)	Bolaget är inne i en fas med stora investeringar i ledningsnät och i nya och utbyggda anläggningar för vatten, avlopp och avfallshantering. Det går åt en stor mängd material och därmed naturresurser för byggandet. Den största miljöpåverkan i materialets livscykel sker vid produktionen och när det byggs in i anläggningarna.	
Hantera kemikalier	Hantering av kemikalier kan medföra risker för människor och miljö. Vi använder kemikalier främst i reningen av avloppsvatten och produktionen av dricksvatten, men vi köper även in oljor, fetter, lim, hygienprodukter, färg, byggprodukter och annat. De största processkemikalierna räknas inte som miljöfarliga, men vi behöver skydda våra medarbetare från att komma i kontakt med dem, då flera är frätande. Stora utsläpp skulle också kunna inverka negativt i en vattenmiljö.	Här ingår bolagets eget nyttjande av kemikalier. Entreprenörernas kemikaliehantering beskrivs i avsnittet Påverkan genom entreprenörer/leverantörer
Hantera övriga varor	Vi använder även andra varor som till exempel kontorsutrustning och möbler vilket också innebär en resursanvändning. Mycket av dessa avropas från gemensamma ramavtal med staden. Ett område är IT-utrustning som t ex datorer och skrivare som vi leasar. Det är viktigt att ställa krav på bland annat elförbrukning och hantering av utrustningen efter återlämnandet för att minska produkternas miljöbelastning.	Eftersom vi använder stadens ramavtal för bland annat IT-utrustning har vi inte fullt inflytande över hur detta hanteras.
Hantera råvatten	En mycket viktig råvara för dricksvattenproduktionen är råvattnet som hämtas ur Mälaren. I Stockholm har vi en mycket god tillgång på vatten. Det vatten som tas från Mälaren till vattenverken påverkar inte vattennivån i sjön, utan motsvarar en bråkdel av den mängd vatten som naturligt rinner ut i Saltsjön. Kvaliteten på råvattnet är av yttersta vikt, om den försämras kan det påverka både hur vi måste hantera vattnet och kundernas hälsa.	Även om Mälaren är ett vattenskyddsområde är vår rådhighet över miljön i sjön begränsad. Hanteringen avser de delar vi kan påverka samt övervakning.
Intern dricksvatten-användning	Vi levererar inte bara vatten till kunder, vi använder också vatten själva vilket innebär en resursanvändning. Det främsta användningsområdet är spolning av ledningar efter underhållsarbeten, rengöring av filter i reningsverken och tillsättning av vatten till sjöar för att förbättra miljön. Vi har också förluster av vatten på vägen till kunderna.	Omfattar dricksvatten som används i verksamheten och förlust av dricksvatten som inte debiteras.

Styrning och förutsättningar

Krav

Tillstånd för uttag av råvatten och reglering av vattentäkten Mälaren och reservvattentäkten Bornsjön.
Livsmedelsverkets regler kring dricksvattenproduktion och dricksvattenhantering.
Nytt dricksvattendirektiv inom EU kommer bland annat att ställa krav på effektivitet i distributionsanläggningen samt krav på material i kontakt med dricksvatten.
Stockholm Vatten och Avfalls allmänna material- och arbetsbeskrivning för lednings- och markarbeten (SVAMA).
Stockholms stads kemikalieplan med visionen om ett giffritt Stockholm år 2030.

Ågardirektiv 2020-2022

Uppföljning av andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system.

Exempel på risker

Risk att marknaden inte kan leverera ledningsnätmaterial med optimal hållbarhet vilket leder till större kostnader för underhåll och förnyelse och påverkan på miljön än annars.

Vi köper in produkter och tjänster utan att ställa tillräckligt bra hållbarhetskrav.

Allvarlig förorening av vår vattentäkt Mälaren, exempelvis på grund av utsläpp eller klimatförändringar med högre vattentemperatur och höjd havsnivå som kan påverka råvattenkvaliteten i Mälaren. Detta kan leda till åtgång av mer kemikalier och mer energi.

Utmaningar

Problem att få marknaden att förse oss med material med tillräckligt lång livslängd.

Vi har stora förluster i vår dricksvattenleverans, det är viktigt att öka arbetet med härleda denna förlust.

Verksamhetsmål 2020

Effektiva och hållbara val för anläggningar, vatten- och energianvändning.

Hållbara och affärsmässiga inköp i samarbete med marknaden.

Rapport 2020

Hantera bygg- och anläggningsmaterial

Vårt mål är att allt material som köps in till byggnationer ska registreras och bedömas i systemet Byggvarubedömningen (BVB) för att kunna säkerställa att vi minimerar miljöpåverkan under hela livsryteln. Användningen av BVB innebär även att vi får en bra spårbarhet på innehållet i det material som används i våra anläggningar samtidigt som vi kan säkerställa att vi följer lagkrav gällande miljö och hälsa. Under 2020 har vi arbetat vidare med implementering av BVB genom utbildning och förbättrade rutiner och instruktioner.

Vi försöker i dagsläget att ställa så höga krav det går på leverantörerna vad gäller materialens livslängd och arbetar för att få längre hållfasthet i framtiden. I upphandlingar av ledningsnätmaterial till våra lager ställs numera krav om en livslängd på mer än 100 år utan haverier. Ett exempel på förändring är en kommande ny ventil med 100 års livslängd jämfört med dagens 50 år. Genom kunskap och tester som vi gör själva eller via uppdrag till forskningsorganisationer minskar vi riskerna att få in material som inte är hållbart.

Förnybart eller återvunnet material är ännu inte så vanligt i de material vi använder till våra anläggningar. Metaller som används för tillverkning är i regel återvunna, till exempel använder våra tillverkare av gatugjutgods mer än 85 procent återvunnet järnskrot till sin produktion. Vi använder i möjligaste mån återvunna fyllnadsmassor vid egna arbeten på ledningsnätet.

Stockholm Vatten och Avfall har sedan tio år tillbaka organiserat sig i föreningen 4S, tillsammans med de större VA-organisationerna i Sverige. Syftet är att delge tillverkarna de behov som VA-organisationerna har av hållbara produkter. Under 2020 har vi deltagit i flera projekt som handlar om att ge tillverkarna kunskap om våra behov för ledningsnätet. Till exempel undersöks uppkomsten av inre korrosion i betongledningarna på avloppsledningarna och möjligheterna att minska eller ta bort orsakerna till denna.

Hantera kemikalier

Alla kemikalier som köps in ska godkännas av Stockholm Vatten och Avfalls Kemikalieråd, vars uppdrag är att minska användningen av hälsovådliga och miljöfarliga kemikalier och ersätta dem med mer hållbara alternativ. Ett exempel på produkt som vi letar alternativ till är processkemikalien metanol som idag har fossilt ursprung. Bland kemikalierna som används finns även natriumhypoklorit som är giftigt för vattenlevande organismer och därmed miljöfarligt. Under hösten har vi genomfört en intern kampanj där de verksamheter som använder kemikalier uppmanats att tillsammans med skyddsombuden inventera och identifiera kemikalier som behöver fasas ut och ersättas. Antalet beställningsbara kemtekniska produkter har minskats kraftigt och är alla godkända ur hälso- och miljösynpunkt av Kemikalierådet.

Hantera övriga varor

Några exempel på övriga varor vi köper in är kontorsmaterial, skyddsutrustning, IT-utrustning och kontorsmöbler. Mycket av detta hyrs eller köps in via Stockholms stads ramavtal. När det gäller till exempel IT-utrustning har staden tagit fram dokumentet ”Hållbar IT” där det ställs krav på bland annat CE-märkning, energiförbrukning och hantering av produkter efter återlämning (till exempel att återvinning ska prioriteras).

Inom Stockholms stad finns också en plattform för att återbruka bland annat möbler, inventarier, byggmaterial och fast inredning i stadens verksamheter. Återbruketjänsterna kan och ska nyttjas av alla förvaltningar och bolag i staden. Plattformen heter Stocket återbruk och drivs av stadens arbetsmarknadsförvaltning. Skärholmens återbruk som öppnas i början av 2021 har inretts med möbler från Stocket och delvis byggt med återvunnet material från återvinningscentraler.

Hantera råvatten

För att minska risken med föroreningar till Mälaren som kan påverka råvattenkvaliteten har vårt uppströmsarbete stor betydelse. Här ingår omvärldsbevakning, kvalitetsutvärdering av råvattnet och hur Mälaren påverkas av klimateffekter som vi behöver ta höjd för. Likaså deltar vi i remissvar så att exploateringar uppströms inte ska påverka och försämra vårt råvatten.

Råvattnet analyseras flera gånger i veckan för att undersöka kvaliteten och upptäcka avvikelser. Genom deltagande i externa projekt kan vi få en ökad kunskap om nya analystekniker som kan ge snabbare svar. Ett forskningsprojekt som vi medverkar i gäller utveckling och installation av det molnbaserade analysystemet iWater för övervakning av vattenkvalitet i Mälaren med hjälp av uppkopplade sensorer. Kemiska ämnen ska kunna identifieras i realtid genom hela livscykeln för stadens vatten - från upptagningsområde och genom Mälaren till slutanvändaren, och tillbaka till saltsjön genom avloppssystemet.

Intern dricksvattenanvändning

Omkring 20 procent av det producerade dricksvattnet debiteras inte någon kund. Detta vatten används internt inom verksamheten eller försvinner från vattenledningsnätet genom läckage eller på annat sätt. Vi har idag inte möjlighet att exakt mäta mängden vatten som används internt eller våra förluster.

Under 2020 har vi börjat undersöka om det är möjligt att mäta dricksvattenförbrukningen med hjälp av digitala lösningar. Även större läckor, till exempel i grannkommunernas ledningsnät, skulle kunna vara möjliga att upptäcka med digital teknik. I våra egna ledningsnät använder vi läcklyssning då vi med hjälp av en speciell mikrofon lyssnar efter möjliga läckor.

Under året var utbytet mellan inpumpat råvatten från Mälaren och producerat dricksvatten i vattenverken sammantaget 88%.

Verksamhetens restprodukter och avfall

I Stockholm Vatten och Avfalls egen verksamhet uppstår stora mängder restprodukter och avfall, exempelvis vid underhåll, reparationer och byggnationer, men även i våra processer. Mycket av restprodukterna återanvänds på olika sätt. I målsättningen om att bli resurspositiva ingår att öka andelen återvinning och återbruk av vårt eget avfall och på så sätt klättra uppåt i avfallstrappan.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Hantera avloppsslam	Avloppsslam är en restprodukt från våra avloppsreningsverk och en viktig källa för resurserna fosfor, kväve, mikronäringsämnen och mull. Vi tar tillvara dessa genom att sprida slammet på åkermark vilket även innebär att kol stannar i marken istället för att släppas ut som koldioxid. Vi är Revaq-certifierade, vilket innebär att SVOA åtar sig att arbeta för en långsiktig och ständig förbättring av slamkvaliteten. Slam som uppfyller gränsvärdena för oönskade föroreningar enligt Revaq innehåller ändå en liten mängd tungmetaller och organiska föreningar som tillförs marken där slammet sprids.	
Hantera vattenverksmull	I processen för produktion av dricksvatten bildas vattenverksmull som restprodukt. Tidigare skickades den till deponi men bolagets satsningar på området under de senaste åren har lett fram till att vattenverksmullen nu istället används på jordbruksmark eller tillsätts jordprodukter. De främsta effekterna med att tillföra vattenverksmull till jordbruket är en gödslings effekt av svavel och tillförda mullämnena till jorden. Ökad mullhalt bidrar till bättre strukturstabilitet och underlättar vattentransport och infiltration.	
Hantera schaktmassor och bergmassor från verksamheten	I samband med underhåll och nyläggning av rör grävs en stor mängd schaktmassor upp. Genom att noga kontrollera och klassa material enligt gällande regelverk kan mycket av schaktmassorna återanvändas vilket innebär en resursbesparing. Schaktmassor som inte kan återvinnas läggs på deponi.	
Hantera övrigt verksamhetsavfall	Omkring tusen ton gallerrens (skräp som spolats ner i avloppet) samlas in, transporteras och går till förbränning med energiutvinning varje år. Sand som kommit in till reningsverken behandlas för att sedan återbrukas eller deponeras beroende på föroreningsgrad. Annat avfall som uppkommer i verksamheten är bland annat förpackningar, emballage och rester från olika typer av underhållsarbeten, exempelvis trä och rör- och kabelrester. Genom att sortera avfallet rätt kan det återvinnas och därigenom spara resurser. Avfallet tas om hand av avfallsentreprenören som rapporterar vidare behandling till bolaget.	Vi följer endast upp det verksamhetsavfall som uppkommer på våra egna anläggningar. Kundernas avfall beskrivs i avsnittet Material och avfall från stockholmarna.
Hantera kontorsavfall och matavfall	Genom att samla in vårt eget matavfall bidrar vi till biogasproduktion och på så sätt använda energin i matavfallet. I övrigt bidrar vi till återvinning av material genom att källsortera kontorsavfallet. Genom återvinning minskar vi den resursförbrukning som uppstår vid nyproduktion.	Omfattar endast matavfall och kontorsavfall från våra egna anläggningar, inte material som vi samlar in från våra kunder. Det beskrivs i avsnittet Material och avfall från stockholmarna.

Styrning och förutsättningar

Krav

Allt slam ska vara certifierat enligt Revaq och följa SNFS 1994:2.

Avfallsförordningen.

Ökat ansvar för att anteckna och rapportera farligt avfall enligt SFS 2020:614 och NFS 202:5.

Ågardirektiv 2020-2022

Prova nya metoder för att tillvarata fosfor och kväve ur slam.

Arbeta för ett resurssmart Stockholm i enlighet med EU:s avfallshierarki. Där det är möjligt ska avfallet återbrukas, återanvändas, eller i annat fall materialåtervinnas innan energiåtervinning används.

Exempel på risker

Att farliga ämnen i slam kommer ut på jordbruksmark.

Beslut utifrån SOU 2020:3 (regeringsuppdraget om Hållbar slamhantering) att inte tillåta spridning av slam.

Utmaningar

Att återföra näringsämnen från avloppsvattnet till kretsloppet via avloppsslammet utan att få med för mycket föroreningar.

Att öka de cirkulära flödena genom verksamheten och minimera avfall som går till förbränning.

Öka graden av återvinning schaktmassor i den samlade VA-markverksamheten på bolaget.

Att minska mängden plast och att löpande kontrollera hur mycket som går till energiåtervinning.

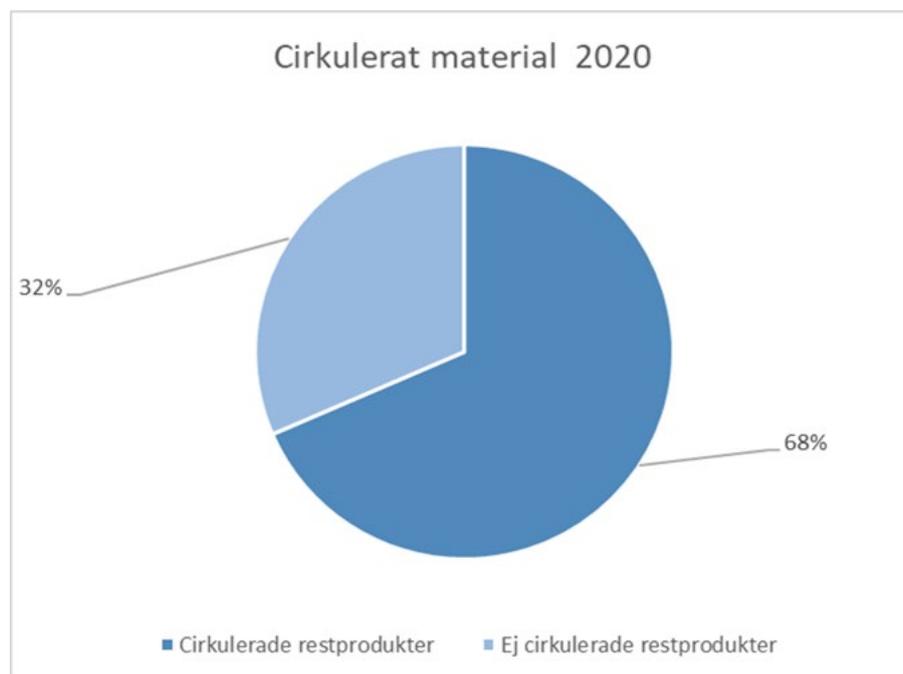
Att minska den brännbara fraktionen så att mer material kan återvinnas.

Verksamhetsmål 2020

Restprodukter från verksamheten minimeras och återanvänds eller förädlas.

Rapport 2020

Den största delen av restprodukter och avfall som uppkommer i verksamheten är slam, vattenverksmull, schaktmassor samt gallerrens och sand från avloppsvattnet. Diagrammet nedan visar andel cirkulerade i förhållande till ej cirkulerade restprodukter. Cirkulerade restprodukter är slam, vattenverksmull och direkt återanvända schaktmassor. Ej cirkulerade restprodukter är gallerrens, sand och schaktmassor som inte återanvänds direkt men kan bli återanvända i ett senare led.

Andel av verksamhetens huvudsakliga restprodukter som återanvändes under 2020.

Hantera avloppsslam

Under 2020 godkändes 73 procent av det producerade slammet från våra båda reningsverk för spridning på åkermark, vilket innebär 56 700 ton. Slammet som sprids uppfyller kraven för certifiering enligt Revaq liksom kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter SNFS 1994:2, bilaga C, och har därmed varit godkänt för användning på åkermark. I slammet finns växtnäring och mull motsvarande 9 940 ton mull, 830 ton kväve och 530 ton fosfor som därmed återförs till åkermarken. På grund av utsläpp av en mindre mängd orenat lakvatten från en deponi samt utsläpp av silver från en fotoverksamhet till reningsverket i Henriksdal har inte allt slam godkänts för spridning.

I slammet finns oönskade ämnen i form av olika tungmetaller och organiska miljögifter. Stockholms stad har som mål att se sjunkande trender på halterna av 15 prioriterade ämnen. Vi arbetar kontinuerligt med att minska tillförseln av föroreningar som kan hamna i slammet. Målet uppnås inte riktigt 2020, eftersom halten av det bromerade flamskyddsmedlet PBDE 209 ökat med fem procent jämfört med basåret 2013-2015.

En statlig utredning har under året föreslagit förändringar av reglerna för spridning av slam på åkermark. Utifrån utredningen kan det antingen beslutas om förbud mot att sprida slam (men med krav på fosforutvinning) eller att det är tillåtet att sprida slam, men med skärpta krav. Inget beslut har ännu fattats och ett förbud kan träda i kraft tidigast om tio år, men oavsett beslut kan det innebära stora investeringar för oss och vi följer därför utvecklingen noga. Bolaget har också bedrivit försök med att förbränna slam tillsammans med Stockholm Exergi som alternativ slamhantering.

Hantera vattenverksmull

När det gäller vattenverksmull arbetar vi tillsammans med externa samarbetspartners för att ytterligare förbättra våra processer och avsättningar. En ny avvattningssteknik har utvärderats som ska minska mängden uppkommen mull och förbättra mullens kvalitet, denna möjliggör att mullen kan spridas på jordbruksmark som ska uppfylla märkningen KRAV-ekologisk.

Hantera schaktmassor och bergmassor från verksamheten

Vi har bra kontroll på schaktmassor från VA-markarbeten i egen regi, men en stor del av våra byggarbeten utförs på entreprenad och där saknas idag information från entreprenörerna om hur hanteringen ser ut. Här ser vi ett utvecklingsområde för framtida upphandlingar av entreprenader.

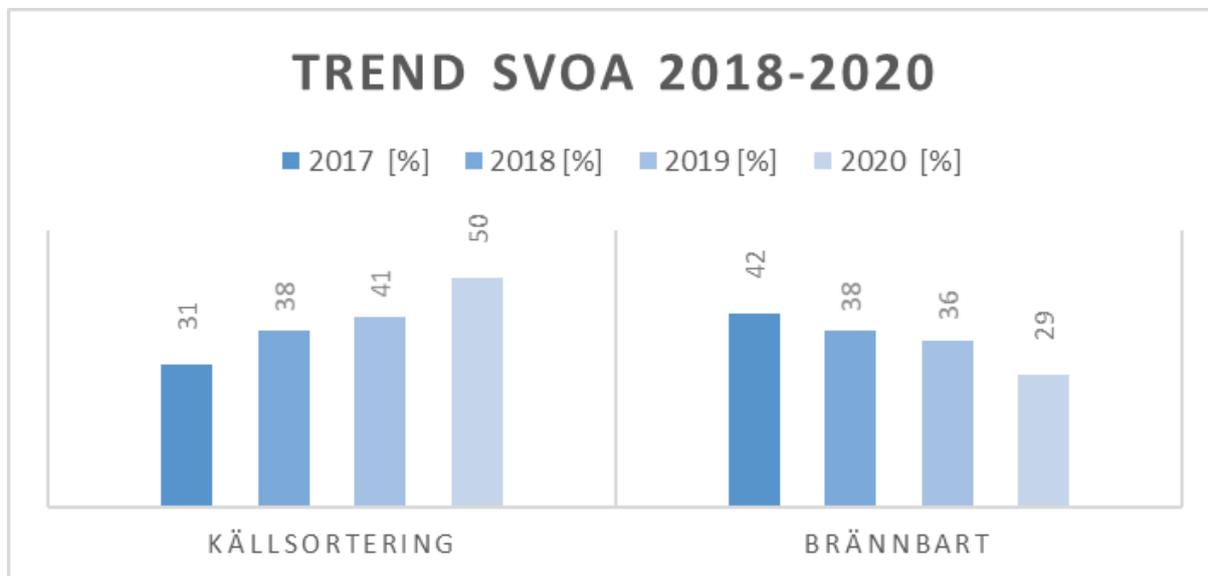
Sedan många år tillbaka återanvänds en del av våra schaktmassor. De sorteras i en anläggning som finns i Älvsjö och blir till nya fyllnadsmassor. För att öka återvinningen av de schaktmassor vi gräver upp behövs primärt större upplagsytor för hanteringen. Ytorna behöver också finnas i närheten av de områden där vi bygger för att minimera transporter och väntetider.

Hantera övrigt verksamhetsavfall

Under de senaste två åren har vi utvecklat ett retursystem för rester av plaströr från vår byggande i vårt ledningsnät och praktiska utbildningar där material hanteras. Istället för att rören går till energiutvinning körs de nu i ökande omfattning till en tillverkare som använder plastgranulat till kabelrör. Vi har hittills samlat in cirka tio ton polyeten under detta pilotprojekt och under 2021 utökar vi insamlingen till att omfatta även plaströr i polyeten, polypropen och PVC.

Vi jobbar för att avfall i form av papper och plast ska minska på våra anläggningar. Det pågår ett arbete inom Stockholms stad för att få fram en strategi och en handlingsplan för plast. I den ingår att undersöka plastflödena för att få en tydlig bild över vilka fraktioner som kan behöva läggas till. Några exempel på källor till plast i vår verksamhet är emballage och rörspill från reparation, underhåll och byggnation av ledningsnät.

I samband med implementeringen av den nya avfallsförordningen ska vi börja kontrollera hur mycket som går till energiåtervinning och försöka minska denna andel. Avfallsentreprenörerna har också fått nya strängare krav på sig att minska andelen av exempelvis vissa plaster och papper som går till energiåtervinning. Detta sköts genom avtal med avfallsentreprenören Ragn-Sells som rapporterar data om avfallsslag och behandling av respektive avfallsslag.

Diagrammet visar övrigt verksamhetsavfall förutom sand och gallerrens. Källsorterat material har ökat (plast och pappersförpackningar, skrot, tidningar, metall, glas), samtidigt som brännbart minskat, i linje med avfallstrappan.

Kontorsavfall och matavfall

På vårt huvudkontor i Ulvsunda har vi både matavfallskvarnar och matavfallsinsamling. Det som hamnar i kvarnarna blandas med avloppsvatten och bidrar i förlängningen till produktion av biogas och slam i reningsverket. Ute på anläggningarna hämtas det istället via matavfallsinsamling. På kontorsanläggningarna källsorteras allt avfall och på våra andra anläggningar sorterar vi papper, plast, trä, glas med mera separat för att möjliggöra återvinning.

Ansvarsfull samhällsaktör

Medarbetarnas hälsa och säkerhet

För att kunna vara en attraktiv arbetsgivare för våra nuvarande och framtida medarbetare måste vi ta ett stort ansvar för deras hälsa och säkerhet. Detta inkluderar även sociala förhållanden och mänskliga rättigheter.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Samarbeta för en god arbetsmiljö	Med hjälp av en tydlig arbetsmiljöorganisation och regelbundna sammankomster kan vi engagera hela organisationen att bidra till en god arbetsmiljö.	
Bedriva systematiserat och förebyggande arbetsmiljöarbete	Ett förebyggande arbetsmiljöarbete leder till en bra arbetsmiljö som gynnar alla. För att förebygga risker behövs ett systematiskt arbetsmiljöarbete, däribland utbildning.	Arbetsmiljövillkor för underleverantörer behandlas i avsnitt Påverkan på leverantörer
Säkerställa lika rättigheter och möjligheter	Likabehandlande anställningsvillkor är grunden för trygghet och anställningsvillkoren ska upplevas som rättvisa, moderna och effektfulla.	
Arbeta hälsofrämjande och skapa arbetsglädje	Precis som i många andra verksamheter förekommer stressrelaterade risker. Vi ska ha ett hälsofrämjande ledarskap och arbeta proaktivt med medarbetarnas hälsa.	

Styrning och förutsättningar

<p>Krav Arbetsmiljölagstiftning. Kollektivavtal.</p> <p>Ägardirektiv 2020-2022 Uppföljning av indikatorer som mäter kriterier för en bra arbetsgivare samt sjukfrånvaro.</p> <p>Exempel på risker Fysiska arbetsmiljörisker, till exempel allvarliga arbetsolyckor. Det berör särskilt de grupper av anställda som arbetar med pågående byggnationer, övertagande av nya och renoverade anläggningar och processer, tunnlar, och reparationsarbeten på gatumark. Psykiska arbetsmiljörisker, till exempel diskriminering, trakasserier, stressrelaterade sjukskrivningar och psykisk ohälsa.</p> <p>Utmaningar Att hantera situationen under coronapandemin där många bör arbeta hemifrån.</p> <p>Verksamhetsmål 2020 Inga arbetsrelaterade skador eller sjukdomar ska uppstå i verksamheten.</p>
--

Rapport 2020

Samarbeta för en god arbetsmiljö

Samverkan har varit en ledstjärna under året och vi har förbättrat samarbetet inom vår skyddsorganisation genom bland annat fastlagda möten och utbildningar för chefer. Vi har under året arbetat med att implementera vår nya arbetsmiljöpolicy som beskriver hur vi ska bedriva vårt arbetsmiljöarbete och vad som förväntas av medarbetare och chefer. Coronapandemin har medfört att vi infört webbaserade utbildningar, arbetsmöten och implementeringar på distans.

Bedriva systematiserat och förebyggande arbetsmiljöarbete

Vi ser en positiv trend med minskat antal olycksfall. För att stärka organisationen har vi under 2020 arbetat med att säkerställa arbetsmiljöarbetet i våra arbetsprocesser genom att utveckla checklistor för riskfyllda arbetsuppgifter, mallar för protokoll rörande arbetsmiljö och hantering av incidenter.

Utifrån vår genomförda SAM-revision¹⁴ har vårt arbetsmiljöråd valt att prioritera arbetsmiljödelegationer, implementering av arbetsmiljöpolicy, förbättrad samverkan med skyddsorganisation samt förbättrad uppföljning av arbetsmiljömål och handlingsplaner. Ett ökat fokus och risk och konsekvensanalys för risken av hot och våld har lett fram till en förbättrad rutin samt utbildning för anställda i riskgrupper för att kunna hantera möjliga situationer.

Säkerställa lika rättigheter och möjligheter

I vår personalpolicy regleras personalrelaterade frågor och arbetet med att trygga sociala förhållanden. Utöver policyn finns handlingsplaner för hantering av diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Bolaget arbetar aktivt för att könsfördelningen inom bolaget ska bli jämnare, samt för att säkerställa att våra processer främjar både jämställdhet och mångfald. Vi har under 2020 arbetat vidare med rekryteringsprocessen genom att göra våra platsannonser mer inkluderande utifrån en checklista som togs fram 2019. Vi har även byggt en ny karriärsida på webben som visar verksamhetens mångfald av arbetsuppgifter och kompetenser som finns inom verksamheten för att locka nya medarbetare som kanske inte sökt sig till oss tidigare.

Arbeta hälsofrämjande och skapa arbetsglädje

Under coronapandemin har mycket av det hälsofrämjande arbetet behövt riktas om då många medarbetare arbetat på distans under större delen av året, samtidigt som många andra behövt vara på plats som vanligt. Såväl medarbetare som ledare har via intranät och mejl fått råd, påminnelser och tips om träning, nya samarbetsformer med mera.

Bolaget har under året fokuserat på att säkerställa och följa upp arbetsmiljön både på ordinarie arbetsplatser och i hemarbetsmiljö. Vi har även genomfört riskanalyser kring riskgrupperns behov samt löpande kommunicerat för att dämpa oro som skulle kunna uppstå inom verksamheten. Slutligen har uppföljning av sjukfrånvaron intensifierats för att kunna fånga upp hur pandemin eventuellt påverkat hälsoläget hos bolagets medarbetare.

Kundernas hälsa och säkerhet

Som vatten- och avfallsbolag har vi ett stort ansvar för kundernas och allmänhetens hälsa och säkerhet. Det är viktigt att vi har hög kvalitet på våra tjänster och att vi arbetar för att minimera risker i verksamheten så att människor inte riskerar att bli sjuka eller skadas.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Säkerställa kvalitet på dricksvatten	Att leverera rent dricksvatten är avgörande för våra kunders hälsa och för livsmedelsindustrin. Vi måste säkerställa att dricksvattnet har god kvalitet och att halterna av kemiska ämnen, bakterier eller andra mikroorganismer understiger gränsvärdena. Vi behöver också förutse vilka behov som finns i framtiden. Exempelvis kan dricksvattenproduktionen behöva kompletteras med fler reningssteg för att klara en ökad tillförsel av bland annat humusämnen och ökad bakterietillväxt vid torrperioder.	Bolaget ansvarar för kvaliteten på det kommunala dricksvatten som renas i våra vattenverk och distribueras i vattenledningsnätet. Egna brunnar eller andra dricksvattenlösningar omfattas inte.

¹⁴ Revision av systematiskt arbetsmiljöarbete

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Säkerställa leverans av tillräcklig volym dricksvatten	Bolaget försörjer Stockholm, Huddinge och ett antal grannkommuner med dricksvatten. Det är viktigt att den volym som produceras och distribueras täcker behovet, annars finns risk att människors vardag och företags verksamhet påverkas negativt. Några exempel på när störningar i vattenleveransen kan ske är vid avbrott, läckor eller bristande kapacitet vid hög förbrukning under värmeböljor.	Bolaget ansvarar för det kommunala dricksvattnet i Stockholm, Huddinge och i de grannkommuner vi levererar till.
Hantera farligt avfall på ett säkert sätt	Stockholm Vatten och Avfall har ansvar för insamlingen av farligt avfall från hushållen i Stockholms stad, det vill säga produkter som bland annat är giftiga, explosiva, brandfarliga eller frätande. Huvudsakliga inlämningsställen för farligt avfall är återvinningscentraler och fasta, mobila och automatiska miljöstationer. För att minska riskerna med farligt avfall behövs informationsinsatser så att allmänheten vet vad som är farligt avfall och vart det ska lämnas.	Här avses hushållskundernas farliga avfall. Bolagets eget avfall tas upp under avsnitt Verksamhetens restprodukter och avfall.
Övervaka och informera om bräddningar/utsläpp avloppsvatten	Bräddningar från avloppsledningsnät kan leda till utsläpp av övergödande ämnen och smittämnen samt försämrad badvattenkvalitet. Ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv är det viktigt att bevaka och följa upp bräddor samt i den mån det är möjligt vidta åtgärder för att minska dessa. Bolaget ansvarar för att övervaka och beräkna bräddningsmängder och rapportera dessa till ansvarig tillsynsmyndighet. Detta regleras i villkoren för bolagets tillstånd för verksamheten.	Bolaget ansvarar inte för att övervaka och rapportera badvattenkvalitet. Detta gör Miljöförvaltningen i Stockholm.
Hantera översvämningar	Vid kraftiga skyfall eller extrem snösmältning kan ledningssystemet bli tillfälligt överbelastat. I värsta fall kan det leda till att vatten tränger in i källare genom golvbrunnar och andra avloppsenheter. Översvämningar kan även uppstå på grund av konditionsbrister i ledningsnätet; svackor, stopp, rörbrott med mera. Detta innebär hälsorisker, säkerhetsrisker, materiella skador/egendomsskador samt övriga olägenheter som kan uppstå för kunden.	Stockholm Vatten och Avfall är ansvarig om översvämningar beror på fel eller stopp i de kommunala VA-ledningarna eller ifall dessa är underdimensionerade i förhållande till gällande krav.
Hantera risker för allmänhet vid arbeten och transporter	För att klara vårt uppdrag och möta framtidens utmaningar behöver vi både underhålla och bygga ut vår verksamhet. Byggarbetsplatser och transporter innebär olycksrisker för närboende och allmänhet och orsakar buller i närheten av arbetsområdet. Det kan även leda till dålig framkomlighet för bilister och påverka verksamheter negativt om man stänger av gatan utanför.	

Styrning och förutsättningar

Krav

Livsmedelslagstiftning - Vi styrs av kvalitetskrav i form av gränsvärden för det dricksvatten som lämnar vattenverket. Krav på att arbeta enligt HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) i egenkontroll för dricksvatten. Villkor för avloppsverksamheten gällande rapportering av bräddningar i miljörapport. Buller och störningar vid byggarbetsplatser styrs av Naturvårdsverkets allmänna råd (2004:15) om buller från byggplatser och Miljöbalken. Naturvårdsverkets krav om spårbarhet för farligt avfall.

Ågardirektiv 2020-2022

Stärka resiliensen i Stockholms dricksvattenförsörjning, bland annat för vattenförsörjning vid nödsituationer. Arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker.

Exempel på risker

Förorening av dricksvatten via ledningsnätet till exempel på grund av bristande rutiner eller inläckage, felkoppling mm. Störningar i dricksvattenleveranser, till exempel på grund av avbrott vid underhåll av vattenläcka. Kapacitetsbegränsningar i vattenproduktionen på grund av långvarig värme och torka, framförallt på försommaren. Läckage från insamlingsplatser och mellanlagringsplatser för avfall, vilket kan leda till förorenad mark. Risk för brand som kan ge upphov till personskador. Kraftiga skyfall som skapar översvämningar vilket orsakar egendomsskador och hälsorisker för våra kunder. Bräddningar innebär risk för negativ påverkan på badvattenkvalitet och recipient. Ökad frekvens av lastbilstransporter vid byggnationer påverkar framkomlighet, olycksrisk och orsakar buller i närheten av arbetsområdet.

Utmaningar

Att hålla en jämn och låg temperatur på råvattnet under sommaren, något som påverkar vattenkvaliteten hela vägen till kunden. Att hinna underhålla och säkerställa fungerande ledningsnät i den takt som behövs.

Att arbeta proaktivt för att undvika översvämningar kräver mer resurser än vad vi har idag.

Verksamhetsmål 2020

Säkerställa praktiskt uthållig kapacitet och redundans för att leva upp till den regionala dricksvattenplanen, inklusive nödvändigt processunderhåll.

En tydligt nedåtgående trend för oplanerade leveransstörningar som säkerställer en hantering som påverkar kunden minimalt. Information om leveransstörningar meddelas kunden i god tid.

Rapport 2020

Säkerställa kvaliteten på dricksvatten

För att säkerställa att dricksvattnet har god kvalitet genomför vi över 1 000 provtagningar på vattenledningsnätet årligen. I augusti och september förekom prover i södra Stockholm som visade tjänligt med anmärkning på grund av låga halter koliforma bakterier. Åtgärder som vidtogs var ledningsspolning, höjd dos av UV-ljus, uppföljningsprovtagning, bestämning av bakterieart och kontakt med grannkommunkunder. Bidragande faktor till störningarna var troligtvis den höga temperaturen vid Norsborgs råvattenintag.

För att hantera och förebygga de risker som kan uppstå vid hantering av dricksvatten har vi bland annat en obligatorisk dricksvattenhygienutbildning, strikta regler för hygien vid arbete i dricksvattendistributionsanläggningen, provtagningsprogram, färoanalys genom HACCP, larmrutiner och egenkontroll för att kunna uppfylla Livsmedelsverkets föreskrifter. Vid reparationer på ledningsnätet sker extra provtagningar för att kontrollera kvaliteten innan vattnet släpps på.

Vattenproduktionen och distributionen kontrolleras flera gånger per år av miljöförvaltningarna i Stockholm, Huddinge, Botkyrka och Ekerö. Utöver externa kontroller genomförs årligen interna revisioner. Årets interna revision var mindre till sin omfattning på grund av rådande pandemin. Bedömningen vid revisionen var att verksamheten följer de råd och riktlinjer som kommer utifrån uppställda krav och att vi arbetar utifrån det egenkontrollprogram som vi fastställt med tillhörande rutiner.

Säkerställa leverans av tillräcklig volym dricksvatten

Idag finns tillräcklig kapacitet och vid störningar finns det ofta alternativa vägar för vattnet att komma fram till kunden för att så få som möjligt ska drabbas. Med en växande befolkning och klimatförändringar behöver dock kapaciteten utökas, vilket vi kommer att göra under de närmaste åren genom investeringsprogrammet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV). Inom SFV har under året en analys av nuvarande och framtida kapacitet utifrån målet i den regionala vattenförsörjningsplanen gjorts, liksom en kartläggning av dimensioneringen av anläggningarna utifrån normaldygn och i händelse av kris. En plan har tagits fram för utbyggnad av vattenverk, reservoarer och huvudvattenledningar med mera. Under året beslutade även bolagets ledningsgrupp om riktlinjer för vattenbesparande åtgärder för att stå bättre rustade i händelse av perioder med hög vattenförbrukning för att minska risken för kapacitetsbrist.

Hantera farligt avfall på ett säkert sätt

Vi arbetar kontinuerligt med informationsinsatser så att allmänheten vet vad som är farligt avfall och vart det ska lämnas. Majoriteten av det farliga avfallet går till energiåtervinning, men en del kan återbrukas (exempelvis gasflaskor och toners/färgpatroner) eller materialåtervinnas (exempelvis glykol, spillolja och aerosolbehållare). För att förebygga risker med farligt avfall på våra återvinningscentraler finns säkerhetsföreskrifter, egenkontrollprogram och specialutbildad personal som hanterar det farligaste avfallet.

I november infördes ett ökat ansvar att anteckna och rapportera hanteringen av farligt avfall till ett avfallsregister hos Naturvårdsverket. Systemet är implementerat i verksamheten. Bolaget samverkar också med entreprenörerna för att säkerställa att de skärpta lagkraven på spårbarhet av farligt avfall följs. Det farliga avfall som omhändertas av vår huvudentreprenör kan spåras och har vi har god kontroll över det. Det som inte hämtas av entreprenören registreras av bolaget.

Under flera år har vi utökat möjligheterna att lämna farligt avfall i butik. På grund av viss osäkerhet kring att säkerställa godkänd brandsäkerhetsnivå vid mottagning och förvaring i butikslokaler har utökningen av antalet butiker som tar emot farligt avfall pausats under året. Bolaget har fört en dialog med Brandförsvaret om detta och förhoppningen är att vi ska kunna utöka denna mottagningsform.

Övervaka och informera om bräddningar/utsläpp av avloppsvatten

Bolaget har ett övervakningssystem för pumpstationerna som registrerar inträffade bräddningar. Vid en bräddning orsakad av driftproblem i en pumpstation utlöses ett larm baserat på vattennivån i pumpstationen och bräddtiden registreras. För bräddningar i samband med regn görs beräkning av flödena med hydrauliska modeller¹⁵ och rapporteras i en årlig miljörapport. Bräddar från avloppspumpstationer rapporteras regelbundet till Miljöförvaltningen, bräddar nära badplatser rapporteras in direkt vid bräddningstillfället.

Hantera översvämningar

I januari skedde en översvämning vid Islandstorget i Bromma. Orsaken var en huvudvattenledning som hade gått av och en väg fick stängas av helt. Vattenmassorna spred sig över ett stort område och ungefär 20 villaägare fick sina trädgårdar och hus översvämmade.

Översvämningen i Bromma

Bolaget arbetar kontinuerligt med att utreda anmälda översvämningar för att kunna möta inkomna skadeståndskrav och identifiera eventuella behov av åtgärder i översvämningsdrabbade områden. Det handlar bland annat om åtgärder för att komma till rätta med kapacitetsbrister och konditionsbrister i ledningsnät och utjämningsmagasin. För att minska riskerna finns behov av lösningar som utjämnar och fördröjer höga flöden.

---

¹⁵ Hydrauliska modeller är matematiska beskrivningar av vattenflödet

När källaröversvämningar inträffar utreds det närliggande ledningsnätets kondition och kapacitet och förslag på eventuella åtgärder tas fram i samband med utredningen. Stockholm Vatten och Avfalls skadereglerare hanterar inkomna krav på ersättning vid inträffad översvämningsskada.

Under 2020 har bolaget påbörjat ett arbete med att revidera processen kring arbetet med källaröversvämningar orsakade av skyfall. Målet är att utredningsarbetet ska effektiviseras och att drabbade fastighetsägare ska få snabbare återkoppling vad gäller eventuella åtgärder och skadeståndskrav.

Hantera risker för allmänheten vid arbeten och transporter

Vår ambition invånarna ska påverkas så lite som möjligt vid byggnation, men ibland är det omöjligt att undvika. I stora projekt utförs kontinuerligt riskanalyser för de områden där vi ska bygga för att i ett tidigt skede kunna undvika eller reducera eventuella störningsmoment.

Vi försöker underlätta för dem som påverkas genom att informera om störningarna via olika kanaler. Bland annat tillhandahåller vi bullerprognoser som visar var och när det kan komma att låta liksom en telefon- och sms-tjänst där man kan få en varning om när vi spränger. Vi kan också tillhandahålla evakueringsboenden vid omfattande arbeten. Vi sätter upp skyltar om byggtrafik och ger information om kommande arbeten och vi försöker anpassa tider för lastbilstransporter.

Ett exempel på projekt där det förekommer störningar är Stockholms framtida avloppsrening (SFA). För att förbereda omgivningen på de störningsmoment som uppkommer har vi arbetat med olika kommunikationsinsatser. På grund av coronapandemin har flera planerade aktiviteter fått ställas in. En del har kunnat ersättas med digital kommunikation medan andra fått vänta. Brev hem i brevlådan är vår viktigaste kanal och den har använts mycket frekvent. Projektet är igång dygnet runt och därför är det viktigt att även närboende kan höra av sig dygnet runt på vår informations – och jourtelefon.

Ett annat exempel är VA-markarbeten som rör ledningsnät. Där har utvecklingen av trafikanordningsplaner gått ytterligare framåt och den skyddsavstängning och trafikskyltning som används blir allt bättre. Tydligheten för gående och cyklister som passerar arbetsplatserna förbättras ständigt i dialog med väghållare.

Kommunikation

Våra tjänster inom vatten, avlopp och avfall påverkar alla stockholmare varje dag och med det följer ett ansvar att tydlig och bra information alltid finns tillgänglig. Det är också viktigt att vi lämnar information vid driftstörningar och om projekt som kan påverka invånare och verksamheter, se avsnittet ovan.

Genom miljöinformation och tips vill vi påverka stockholmarna till en hållbar livsstil. Samtidigt är det av vikt att vi lyssnar på våra kunder och andra intressenter, de kan ge oss värdefull information om vilka tjänster och vilken information de behöver för att kunna bidra till vår vision om en hållbar stad.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Informera om kvaliteten på våra produkter och tjänster, inklusive störningar	Information om innehåll i dricksvatten, renat avloppsvatten och slam och deras kvalitet finns tillgänglig på vår webbplats. Vi informerar också om både planerade och oplanerade störningar, till exempel arbeten på ledningsnätet eller avbrott i leverans av vatten. Vid störningar i avfallshämtningen eller vid tillfälliga stängningar vid exempelvis våra återvinningscentraler behöver vi ge god information och se till att vår kundtjänst finns tillgänglig för frågor eller reklamationer. Våra byggprojekt runt om i staden kan störa boende och verksamheter. Att ge god information och möjlighet till dialog är av vikt.	
Utveckla verktyg för effektiv kommunikation och service	För att vi ska nå vår vision och våra bolagsmål krävs mycket god kommunikation med våra intressenter som vi behöver samarbeta med. För detta behövs rätt verktyg och kanaler.	
Informera stockholmarna om vatten-, avlopps- och avfallsfrågor	Behovet av information om våra frågor och intresset för dessa är stort hos stockholmarna. Här är det viktigt att tillgängliggöra efterfrågad information i ett anpassat format.	
Inspirera stockholmarna till en hållbar livsstil	Det är viktigt att kännedomen är hög hos stockholmarna om våra avfallstjänster och hur de ska hantera sitt avfall rätt, klättra i avfallstrappan, undvika kemikalier och andra oönskade ämnen i avloppet samt använda vattnet hållbart för att på så sätt bidra till en bättre miljö och ett hållbart och cirkulärt samhälle.	
Föra dialog med intressenter	Genom en bra dialog med våra kunder och intressenter kan vi anpassa vår service och våra tjänster utifrån deras behov.	
Informera om vårt hållbarhetsarbete	Vi har skyldighet att årligen upprätta en hållbarhetsredovisning. I denna sammanställer vi vårt hållbarhetsarbete för externa och interna målgrupper. Hållbarhetsredovisningen finns publicerad på vår webbplats.	

Styrning och förutsättningar

Krav

Skyldighet att lämna miljörapport enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS2016:8

Ägardirektiv 2020-2022

Verka för resurssnål vattenanvändning.

Utveckla tydlig kommunikation i klimat- och miljöarbetet som skapar ett stort engagemang och därmed stärker måluppfyllelsen och stadens varumärke.

Samla och tillgängliggöra information om stadens avfallshantering för att underlätta för medborgarna att hitta rätt avfallslösningar.

Ta fram informationsunderlag till restauranger och verksamheter om insamling av matavfall och det obligatorium som införs för restauranger 2021.

Exempel på risker

Att vi inte når ut med information på rätt sätt, i rätt tid till rätt mottagare vilket påverkar våra kunder negativt och därmed vårt och stadens varumärke.

Utmaningar

Att nå kunder och allmänhet i den omfattning vi skulle vilja.

Verksamhetsmål 2020

Ökad medvetenhet hos stockholmarna om vattnets värde för att få en attityd- och beteendeförändring.

Utvecklade metoder och tjänster med kundfokus samt kommunicerade och tydliggjorda erbjudanden.

Information om leveransstörningar meddelas kunden i god tid.

Rapport 2020

Vi arbetar aktivt för att påverka stockholmarna till en mer hållbar livsstil genom löpande kommunikation, exempelvis kampanjer i olika kanaler, information på vår webbplats svoa.se och via media. När större kommunikationsinsatser planeras görs kommunikationsplaner, insatserna följs upp och utvärderas.

Under året har vi lanserat nyhetsbrevet Hållbart Stockholm som gått ut till olika målgrupper med budskap anpassade efter målgruppernas behov och vilka frågor som varit viktiga för oss att informera om. Totalt har nyhetsbrevet nått ett par miljoner mottagare. Utskicket informerar om våra tjänster, spider miljöbudskap och ska inspirera stockholmarna att göra aktiva och hållbara val inom de områden vi verkar.

Omfattande kommunikationsinsatser för att öka insamlingen av matavfall har genomförts. Under våren genomfördes en större och bredare kampanj för det. Andra insatser har fokuserat på att informera restauranger och storkök samt deras fastighetsägare om obligatorisk matavfallssortering som börjar gälla 2021. Kring jul upprepade vi kampanjen om julgransinsamling som varit mycket lyckad de senaste åren. Med tydlig och bra information om vart stockholmarna ska lämna sin julgran, får vi en renare och snyggare stad och kan göra biokol och fjärrvärme av granarna.

Under våren kommunicerades budskapet Hållbar vattenanvändning, för att motivera stockholmarna att använda dricksvattnet hållbart. Bland annat har ett antal tips kommunicerats i olika kanaler. Under hösten togs en ny kampanj fram med fokus på att inte slänga skräp i toaletten. Ett ”våtservettsmonster” syntes bland annat på stadens stortavlor och i sociala medier.

Påverkan genom entreprenörer och leverantörer

Varje år upphandlar Stockholm Vatten och Avfall varor och tjänster för flera miljarder kronor. För att kunna uppnå vår vision om en hållbar stad är det viktigt att vi säkerställer att våra leverantörer medverkar. De gör vi genom att ställa miljökrav, sociala krav, långsiktigt ekonomiska krav och att premiera ett seriöst hållbarhetsarbete.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar	Genom att ställa krav och främja hållbara produkter, tjänster och produktionsprocesser kan vi påverka entreprenörernas och leverantörernas arbete miljömässigt och socialt.	Vi får inte snedvrida konkurrensen genom att ställa krav som inte är direkt kopplade till varan eller tjänsten vi upphandlar.
Följa upp entreprenörer/leverantörer	För att säkerställa att kraven i upphandlingarna följs måste de följas upp och eventuella avvikelser hanteras. Det är viktigt för att veta att vi fått det som avtalats och att alla leverantörer ska kunna konkurrera på lika villkor.	
Samarbeta med entreprenörer/leverantörer i hållbarhetsfrågor	Samarbete ger en möjlighet att tillsammans förbättra hållbarhetsarbetet, både i leverantörers och vår egen verksamhet. Det ger också en förståelse för marknadsläget och bättre förutsättningar för att ställa relevanta krav som går att uppfylla.	Enligt lagstiftningen får inte samarbetet innebära att någon leverantör informeras om vilka krav som kommer att ställas vid en kommande upphandling.

Styrning och förutsättningar

Krav

Lagen om offentlig upphandling (LOU) styr vårt upphandlingsarbete och ska säkerställa en öppen och rättvis upphandling. Våra upphandlingar styrs också av vår upphandlingspolicy, hållbarhetspolicy samt riktlinjerna i Stockholm stads program för upphandling och inköp.

Ägardirektiv 2020-2022

Uppföljning av andelen upphandlingar med marknaddialog samt andel upphandlingar med systematisk uppföljning.

Exempel på risker

Knapphändig information om vilka risker som finns kopplade till leverantörers produkter och tillverkning kan ge en felaktig riskbedömning och felaktiga krav i upphandlingar.

Om kravnivåerna blir för höga kan det bli för få anbud då leverantörer väljer att avstå.

Att upphandlade leverantörer inte lever upp till sociala och miljömässiga krav i kontraktet.

Utmaningar

För att kunna ställa relevanta hållbarhetskrav och påverka leverantörerna att ställa om mot hållbarare produkter och tjänster behöver vi samarbeta med andra aktörer inom branschen. Omställningsarbetet tar tid.

Verksamhetsmål 2020

Hållbara och affärsmässiga inköp i samarbete med marknaden.

Rapport 2020

Ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar

Vi ställer hållbarhetskrav vid alla de upphandlingar där det bedöms som relevant. Idag anpassar vi krav och utvärderingskriterier till vilken upphandling som ska genomföras. En riskanalys ska genomföras inför varje upphandling för att ge grund till vilka krav som ska ställas. I de fall där det kan finnas risk för att mänskliga rättigheter kränks, ställer vi krav att leverantörerna ska ha ett systematiskt arbete för att förhindra eller minimera risken för överträdelse av lagstiftning och FN:s konventioner avseende miljö och mänskliga rättigheter. Bland kraven ingår grundläggande rättigheter samt på krav antidiskriminering och arbetsrättsliga villkor.

För att kunna ställa hållbarhetskrav och utvärderingskriterier på rätt nivå arbetar vi med marknadsanalyser. Vi behöver veta vilken nivå som är relevant och rimlig för att vi ska kunna få in tillräckligt många anbud och samtidigt ge en utveckling mot mer hållbara produkter och tjänster.

För entreprenader använder vi de gemensamma miljökrav som utformats av Stockholms stad, Göteborg, Malmö och Trafikverket. De omfattar transporter, kemikalier, material och varor samt att leverantörerna ska ha ett systematiskt miljöarbete och en miljöplan. Vi ställer även krav på att material registreras och bedöms i Byggvarubedömningen (BVB) eller liknande system. Vi medverkar också i en arbetsgrupp för utveckling av sociala krav och uppföljning som BVB ansvarar för. Vid vissa entreprenader ställer vi krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder för människor som står långt från arbetsmarknaden.

För att kunna förstå riskerna i en upphandling behöver vi ha information om hur våra leverantörers leveranskedjor ser ut. Våra inköp sker till övervägande del från leverantörer i Norden och Europa. Vi har idag inte kartlagt våra leverantörers underleverantörer och vet därför inte varifrån olika delar av en produkt eller råmaterialen kommer. Under 2020 har vi arbetat med att lägga grunden till ett ramverk för hållbar upphandling. Ramverket inkluderar grundläggande krav på analys, kravställning, uppföljning och avvikelshantering för miljökrav och sociala krav. Med ramverket som bas har vi för avsikt att utveckla mer stöd i form av riktlinjer, rutiner, checklistor och mallar samt öka organisationens kompetens inom hållbar upphandling.

Följa upp entreprenörer och leverantörer

Uppföljning av hållbarhetskraven sker ofta genom egenrapportering från leverantören. Därutöver kan vi vid behov begära ytterligare information och göra en skrivbordsrevision på plats hos leverantören. Om avvikelser hittas skapas en åtgärdsplan som ska genomföras av leverantören. Vi ser ett behov av att skärpa vår granskning av hållbarhetskraven, vilket ingår i ett projekt för att utveckla avtalsförvaltningen som startats 2020. I våra ramavtal för grävmaskins- och transporttjänster har bland annat kraven på avgasutsläpp stärkts samtidigt som krav i en del fall tillkommit på fossilfria bränslen. Löpande kontroller att avtalskraven följs görs med hjälp av extern part.

Samarbete med entreprenörer/leverantörer

Under året har vi varit i kontakt med flera olika leverantörer i syfte att driva hållbarhetsarbetet framåt särskilt vad gäller material och klimatpåverkan. Vi har även långtgående samarbeten för att utveckla hållbarhet i olika ledningsnätmaterial, särskilt med avseende på produkternas livslängd men också för att minska miljöpåverkan från produktions- och användningsskedena. På sikt ser vi behovet av att ha mer omfattande samarbeten med fler leverantörer för att gemensamt utveckla hållbara produkter och tjänster.

Samhällsfunktion - indirekt påverkan

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet är en förutsättning för en fungerande stad. Tillsammans med andra bolag och förvaltningar i staden planerar och projekterar vi nybyggnationer och större ombyggnationer. Det är Exploateringskontoret och Trafikkontoret som styr över exploateringsprojekt. I övrigt styr budget och begränsningar i resurser över vad vi har möjlighet att göra. De investeringar vi gör i ledningsnät, vattenverk, avloppsreningsverk och anläggningar för avfallshantering gör vi för att staden fortsatt ska kunna fungera med en växande befolkning och utmaningar på klimatområdet.

Delområden och påverkan

Delområde	Påverkan	Eventuell avgränsning
Säkerställa hållbar leverans av dricksvatten med god kvalitet	Fram till år 2050 väntas antalet anslutna till Stockholm Vatten och Avfalls dricksvattennät öka från dagens 1,5 miljoner till cirka 2,2 miljoner. Den kapacitet vi har idag räcker inte för denna befolkningsökning och vi måste därför bygga ut vår vattenproduktions- och distributionskapacitet så att vi kan säkra vattenförsörjningen under många år framöver.	Omfattar vår egen indirekta påverkan på samhället, inte den från våra eventuella samarbetspartners. Vi redovisar inte någon värdering av vår påverkan i kronor då vi i dagsläget inte har några verktyg för det.
Säkerställa hållbara avloppslösningar	För att klara framtidens utmaningar när det gäller omhändertagande och rening av avloppsvatten, så som ökade reningskrav och en växande stad måste avloppshanteringen byggas ut med bättre rening och ökad kapacitet. För en hållbar hantering behöver vi minska tillskottsvatten till avloppsledningsnätet och öka de cirkulära flödena.	Se ovan
Säkerställa hållbar avfallshantering	Avfallshanteringen måste fortsätta fungera i en växande stad och har en stor roll i den cirkulära ekonomin framöver. Då krävs ökad kapacitet att sortera och behandla avfall som ska återvinnas och återbrukas.	Se ovan
Säkerställa rättvisa och rimliga taxor	Vatten och avfallstaxorna ska täcka nödvändiga och skäliga kostnader som verksamheten har. Vi har låga taxor nu men med investeringar för framtida kapacitet kommer de att behöva höjas.	
Utveckla nya hållbara tjänster	För att säkerställa långsiktiga och moderna lösningar för VA- och avfallshantering krävs utveckling av nya tjänster, exempelvis tjänster som ökar cirkulation av material och gör det enklare för våra kunder och intressenter att agera hållbart.	

Styrning och förutsättningar

Krav

Enligt Lagen om allmänna vattentjänster ska ett befintligt bebyggelseområde i ett större sammanhang få vatten eller avlopp om det finns behov med hänsyn till hälsa eller miljö. Avfallshanteringen styrs av miljöbalken, avfallsförordningen, lokala avfallsföreskrifter och avfallsplanen för Stockholm. Vi måste även följa tillstånd och domar inom områdena vattenproduktion, avloppsrening och avfall. Hur vi får ta ut våra taxor styrs av Lagen om allmänna Vattentjänster och Renhållningsordningen

Ågardirektiv 2020-2023

Delta i planeringen av ett växande Stockholm i nya stadsdelar utifrån behov av teknisk infrastruktur. Samla och tillgängliggöra information om stadens avfallshandling för att underlätta för medborgarna att hitta rätt avfallslösningar. Fortsätta arbetet med uppförandet av en sorteringsanläggning för avfall i Högdalen. Delta i arbetet med Digital Demo i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför. Utredda olika möjligheter för att med VA-taxan styra vattenförbrukningen mot en mer resurssnål användning.

Exempel på risker

Eftersom vi måste prioritera exploateringsprojekt kan underhåll och förnyelse av befintligt vatten och avloppsledningsnät få stå tillbaka, vilket ger risk för ett slitet ledningsnät och ökat läckage. Avbrott och störningar i vattenleveranser och avfallshämtning kan drabba kunder och minska förtroendet för vårt bolag.

Utmaningar

Det krävs ökade resurser för att finansiera de omfattande investeringar som behövs för att möta stadens befolkningstillväxt och ökade vattenflöden som följd av klimatförändringar.

Verksamhetsmål 2020

Smartare lösningar och innovation för att utveckla bolagets samhällstjänster. Hög intern projektbeställarkompetens genom kontinuerlig prioritering, kravställning, nära samarbete, och uppföljning säkerställer att anläggningar som byggs möter kundens och stadens behov. Utvecklade metoder och tjänster med kundfokus samt kommunicerade och tydliggjorda erbjudanden. Säkerställd praktiskt uthållig kapacitet och redundans för att leva upp till den regionala dricksvattenplanen, inklusive nödvändigt processunderhåll. Beslutad utbyggnadsplan för den regionala vattenförsörjningen.

Rapport 2020

För att klara framtida kapacitetsbehov pågår eller planeras utbyggnation av anläggningarna samt utvecklingsarbete och samarbeten för en effektivare hantering av flöden. Samtidigt pågår en kontinuerlig bevakning av driftstörningar på vatten- och avloppsledningsnätet för att säkerställa planering av det underhåll och de investeringar som krävs för att upprätthålla det befintliga ledningsnätet.

Säkerställa hållbar leverans av dricksvatten med god kvalitet

Utbyggnaden av vattenförsörjningskapaciteten sker inom projektet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV). Under året har flera övergripande utredningar påbörjats, bland annat strategier för utbyggnad av reservoarvolym, framtida vattenkvalitet och en lokaliseringstudie för ett nytt vattenverk.

På våra vattenverk har arbetet med att renovera snabbfilter påbörjats, liksom projektering av nya långsamfilter på ett av verken. Vidare har dubblingen av huvudvattennätet med en andra sjöledning i Hässebysundet färdigställts. Arbetet med att dubblera en huvudvattenledning i Huddinge har också påbörjats. Ett saneringsarbete av reservoarerna Trekanten och Fornborgen, inför de kommande ombyggnadsarbetena, har genomförts.

Utöver våra egna åtaganden tar vi höjd för vattenförsörjningen inom Stockholms län i enlighet med Länsstyrelsens "Regionala vattenförsörjningsplan" genom att bland annat förstärka leveransmöjligheterna till grannkommuner.

Säkerställa hållbara avloppslösningar

Efter flera års arbete är vi nu igång med alla delar av projekt Stockholms framtida avloppsrening (SFA) som bland annat innebär att reningsverket i Henriksdal kommer att få ny reningsteknik och högre kapacitet.

I Henriksdals reningsverk har de första membrankassetterna nu installerats. Med membranen på plats kan vi rena mer avloppsvatten som samtidigt blir ännu renare när det släpps ut i Östersjön. Nu pågår ett intensivt arbete inför driftsättningen och därefter fortsätter det mångåriga arbetet med att bygga om alla bassänger med den nya membrantekniken. Sicklaanläggningen under Hammarbybacken byggs ut för att rymma de första reningsstegen för avloppsvattnet från söderort och Bromma.

I början av 2020 påbörjades arbetet med att bygga den nya avloppstunneln från Bromma till Henriksdal. Tunneln ska bli 14 kilometer lång. Den första sprängningen skedde i maj i Smedslätten och nu är vi igång på alla de sex etableringar som vi kommer att ha för att bygga tunneln – Åkeshov, Smedslätten, Eolshäll, Liljeholmen, Gullmarsplan och Sicklaanläggningen. Avloppstunneln och Sicklaanläggningen ska tas i bruk 2026 och hela ombyggnaden av Henriksdals reningsverk är klar 2029.

Säkerställa hållbar avfallshantering

I Högdalen uppförs en anläggning för sortering av Stockholms kommunala avfall. Avfallet kommer att sorteras i fraktionerna matavfall, plast, magnetisk metall, ej magnetisk metall samt restavfall. Planprocessen pågår och områdets detaljplan planeras för antagande innan sommaren 2021. Upphandling av maskiner för sorteringsprocessen slutfördes under året medan arbetet med att handla upp övriga entreprenader, till exempel för byggnaden, pågår. Vi har under året utfört förberedande markarbeten där bland annat anläggningens dagvattenmagasin har färdigställts. Anläggningen planeras vara klar under senare del av år 2023.

Ett annat område som utvecklas är sopsugsanläggningar. Det har nu gått snart två år sedan Stockholm Vatten och Avfall formellt tog över huvudmannskapet för stationära sopsugsanläggningar inom större exploateringsområden på stadens mark.

Sedan dess har arbetet till stor del fokuserat på att ta över pågående sopsugsprojekt från staden. Det har resulterat i att Stockholm Vatten och Avfall nu är ansvariga för utbyggnad inom fem exploateringsområden. Under sommaren 2020 fattades även inriktningsbeslut för planering av ytterligare en stationär sopsug. Sammanfattningsvis omfattas maskinell insamling av avfall för cirka 20 000 nya bostäder och tillhörande yta för verksamheter.

Säkerställa rättvisa och rimliga taxor

Vi har successivt höjt avgifterna för nyanslutning till det kommunala VA-nätet, de så kallade anläggningsavgifterna, för att säkerställa att intäkterna täcker kostnaderna för utbyggnad av den nya VA-anläggningen. Vi tar årligen fram en treårsprognos för de löpande bruksavgifterna i samband med flerårsbudgeten för att se till att vi har en god ekonomisk planering.

För 2020 års avfallstaxa höjde vi grundavgiften och hämtningsavgifterna steg mer för de kunder som har en tätare hämtning än för de med glesare hämtning. Detta för att premiera dem som sorterar sitt avfall. Extra mycket lönar det sig att sortera ut sitt matavfall.

Utveckla nya hållbara tjänster

Under hösten 2020 lanserades vår nya tjänst Returfynd. Returfynd är en webbplats där återbruksmaterial som inte kan säljas av upphandlade återbruksaktörer annonseras ut till allmänheten.

Genom webbplatsen kan produkter som annars hade slängts istället få en andra chans. Tjänsten är troligen den första i sitt slag i Sverige och kommer att utvärderas under kommande år.

För närvarande pågår ett nationellt forskningsprojekt för att ta fram en lösning för ett sorterande avloppssystem i Louden, en del av projektet Norra Djurgårdsstaden. I projektet studeras förutsättningar och lösningar för att anlägga ett avloppssystem som sorterar toalettavloppsvatten (och eventuellt matavfall), så kallat svartvatten, till en egen anläggning och övrigt spillvatten, så kallat gråvatten, till en annan anläggning. Att sortera ut avloppsvatten har i tidigare projekt bedömts ha en större potential för näringsåtervinning och biogasproduktion än vid konventionell avloppsrening. Det finns även möjlighet att kunna återföra ett renat gråvatten lokalt för exempelvis bevattning, biltvätt och spolning av ledningar, där man idag använder dricksvatten.

Vi arbetar sedan en tid tillbaka med att titta på förutsättningar för fjärravläsning av kundernas vattenmätare i form av telekomlösningar för att få mätaren att kommunicera med våra datasystem. Ett tätare avläsningsintervall ger bättre förutsättningar att följa vattnets väg i realtid liksom nya möjligheter till dialog med användarna kring personlig vattenförbrukning och att eventuellt erbjuda nya typer av tjänster som till exempel en varningsfunktion vid onormalt hög förbrukning.

Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall

Policy och riktlinjer

Vi har en rad policyer och riktlinjer som styr vår verksamhet och vårt hållbarhetsarbete, till exempel hållbarhetspolicyn, personalpolicyn, arbetsmiljöpolicyn samt riktlinjer för representation och gåvor. Vi är också certifierade enligt ISO-standarderna 9001 och 14001.

Hållbarhetspolicy

I december 2017 antog styrelsen en ny hållbarhetspolicy för Stockholm Vatten och Avfall. Den lyder:

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet har en avgörande betydelse för en hållbar stad. Våra uppdrag är att ta hand om stockholmarnas avfall, förse dem med friskt dricksvatten och ta hand om avloppsvatten. Stockholm Vatten och Avfall bidrar även till en hållbar utveckling genom att:

Tänka långsiktigt och ständigt förbättra verksamheten

Vi utvecklar, förbättrar och underhåller verksamheten till nytta för kunden, miljön och samhällsutvecklingen på kort och lång sikt. Vi har en arbetsplats som präglas av en god, likabehandlande och säker arbetsmiljö.

Hushålla med resurser och skydda miljön

Vi arbetar för att minimera föroreningar till vatten, mark och luft från vår verksamhet. Vi hushållar med energi och andra resurser och strävar efter att ha ett livscykelperspektiv. Vi tar vårt ansvar som en stor aktör för att skydda miljön i Östersjön, sjöar och vattendrag samt utveckla en allt mer kretsloppsinriktad avfallshantering.

Vara ett gott exempel och säkerställa att vi klarar krav

Vi föregår med gott exempel när vi hanterar vårt eget avfall och vatten på ett hållbart sätt. Vi har arbetssätt som säkerställer att vi uppfyller fastställda krav från kunder och samhälle.

Informera och påverka våra kunder och leverantörer

Vi redovisar öppen information om vår verksamhet och försöker genom dialog påverka våra kunder till en hållbar livsstil. Vi arbetar tillsammans med våra leverantörer och andra aktörer för att använda produkter och material som är lämpliga ur miljösynpunkt. Vi tar även tillvara våra möjligheter som upphandlare att säkerställa bra arbetsvillkor, sysselsättningsåtgärder och antidiskriminering.

Antikorruption

Bekämpande av korruption är en förutsättning för att kunna uppnå alla mål i Agenda 2030 och enligt Brottsförebyggande rådet är kommunal verksamhet särskilt ansatt. Som ett kommunägt bolag i har vi ett särskilt ansvar att agera på ett sätt som gör att invånarna har förtroende för oss när vi utför vårt uppdrag.

Idag utförs anti-korruptionsarbete i olika delar av vår organisation. Vi har ingen policy gällande anti-korruption. Vi har istället en riktlinje rörande representation och gåvor som beskriver hur vi ska agera vid representation, gåvor, konferenser, mässor och studieresor. Denna riktlinje finns tillgänglig för alla medarbetare och alla nyanställda får också information om representation. För att hantera korruptionsrisken vid beställning och betalning av fakturor arbetar vi utifrån tvåhandsprincipen där beställaren godkänner och chefen attesterar inköpet eller betalningen. Bolaget lyder också under Stockholms stad riktlinjer om mutor och representation. Som en del i våra upphandlingskrav rörande arbetsvillkor och mänskliga rättigheter ställer vi anti-korruptionskrav i de upphandlingar där vi efter riskbedömning anser att sådana risker finns. Kraven är baserade på FN:s deklaration mot korruption.

Bolaget har ett visselblåsarsystem där anställda, kunder och leverantörer anonymt kan rapportera om missförhållanden. Systemet ligger hos en extern part för att säkerställa anonymitet för uppgiftslämnaren.

Under hösten 2020 genomgick alla chefer och ledare en utbildning på temat oegentligheter med hjälp av IMM, Institutet mot mutor. Utbildningen omfattade lagstiftningen på området samt en workshop om korruption och mutor där risker identifierades. Även bolagets interna funktioner så som HR, Säkerhet, Ekonomi och Upphandling redogjorde för bolagets befintliga antikorruptionsarbete och gick igenom vilka policyer, riktlinjer och rutiner som är gällande samt hur processen går till om det finns misstanke om oegentligheter inom bolaget. Under 2021 fortsätter arbetet med att ta fram en strategi för hur bolaget ska utveckla sitt förebyggande arbete och styrande dokument för att hantera de risker som har identifierats.

Exempel på risker som kan uppstå inom området korruption:

Identifierad risk	Hantering /förebyggande arbete	Styrning
Att anställda tar emot mutor. Det kan leda till minskat förtroende för bolaget, böter eller fängelse för ansvarig person.	Utbildning för chefer gällande mutor.	Riktlinjer för representation och gåvor.
Att anställda anlitar vänner och bekanta för uppdrag som inte behöver upphandlas. Kan leda till ekonomisk skada för företaget då risk finns att man inte får den bästa leverantören och att förtroendet för företaget minskar.	Inköpsorder och fakturor ska godkännas av två personer. Utbildning för chefer gällande korruption och jäv. Information till beställare angående jäv.	Internrevision med stickprovskontroller.
Att medarbetare använder bolagets tillgångar för privat bruk.	Utbildning för chefer gällande oegentligheter.	Framtagande av gemensam policy i frågan.
Att rekryterande chefer anställer nära anhöriga istället för den mest lämpade. Risk att förtroendet för bolaget minskar.	Tillämpning av kompetensbaserad rekrytering samt styrning via riktlinje att anhöriga inte får rekryteras.	Riktlinje för rekrytering.

Uppföljning och utvärdering

Det är Stockholm Vatten och Avfalls ledning och styrelse som är ansvariga för hur bolaget styrs och att externa och interna krav implementeras och följs, vilket inkluderar hållbarhetsfrågorna i ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. I ledningsgruppen ingår VD och avdelningschefer. Styrelsen består av ledamöter och suppleanter valda av kommunfullmäktige i Stockholm och Huddinge. Styrelsens ansvar styrs av Aktiebolagslagen.

Vår verksamhet är målstyrd och uppföljning av mål och indikatorer sker tertialvis och rapporteras till styrelse och moderbolag. Miljöarbetet följs även upp i en rad rapporter, till exempel vår miljörapport, som också rapporteras till våra ägare. Årligen genomförs processanalyser där ledningen utvärderar hur väl vi uppfyller lagkrav, kundnöjdhet, kvalitet på köpta varor och tjänster, hur vi hanterar avvikelser och fattar beslut om eventuella förändringar som behöver göras till nästkommande år. Styrelsen behandlar miljö- och övriga hållbarhetsfrågor på strategisk nivå och enligt delegationsordningen, till exempel godkännande av policyer.

Granskning

Vi är certifierade inom kvalitet (ISO 9001) och miljö (ISO 14001) och har årliga externa och interna revisioner inom ramen för dessa standarder. Under 2020 genomfördes den externa revisionen på digitalt utan platsbesök under 3 dagar. Inga avvikelser noterades. Våra interna revisorer granskar årligen att vi uppfyller det vi åtagit oss när det gäller policyer, mål, standarder, interna rutiner och lagstiftning och rapporterar avvikelser samt förbättringsförslag. Bolagets räkenskaper granskas av vårt revisionsföretag Ernst & Young. De granskar bland annat att årsredovisningen och hållbarhetsrapporten har upprättats enligt årsredovisningslagens krav.

Utveckling av hållbarhetsarbetet

Stockholm Vatten och Avfalls hållbarhetsenhet arbetar strategiskt och samordnande och stöder verksamheten inom hållbarhet. Enheten har särskild kompetens inom områdena miljö, energi, fordon och arbetsmiljö. Under 2020 har vi tydligare definierat vad som ingår i vår 11 hållbarhetsområden genom att dela in dem i de delområden som redovisas i denna rapport. Indelningen gjordes under en workshop där representanter från bolagets olika avdelningar deltog. Vi har också med hjälp av workshops genomfört GAP-analyser¹⁶ för delområdena inom Energi, Utsläpp till luft, Verksamhetsmaterial och Påverkan genom entreprenörer/leverantörer och föreslagit prioriterade åtgärder som utgångspunkt för mål och aktiviteter 2021.

Om hållbarhetsredovisningen

Hållbarhetsredovisningen är en del av förvaltningsberättelsen i Stockholm Vatten och Avfalls årsredovisning och ett av våra verktyg för att kommunicera med intressenter kring hållbarhetsarbetet. Redovisningen omfattar hela koncernens verksamhet.

Den workshop som hölls under året ledde bland annat till att vi utökade det område som tidigare hette ”Kommunikation om våra tjänster och verksamhet”. Det heter nu istället ”Kommunikation” och omfattar nu all kommunikation som sker med intressenterna med koppling till hållbarhet. Dessutom redovisar vi alla de delområden som identifierats i workshopen. Vi har också tydligare lyft fram styrningen av respektive hållbarhetsområde.

---

¹⁶ GAP-analys innebär en analys av gapet mellan nuläget och uppsatta mål.

Upprättande av hållbarhetsredovisningen

Redovisningen har sammanställts av medarbetare från hållbarhets- och ekonomienheterna på Stockholm Vatten och Avfall med stöd från kommunikationsenheten. Underlag, information och upplysningar har inhämtats från ansvariga personer i verksamheten samt från olika verksamhetssystem så som målverktyg och beslutsstödsystem.

Denna redovisning har upprättats i enlighet med standarden GRI Standards Core. Årets rapport har inte blivit granskad av extern part utifrån kraven i GRI Standards Core.

Hållbarhetsredovisningen fastställs av bolagets styrelse och aktuellt styrelsemöte äger rum i början av mars. Detta innebär att hållbarhetsredovisningen slutförs i början av februari. Efter detta förekommer det att data tillkommer eller korrigeras, vilket då korrigeras eller kompletteras i hållbarhetsredovisningen nästföljande år.

Risker

Årlig väsentlighets- och riskanalys är en del av bolagets internkontroll och leder fram till en internkontrollplan. Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Bolaget identifierar de viktigaste processerna för att uppnå Stockholms stads mål. Utifrån dessa identifierar vi oönskade händelser som kan uppstå, vars sannolikhet och konsekvens sedan värderas. Utifrån det uträknade riskvärdet beslutas sedan om risken ska hanteras i internkontrollplanen. Planen fastställs i samband med att verksamhetsplanen beslutas och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen efter årets slut.

Under respektive hållbarhetsområde tar vi upp några av de risker som finns i vår verksamhet och hur vi hanterar dem. Vi vill förtydliga att detta är ett urval och inte en heltäckande lista.

Väsentlighetsanalys

Inom ramen för GRI genomfördes år 2017 en intressent- och väsentlighetsanalys för att identifiera bolagets viktigaste hållbarhetsfrågor och intressenter. Resultatet av analysen av de viktigaste hållbarhetsfrågorna presenteras under respektive avsnitt under ”Våra viktigaste hållbarhetsområden”. De viktigaste intressenterna presenteras på sidan 7.

Med utgångspunkt från intressentanalysen som genomfördes i Stockholm Vattens och Avfalls ledningsgrupp, gjordes en värdering och bedömning av våra viktigaste hållbarhetsområden. Väsentlighetsanalysen genomfördes av en grupp med representanter från enheterna för Hållbarhet, Ekonomi, Upphandling, HR och Kommunikation med stöd av konsulter från Ernst & Young. Utifrån värderingen plottades de av GRI:s hållbarhetsfrågor som bedömdes ha stor betydelse i ett diagram. En sammanfattande bild av diagrammet visas i bild på sidan 11. De områden som bedömdes ha mycket stor betydelse för intressenterna och samtidigt påverkas i mycket stor utsträckning av bolagets verksamhet är de som har redovisats i denna rapport. Det är också dessa områden som vi fokuserar på i hållbarhetsarbetet.

Redovisning av indikatorer

Personal, antikorrupktion och mänskliga rättigheter

Personal och sociala förhållanden	Utfall 2020	Mål 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	9 ¹⁷	5	12	25
Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar ¹⁸	6	2	6	7
Index Bra arbetsgivare (medarbetarenkät)	85	84	87	86
Aktivt Medskapandeindex (medarbetarenkät)	78	82	82	80
Andel medarbetare som uppger högt värde för en bra arbetssituation ¹⁹ (medarbetarenkät)	72%	-	75%	-
Sjukfrånvaro totalt	3,8% ²⁰	3,5%	3,7%	3,6%
Sjukfrånvaro dag 1-14	2,0%	1,5%	1,8%	1,6%
Medeltal medarbetare per chef ²¹	8,0	-	8,0	9,8

Statistik över anställda (GRI 102-8)

Anställda per 31 december ²²	2020	2020	2019	2019	2018	2018
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Antal tillsvidareanställda	442	221	405	203	374	187
varav heltidsanställda	440	219	403	201	372	186
varav deltidsanställda	2	2	2	2	2	1
Antal visstidsanställda	11	8	7	11	11	10

Antikorrupktion	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Antal anmärkningar vid internkontrollgranskning avseende förtroendekänsliga poster ²³	0	0	1

Mänskliga rättigheter	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Andel anställda som omfattas av kollektivavtal	100%	100%	100%

¹⁷ Med anledning av coronapandemin har tillsättningsmöjligheterna begränsats.

¹⁸ Tidsbegränsad anställning för personer som står långt från arbetsmarknaden samt unga 16-29 år som är behov av särskilda stödinsatser för att komma in i arbetslivet.

¹⁹ Ny indikator från och med 2019, tidigare historik saknas. Högt värde innebär 4-5 på en femgradig skala.

²⁰ Utfallet för 2020 är svårtolkat med anledning frånvaro kopplat till coronapandemin.

²¹ Målsättningen är att minska medeltal anställda per chef för att skapa en bättre arbetssituation för medarbetare och chefer.

²² Timanställda ingår ej. I tillsvidareanställda ingår också provanställda.

²³ Området granskades inte i internrevisionen under 2020.

Ekonomisk sammanställning, koncernen

	Enhet	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Nettoomsättning	Mkr	2 420	2 307	2 264
Rörelseresultat	Mkr	79	92	246
Resultat efter finansiella poster	Mkr	-15	2	152
Balansomslutning	Mkr	20 873	17 414	14 673
Anläggningstillgångar	Mkr	19 956	16 367	13 802
Soliditet	%	3,7	4,5	5,5
Medelantal anställda	St	656	608	570

Samhällsfunktion - indirekt påverkan (GRI 203)

Utvecklingen av betydande infrastruktur-investeringar (GRI 203-1)

Investeringar (Mkr)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Totalt utfall av investeringar	3 929	2 987	2 111

De tre största projekten utifrån budget/prognos (Mkr)	Prognos totalt	Ack utfall 2020	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
SFA (Stockholms framtida avloppsrening)	9 172	3 693	1 253	867	517
Högdalens sorteringsanläggning	955	183	122	27	13
Mälarbanan ²⁴	795	380	83	265	25

Material och avfall från stockholmarna (GRI 301)

Total vikt eller volym av huvudsakliga produktionsmaterial (GRI 301-1)

Insamlat material från kunder (ton) ²⁵	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Restavfall, energiutvinning	211 700	220 000	223 300
Restavfall, deponering	0	0	0
Matavfall, biologisk behandling	28 030	23 900	20 000
Återbruk	2 250	2 660	2 470
Grovavfall, materialåtervinning ²⁶	18 780	21 060	23 950
Grovavfall, energiutvinning	52 570	60 860	65 910
Grovavfall, deponering	6 120	9 660	13 260
Trädgårdsavfall, biologisk behandling	6 060	5 660	6 960

²⁴ Omläggning och nyläggning av VA-nätet i samband med utbyggnad av järnvägen mellan Duvbo och Barkaby

²⁵ Vid publiceringen av denna rapport har vi ännu inte fått 2020 års siffror.

²⁶ Omräkning har visat sig att materialåtervinningen var högre 2017 och 2018 än vad som angavs i föregående redovisning.

Insamlat material från kunder (ton) ²⁵	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Trädgårdsavfall, energiutvinning	5 400	6 810	6 780
Farligt avfall	2 840	3 040	3 390
Elavfall inklusive batterier	6 000	5 680	6 000
Slam och latrin	1 540	1 770	1 010
Fettavskiljarslam	35 040	28 130	21 350

Insamlat material per invånare (kg)	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Restavfall	217	229	232
Grovavfall	91	108	121
Matavfall	29	25	21
Farligt avfall och elavfall	9	9	10
Förpackningar	66	65	65
Totalt	418	436	449

Återvinning, återbruk, matavfallsinsamling	Utfall 2020	Mål 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Andel materialåtervinning för avfall som tas emot på återvinningscentraler och återbruk	40%	35%	36%	30%
Andel återbruk för material som tas emot på återvinningscentraler och återbruk	2,5%	3,0%	3,0%	3,6%
Andel insamlat matavfall till biologisk behandling av uppskattad uppkommen mängd	25%	40%	26%	25%

Verksamhetsmaterial (GRI 301)

Förbrukning av processkemikalier (ton)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
<u>Vattenproduktion</u>			
Aluminiumsulfat	6 100	6 600	6 810
Kalk	2 200	2 030	1 970
Natriumsilikat	140	170	180
Ammoniumsulfat	61	63	67
Vakuumsalt	53	56	67
Natriumhypoklorit	216	196	221
<u>Avloppsrening</u>			
Järnsulfat (Heptahydrat)	8 170	8 240 ²⁷	9 450
Järnklorid (PIX 111)	1 350	1 570	-
Polyaluminiumklorid (PAX XL60)	380	360	-

²⁷ Korrigering av värdet för 2019 som angavs felaktigt i föregående redovisning.

Förbrukning av processkemikalier (ton)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Metanol	320	280	250
Pulverpolymer	330	300	270
Flytande polymer (anjonisk polyakrylamid)	18	16	35
Natriumhypoklorit	4,3	-	-

Energi (GRI 302)

Organisationens energiförbrukning (GRI 302-1)

Bränsleförbrukning icke förnybara källor (MWh)	Utfall 2020	Utfall 2019 ²⁸	Utfall 2018
Olja	320	350	440
Bensin	180	160	200
Diesel	650	510	510
Stadsgas ²⁹	11	16	110
Totalt³⁰	1 160	1 040	1 260
Bränsleförbrukning förnybara källor (MWh)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Biogas	1 280	1 200	1 260
Rötgas ³¹	6 740	5 230	4 720
HVO	330 ³²	530	480
Totalt	8 350	6 960	6 460

Energiförbrukning per energislag (MWh)	Utfall 2020	Utfall 2019 ³³	Utfall 2018
Total elförbrukning	132 200	134 450	135 220 ³⁴
Total värmeförbrukning	31 970	36 950	38 550
Total förbrukning av kyla	17	15	22

Såld el, (MWh)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Total såld el ³⁵	2 445	2 757	2 885

²⁸ Korrigeringar av flera värden för 2019 där data tillkommit efter publicering av föregående års rapport.

²⁹ Uppvärmning i Bromma reningsverk har under 2019 och 2020 i högre grad skett genom rötgas.

³⁰ Från och med 2020 räknas inte längre metanol in som bränsle, därför har metanol räknats av från det totala utfallet för 2018 och 2019. Metanol redovisas istället under Verksamhetsmaterial, kemikalier.

³¹ Rötgas omvandlad till värme. Rötgas har i allt högre grad använts för uppvärmning och ersatt stadsgas för uppvärmning i Bromma reningsverk.

³² Minskningen beror på att jordbruksmaskinerna som går på HVO av olika skäl använts mindre under 2020 än tidigare.

³³ Korrigeringar av flera värden för 2019 där data tillkommit efter publicering av föregående års rapport.

³⁴ Korrigering av 2018 års värde, efter upptäckt mätarfel

³⁵ Vidarefakturerad el till Scandinavian Biogas som hyr och bedriver verksamhet i våra lokaler.

Total energiförbrukning (MWh) ³⁶	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Energiförbrukning, rening dricksvatten (vattenverk, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsförbrukning)	70 080	70 990	72 010
Energiförbrukning, rening avloppsvatten (reningsverk, ledningsnät avlopp, rötgasproduktion samt hälften av fordonsförbrukning)	94 560	99 570	101 080
Energiförbrukning avfallsanläggningar och fastigheter	7 290	8 360	7 090
Total energiförbrukning	171 930³⁷	178 920	180 180

Producerat dricksvatten och renat avloppsvatten (Mm3)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Total mängd producerat dricksvatten	144	148	152
Total mängd renat avloppsvatten ³⁸	147	158	141

Energiintensitet (GRI 302-3)

Energiintensitet, kWh	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Energiförbrukning per renad m ³ dricksvatten. (Vattenverk, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsbränsle ³⁹)	0,49	0,48	0,46
Energiförbrukning per renad m ³ avloppsvatten. (Reningsverk, ledningsnät avlopp, rötgasproduktion samt hälften av fordonsbränsle ³⁹)	0,64	0,60	0,71

Omräkningsfaktorer har använts enligt nedanstående tabell:

	Omräkningsfaktor	enhet
Etanol [liter]	8,5	kWh/dm ³
Bensin [liter]	8,9	kWh/dm ³
Diesel [liter]	9,7	kWh/dm ³
Ecopar [liter]	9,6	kWh/dm ³
Biogas [kg gas]	12,9	kWh/kg gas
Olja (Eldningsolja EO1)	9,95	kWh/dm ³
HVO (BTL)	9,4	kWh/dm ³
Metanol	4330	kWh/m ³
Stadsgas	5,8	kWh/m ³
Naturgas	11	kWh/m ³
Rötgas	6,0	kWh/m ³
Fjärrvärme	1	kWh/kWh
Fjärrkyla	1	kWh/kWh
El	1	kWh/kWh

³⁶ Justeringar av värden för 2018 och 2019 utifrån ovanstående korrigeringar

³⁷ Preliminärt utfall för 2020. Troligtvis kommer data att tillkomma.

³⁸ Avloppsvatten som passerat samtliga steg i reningsverket

³⁹ Grov uppskattning att hälften av fordonsförbrukning är dedikerad vattenrening och andra hälften avloppsrening.

Utsläpp till vatten (GRI 303)

Utsläpp till vatten per kvalitet och recipient (GRI 303-4)

Utsläpp till recipient (Mm3)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Total volym utsläpp av renat ⁴⁰ avloppsvatten till Saltsjön (Östersjön)	148	158	142
Utsläpp av orenat eller delvis renat avloppsvatten ⁴¹ från reningsverk till Saltsjön (mindre volym till Mälaren vid enstaka händelse)	1,0	1,9	3,2
Bräddat från avloppsledningsnätet och avloppspumpstationer till Mälaren, Saltsjön och småsjöar ⁴²	0,4	0,4	0,2

Kvalitet på utgående vatten från reningsverken till Saltsjön (mg/l)	Årsmedelvärde 2020	Årsmedelvärde 2019	Årsmedelvärde 2018	Gällande krav
Biokemisk syreförbrukning (BOD7)	2	3	5	8
Totalfosfor (Tot-P)	0,15	0,21	0,30	0,3
Totalkväve (Tot-N)	8,0	8,4	9,6	10
Ammoniumkväve ⁴³ (NH4-N)	2,0	1,9	2,3	3

Utsläpp till luft (GRI 305)

Direkta utsläpp av växthusgaser (Scope 1 GHG) 305-1

Koldioxidekvivalenter (ton) (GHG Scope 1)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Metanutsläpp från avloppsreningsprocessen	23 600 ⁴⁴	26 600	20 600
Lustgasutsläpp från avloppsreningsprocessen	15 900 ⁴⁵	10 900	9 500
Biogena	39 500	37 300	30 100
Utsläpp från bränsleförbrukning av ägda fordon VA	280	300	280
Utsläpp från bränsleförbrukning av arbetsfordon vid ÅVC ⁴⁶		380	520
Olja	61	46	63
Biogas/Rötgas	510	403	470
Diesel, reservkraft	27	32	30
TOT	880	1 160	1 360

⁴⁰ Reningen består i för- och simultanfällning med järnsulfat, biologisk kväverening i aktivt slamsteg samt efterpolering i sandfilter.

⁴¹ Volymen inkluderas i uppgifterna om kvalitet på utgående vatten. Dessa utsläpp förekommer vid kraftig nederbörd och driftproblem i reningsverken.

⁴² Uppskattad volym genom beräkning. 2020 års beräkning är ännu inte slutförd vid denna rapportens publicering.

⁴³ Medelvärde juli-oktober

⁴⁴ Preliminärt utfall, vissa beräkningar återstår.

⁴⁵ Preliminärt utfall, vissa beräkningar återstår. Utfallet pendlar mellan åren beroende på mängden tillskottsvatten. Generellt uppskattas utsläppen inte ha ökat, däremot har mätningarna blivit säkrare med fler inkluderade processteg.

⁴⁶ Uppgifter för 2020 tillgängliga först efter denna rapportens publicering.

Indirekta utsläpp av växthusgaser, tillförd energi (Scope 2 GHG) (GRI 305-2)

Koldioxidekvivalenter (ton) (GHG Scope 2)	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Fjärrvärme	2 430	3 150	3 650
El*	720	770	730
Stadsgas	1,8	2	18
Fjärrkyla	0,16	0,15	0,22
TOT	3 157	3 920	4 400

Jämförelse av koldioxidekvivalenter beroende på elmix	[ton CO2ek]	Emissionsfaktor	Enhet
EU marginalet	98 250	750	[ton/GWh]
EU framtida elmix	45 850	350	[ton/GWh]
EU medel-elmix	54 370	415	[ton/GWh]
Nordisk elmix	7 600	58	[ton/GWh]
Svensk elmix	1 300	10	[ton/GWh]
* Inköpt el via Stockholms stads avtal	720	5,5	[ton/GWh]

Övriga indirekta utsläpp uppströms och nedströms (Scope 3 GHG) (305-3, ej fullständig)

Koldioxidekvivalenter (ton) (GHG Scope 3)	Utfall 2020	Referens
Bygg inom SFA (Stockholms framtida avloppsrening)	2400	Beräkning från miljöredovisning
Processkemikalier Avlopp	870	VA-verktyg koldioxidberäkning
Varav metanol av fossilt ursprung	240	
Processkemikalier Vatten	1 450	LCA-beräkning och aktuella mängder kemikalier
Insatsvaror, Gjutjärngods	17	Mängder från varukatalogen
Transporter till ÅVC	550	Statistik transporter från leverentörer och fakturor
Bränsleförbrukning Entreprenader, LP	690	Statistik från uppföljning entreprenader
IT-hantering	640	Antaganden och beräkningar från rapport
Värme och El hyresgäster	120	Statistik från uppföljning oljeförbrukning
Uppgradering till fordonsgas	1 470	Information från uppgraderingsstatistik
Tjänsteresor flyg	24	Statistik 2017-2019 från resebyrå
Tjänsteresor tåg	2	Statistik 2017-2019 från resebyrå
Transporter ut från ÅVC	10	Statistik över antal transporter och uppskattade km
Transporter internt avfall	1,2	Statistik över antal transporter och uppskattade km
Transporter Vattenverksmull	0,2	Statistik över antal transporter och uppskattade km
Transporter slam	7	Statistik över antal transporter och uppskattade km
Transporter rens och sand	0,8	Statistik över antal transporter och uppskattade km

Verksamhetens restprodukter och avfall (GRI 306)

Genererat avfall (GRI 306-3)

Fraktion (ton)	2020	2019	2018
Organiskt material	15,5	5,6	13,5
<i>Varav matavfall till biologisk behandling</i>	1,5	1,6	1,5
<i>Varav trädgårdsavfall som delvis går till biokol</i>	14	4	12
Källsortering (Kan materialåtervinnas)	200	143	118
<i>Varav plastförpackningar</i>	6,1	3,3	2,1
<i>Varav plaströr till behandlare som gör nya plastprodukter</i>	7,5	2,0	-
Brännbart (Energiutvinning)	116	125	121
Bygg- och rivningsavfall (Energiutvinning efter utsortering)	54	55	42
Farligt avfall till behandling/återvinning	17	19	13
<i>Varav elektronik</i>	9	7,2	8,7
<i>Varav ojehaltigt slam</i>	2,9	6,5	0,5
Totalt verksamhetsavfall bolag, ton⁴⁷	404	349	308

Interna restprodukter och processavfall, ton	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Gallerrens från reningsverk till energiutvinning	1 930	1 790	1 950
Sand från reningsverk som deponeras eller återbrukas beroende på föroreningsgrad	590	630	650
Schakt- och jordmassor som deponeras eller återanvänds beroende av föroreningsgrad	34 800 ⁴⁸	19 300	20 490
Avloppsslam till förbränning	6 300 ⁴⁹	1 700	2 100
Totalt för deponi, energiutvinning och till viss del återanvändning	43 000	23 400	25 200
Avloppsslam till återanvändning:	71 300	79 000	80 000
- Varav slam till markanvändning	14 600	44 450	57 200
- Varav slam till åkermark	56 700	35 000	18 000
Schakt- och jordmassor som går direkt till återanvändning	7 600	10 070	9 170
Vattenverksmull från vattenverk	15 800	16 100	12 200
- Vattenverksmull till markanvändning	14 500	15 100	11 200
- Vattenverksmull till åkermark	1 300	1 000	1 000
Totalt till direkt återanvändning	95 400	105 200	101 000

⁴⁷ Verksamhetsavfallet ökar eftersom många och stora projekt pågår.

⁴⁸ Den kraftiga ökningen beror på ökat antal schaktningsarbeten under året och att uppschaktat material av sådan kvalitet att återvinning inte kunnat ske i önskad omfattning.

⁴⁹ Orsaken till ökningen 2020 är utsläpp till ledningsnätet av silver och orenat lakvatten från en deponi.

Återanvänt avfall (GRI 306-4 ej fullständig)

Andel cirkulerat material	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Cirkulerade restprodukter från verksamheten – avloppsslam, vattenverksmull och direkt återanvända schaktmassor (ton)	95 000	104 000	96 000
Andel cirkulerade restprodukter från verksamheten – avloppsslam, vattenverksmull och direkt återanvända schaktmassor (%)	68%	81%	79%
Andel återvunnen fosfor från avloppsreningsverken till produktiv mark	73%	44%	18,5%

Påverkan genom leverantörer (GRI 308 och 414)

Antal leverantörer som granskats enligt kriterier för miljö (308-1) respektive sociala kriterier (414-1)⁵⁰

	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Andel upphandlingar där krav miljökrav ställts, gäller annonserade upphandlingar > 1 Mkr	87%	100%	100%
Andel upphandlingar där krav sociala krav ställts, gäller annonserade upphandlingar > 1 Mkr ⁵¹	95%	89%	-
Andel annonserade upphandlade avtal > 2 Mkr där en plan för systematisk uppföljning tagits fram ⁵²	40%	95%	95%
Andel annonserade upphandlingar > 1 Mkr där dokumenterad riskanalys finns	35%	71%	66%

Medarbetarnas hälsa och säkerhet (GRI 403)

Arbetsrelaterade skador (GRI 403-2)

Inrapporterat i system	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Antal riskobservationer ⁵³	150	159	120
Antal rapporterade tillbud ⁵⁴	86 ⁵⁵	72	73
Antal rapporterade olycksfall ⁵⁶	25	40	51
Antal olycksfall med sjukfrånvaro	3	5	6

⁵⁰ Utvärdering av leverantörer sker genom att krav ställs vid upphandling och sedan följs upp. I dagsläget är det inte säkerställt att uppföljning verkligen skett enligt plan. Därmed redovisas GRI:s indikatorer endast delvis.

⁵¹ Ny indikator 2019 som gäller upphandlingar där riskanalys visar att det är relevant att ställa krav och upphandlingar där ingen riskanalys genomförts.

⁵² I denna indikator inkluderas inte de upphandlingar som genomförts med hjälp av extern konsult

⁵³ Observerad risk för att något skulle kunna hända.

⁵⁴ Händelse där ingen person blivit skadad.

⁵⁵ En förklaring till ökningen är att vi har ett utökat arbete med vårt incidentrapporteringssystem.

⁵⁶ Händelse där minst en person blivit skadad oavsett skadans omfattning. Inkluderar även hot, våld eller rån på arbetet.

Kunders hälsa och säkerhet (GRI 416)

Antal fall med anmärkningar på dricksvatten (416-2)

	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Vattenprov otjänliga ⁵⁷	0	0	0
Vattenprov tjänliga med anmärkning ⁵⁸	5	0	5
Antal fall som resulterat i böter eller vite	0	0	0

Kommunikation (GRI 417)

Antal fall av incidenter av bristande efterlevnad gällande information och märkning av produkter (417-2)⁵⁹

	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Antal incidenter där lagkrav överskridits och som resulterat i böter eller straff	0	0	-
Antal incidenter där lagkrav överskridits och som resulterat i varning	0	0	-
Antal incidenter där egna ramverk överskridits (exempelvis reklamationer, vattenkvalitet)	0	0	-

⁵⁷ Bekräftade otjänliga prov enligt Livsmedelsverket föreskrifter (SLVFS 2001:30, bilaga 2) vid schemalagda provtagningar.

⁵⁸ Bekräftade anmärkningar enligt Livsmedelsverket föreskrifter (SLVFS 2001:30, bilaga 2) vid schemalagda provtagningar.

⁵⁹ Gäller incidenter av bristande information om dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelslagen respektive produktkvalitet på avloppsslam enligt riktlinjer i Revaq. Indikatorn har inte följts upp före 2019.

GRI-appendix

Standardupplysningar

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
	Organisationsprofil		
102-1	Företagets namn	4	Stockholm Vatten och Avfall
102-2	Viktigaste varumärken, produkter, tjänster	4-5	Verksamhet och affärsmodell
102-3	Lokalisering av företagets huvudkontor	4	Norra Ulvsunda, Stockholm
102-4	Länder företaget har verksamhet i	-	Sverige
102-5	Ägarstruktur och företagsform	4	Verksamhet och affärsmodell
102-6	Marknader där företaget är verksamt, typ av kunder	4-5	Verksamhet och affärsmodell
102-7	Organisationens storlek (antal anställda, nettointäkt, tillgångar, tjänster mm)	46-47 4-5	Statistik över anställda Ekonomisk sammanställning koncern, verksamhet och affärsmodell
102-8	Antal anställda uppdelat på anställningsform och kön	46	Statistik över anställda
102-9	Företagets leverantörskedja	37-39	Påverkan genom leverantörer
102-10	Väsentliga förändringar i företagets storlek, struktur, ägande, leverantörskedja, lokalisering	-	Inga väsentliga förändringar har skett.
102-11	Tillämpning av försiktighetsprincipen	-	Vi följer försiktighetsprincipen enligt Miljöbalken (2 Kap 3 §).
102-12	Externa regelverk, standarder och principer som företaget omfattas av eller stödjer.	42-45	Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
102-13	Huvudsakligt medlemskap i organisationer, exempelvis branschsammanlutningar och påverkansorganisationer	-	Svenskt Vatten, Avfall Sverige, 4S och Byggvarubedömningen
	Strategi		
102-14	Uttalande från VD	2	VD:s ord
	Etik och integritet		
102-16	Värderingar, principer, standarder och uppförandekoder	42, 43, 46 29-31 37-39	Policyer och riktlinjer, Antikorruption, Indikator, Medarbetarnas hälsa och säkerhet, Påverkan genom leverantörer
	Styrning		
102-18	Företagets styrning inklusive kommittéer samt styrelseansvar för ekonomisk, miljömässig och social påverkan.	8-9 42-45	Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
	Intressentengagemang		

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
102-40	Företagets intressenter	6-7	Våra intressenter
102-41	Kollektivavtal	-	Alla anställda omfattas av KFS VA-avtalet. Utöver detta finns också ett antal lokala avtal tecknade.
102-42	Grund för identifiering och urval av intressenter	6-7	Våra intressenter
102-43	Kommunikation med våra intressenter	6-7	Våra intressenter
102-44	Ärenden av vikt som kommit fram i kommunikationen med intressenterna och hur företaget har hanterat dessa.	6-7	Våra intressenter
	Rapporteringsprinciper		
102-45	Bolag som ingår i den finansiella redovisningen	5	Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111) Stockholm Vatten AB (556210-6855) Stockholm Avfall AB (556969-3087)
102-46	Processen för att definiera redovisningens innehåll	11 44-45	Våra viktigaste hållbarhetsområden, Om hållbarhetsredovisningen
102-47	Identifierade väsentliga aspekter	11-12	Våra viktigaste hållbarhetsområden
102-48	Effekt av och orsak till omräkningar av data som lämnats i tidigare redovisningar.		Se fotnoter. Tillkommande data efter publicering, då denna sker tidigt på året. Bedöms inte ha gett några effekter.
102-49	Väsentliga skillnader från tidigare års rapporter gällande väsentliga aspekter och avgränsningar.	45	Utvidgning av hållbarhetsområdet Kommunikation. Nya delområden under varje aspekt.
102-50	Rapporteringsperiod	-	Verksamhetsåret 20200101 - 20201231.
102-51	Datum för förra redovisningens publicering.	-	3 mars 2020
102-52	Rapporteringscykel	-	Årlig
102-53	Kontakt vid frågor	-	Hållbarhetschef Gofi Aldstam, 08-522 120 00
102-54	Val av rapporteringsnivå GRI	45	GRI Standards Core.
102-55	GRI-index	58-60	
102-56	Extern granskning	45	Om hållbarhetsredovisningen

Upplysningar, viktigaste hållbarhetsområdena

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
GRI 203	Indirekt ekonomisk påverkan		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	39-42	Samhällsfunktion - indirekt påverkan
103-2	Beskrivning av styrning	39-42 8-9 42-45	Samhällsfunktion - indirekt påverkan Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
203-1	Utvecklingen av betydande infrastruktur-investeringar	47 39-42	Indikatorer, Samhällsfunktion - indirekt påverkan
203-2	Exempel på betydande indirekt ekonomisk påverkan som identifierats, både positiv och negativ	39-42	Samhällsfunktion - indirekt påverkan
GRI 301	Material		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	20-23 23-26	Material och avfall från stockholmarna. Verksamhetsmaterial
103-2	Beskrivning av styrning	20-23 23-26 8-9 42-45	Material och avfall från stockholmarna, Verksamhetsmaterial Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
301-1	Total vikt eller volym av huvudsakliga produktionsmaterial	47-49 20-23 23-26	Indikatorer, Material och avfall från stockholmarna, Verksamhetsmaterial
GRI 302	Energi		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	18-20	Energi
103-2	Beskrivning av styrning	18-20 8-9 42-45	Energi Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
302-1	Organisationens energiförbrukning	49-50 18-20	Indikatorer, Energi
302-3	Energiintensitet	50	Indikatorer
GRI 303	Vatten och vattenutsläpp		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	12-15	Utsläpp till vatten
103-2	Beskrivning av styrning	12-15 8-9 42-45	Utsläpp till vatten Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
303-1	Interaktion med vatten som en delad resurs	12-15 23-25	Utsläpp till vatten Verksamhetsmaterial - råvatten
303-2	Styrning av viktig påverkan från vattenutsläpp	12-15	Utsläpp till vatten

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
303-4	Utsläpp till vatten	51 12-15	Indikatorer Utsläpp till vatten
GRI 305	Utsläpp till luft		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	15-18	Utsläpp till luft
103-2	Beskrivning av styrning	15-18 8-9 42-45	Utsläpp till luft Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (Scope 1 GHG)	51 15-18	Indikatorer, Utsläpp till luft
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser från köpt energi (Scope 2 GHG)	52 15-18	Indikatorer, Utsläpp till luft
305-3	Övriga indirekta utsläpp uppströms och nedströms (Scope 3 GHG)	52	Indikatorer, Utsläpp till luft Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 306	Avfall		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	26-29	Verksamhetens restprodukter och avfall
103-2	Beskrivning av styrning	26-29 8-9 42-45	Verksamhetens restprodukter och avfall Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
306-1	Uppkomst av avfall och viktig påverkan	26-29	Verksamhetens restprodukter och avfall
306-2	Styrning av viktig påverkan från avfall	26-29	Verksamhetens restprodukter och avfall
306-3	Genererat avfall	53 26-29	Indikatorer, Verksamhetens restprodukter och avfall
306-4	Återanvänt avfall	54 26-29	Indikatorer, Verksamhetens restprodukter och avfall Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 308	Leverantörsbedömning – miljö		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	37-39	Påverkan genom leverantörer
103-2	Beskrivning av styrning	37-39 8-9 42-45	Påverkan genom leverantörer, Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
308-1	Andel leverantörer som granskats avseende miljökriterier	54 37-39	Indikatorer, Påverkan genom leverantörer. Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 403	Medarbetares hälsa och säkerhet		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	29-31	Medarbetarnas hälsa och säkerhet
103-2	Beskrivning av styrning	29-31 8-9 42-45	Medarbetarnas hälsa och säkerhet Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
403-2	Arbetsrelaterade skador	54 29-31	Indikatorer, Medarbetarnas hälsa och säkerhet
GRI 414	Social leverantörsbedömning		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	37-39	Påverkan genom leverantörer
103-2	Beskrivning av styrning	37-39 8-9 42-45	Påverkan genom leverantörer, Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
414-1	Andel leverantörer som granskats avseende sociala kriterier	54 37-39	Indikatorer, Påverkan genom leverantörer. Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 416	Kunders hälsa och säkerhet		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	31-35	Kundernas hälsa och säkerhet
103-2	Beskrivning av styrning	31-35 8-9 42-45	Kundernas hälsa och säkerhet, Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
416-2	Antal fall med anmärkningar på dricksvatten	55 33	Indikatorer, Kundernas hälsa och säkerhet
GRI 417	Marknadsföring och märkning av produkter och tjänster		
103-1	Förklaring av den väsentliga aspektens påverkan samt dess avgränsningar	35-37	Kommunikation
103-2	Beskrivning av styrning	35-37 8-9 42-45	Kommunikation Styrning, Övergripande hållbarhetsarbete inom Stockholm Vatten och Avfall
103-3	Utvärdering av styrning	44	Uppföljning och utvärdering
417-2	Antal fall av incidenter av bristande efterlevnad gällande information och märkning av produkter	55	Indikatorer

Hållbarhetsrapporten har godkänts för utfärdande av styrelsen.
Stockholm den 11 mars 2021
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten
Till bolagsstämman i Stockholm Vatten och Avfall AB, 556969-3111

UPPDRAG OCH ANSVARFÖRDELNING

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för räkenskapsåret 2020 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Min granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 21 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

UTTALANDE

En hållbarhetsrapport har upprättats.
Stockholm den 11 mars 2021
Fredric Hävrén
Auktoriserad revisor

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall

Tel 08-522 120 00

kund@svoa.se

www.svoa.se

En del av Stockholms stad

Utfallsrapport VB 2020

Stockholm Vatten och Avfall

Innehållsförteckning

Bolagets uppgift	3
Analys av ekonomisk utveckling	6
Bedömning av bolagets interna kontroll	12
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	12
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	12
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	13
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	14
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	14
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	14
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	14
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	14
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	15
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	18
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	18
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	18
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	44
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	44
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	46

Bolagets uppgift

Kommentarer med anledning av covid-19

År 2020 har i hög grad präglats av den rådande situationen till följd av coronapandemin och covid-19. Trots läget har verksamheten fungerat utan störningar, och bolaget har en god beredskap och flexibilitet för att hantera ytterligare förändringar eller en eskalerande situation.

Sedan början av mars har bolagets krisorganisation varit aktiverad för att hantera informationsflödet och samordningen av lägesbilder, kommunikation och de beslut som är relaterade till situationen. Lokala riktlinjer har tagits fram och kommunicerats kontinuerligt. Under perioden har en extrainsatt arbetsmiljökommitté etablerats för att hantera frågor från medarbetare och fackliga representanter. Från den 16 mars arbetar en stor del av bolagets tjänstemän hemifrån, vilket dock i regel inte är möjligt för den operationella personalen. Situationen krävde en snabb omställning till att nästan uteslutande använda digitala verktyg och mötesformer. Många enheter schemalägger närvaron på kontoret och har rotationsscheman för att kunna hantera det som löpande måste skötas på plats. Distansarbete ska ske då det är möjligt, och då man behöver vara på plats är man det endast på en specifik anläggning för att minska smittorisken. Eftersom Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har en samhällsviktig funktion där verksamheten måste upprätthållas, har anpassningar skett så att operativ personal t ex är uppdelade i alternerande arbetslag. Att inte som vanligt arbeta växelvis mellan anläggningarna har lett till en viss inbromsning, liksom den omfördelning av personal som har gjorts för att t ex förstärka kundtjänst och den operationella driften. Vissa uppdrag, aktiviteter och projekt har fått prioriteras om och senareläggas, men i stort genomförs det som har planerats.

Stämningen runt om i verksamheten har, trots situationen, varit god. Ett antal åtgärder för att lugna och säkerställa att personalen känner sig trygg på sin arbetsplats har vidtagits. Information har löpande publicerats på bolagets intranät, inte minst för att ge tips på ergonomi och hur man effektivt kan genomföra sitt arbete när det sker på distans. Cheferna har uppmanats att hålla tät kontakt med sina medarbetare och det har kommit in många goda exempel på kreativa lösningar. En enkät har genomförts kring hur medarbetarna har upplevt sin arbetssituation under perioden, och resultatet ger ett gott betyg till bolagets hantering av situationen.

Intresset från media har varit stort, kopplat till hur våra tjänster fungerar trots rådande situation. Det har handlat om allt från att vi ser ett ökat tryck på våra återvinningscentraler till frågor om hur vattnet påverkas.

För att ha hög tillgänglighet för frågor och snabbt kunna behandla en ökad mängd kundärenden har bolagets kundtjänst stärkts upp. Förutom coronarelaterade ärenden kopplade till bolagets leverans, finns t ex ett ökat antal förfrågningar om uppskov för betalning av fakturan. Kunderna ser även över sina kostnader vilket innebär att de anpassar sina avfallsabonnemang och hämtningsintervall. Bolaget har utvecklat rutiner för att förenkla för kunden kring dessa frågor. För att hjälpa våra kunder ytterligare informerar SVOA om olika åtgärder för att sänka kostnaderna för avfallsabonnemanget. Bolaget har haft interna informationsinsatser för att säkra upp att leverantörerna får snabb betalning genom att inkommande fakturor hanteras skyndsamt, och inom den förkortade betalningstiden. Samtliga icke-akuta hembesök, såsom byte av vattenmätare, är inställda för att minska smittspridningen. Av samma anledning har butiksdelen i popup-återbruket hållits stängd.

Det är än så länge svårt att förutspå fullständig ekonomisk påverkan på lång sikt, men då den sammantagna resultatpåverkan är negativ på grund av intäktsminskningen har bolaget sett över vilka besparingsåtgärder som är aktuella. Ett antal kostnadsminskningar har genomförts, vilket finns ytterligare beskrivet under analys av ekonomisk utveckling, samt under indikatorer och aktiviteter.

Särskilt avfallsverksamheten påverkas kraftigt av minskade abonnemang från verksamheter, hotell och restauranger, samt sjunkande världsmarknadspriser för metall och wellpapp. De minskade intäkterna möts inte av motsvarande kostnadsreduceringar och ett antal kostnadsbesparande åtgärder har därför vidtagits, bland annat minskat antal dagar för popup-återbruket samt senareläggning av driftstart av återbruket i Skärholmen. Avfallstaxan för år 2021 anpassades till att möta beräknat underskott från år 2020.

Som en följd av covid-19 har avsättningen för återbruksmaterial, bland annat textil minskat. Återvinningscentralerna har begränsat antalet samtidiga besökare och stängt mottagning av vissa återbruksfraktioner. Under året kan noteras ökade mängder inkommande grovavfall på stadens återvinningscentraler. Liknande trend har uppmärksammats över hela landet. Därav vidtogs åtgärder för att säkerställa att miljötillståndet för Bromma ÅVC. Då många hotell, restauranger, gymnasier och högskolor stängts under pandemin har andelen matavfall till biologisk behandling minskat under året. Utfallet avviker därför kraftigt från målvärdet.

Coronakrisen har minskat efterfrågan på biogas som fordonsbränsle, och leveranser av externt material för rötning till biogas har minskat varvid användningen av gasen för uppvärmning har ökat på Bromma reningsverk. Rågasproduktionen från avloppsslam och organiskt material (fettavskiljarslam) har varit lägre än tidigare år pga mindre mängd levererat fettavskiljarslam från restauranger.

Sammanfattning övrigt

Stockholm Vatten och Avfall står väl rustade för framtiden, men vi har tuffa utmaningar framöver. Stockholm är den stad i Europa som växer allra snabbast, vilket ställer stora krav på oss. Vi ska rena avloppsvatten från allt fler stockholmare, tillhandahålla rent dricksvatten och skapa ännu mer effektiva lösningar för en hållbar avfallshantering. Högre miljökrav, ökad digitalisering och ett förändrat klimat gör även att vi måste anpassa vår verksamhet efter nya förutsättningar.

Vi har en fantastisk vision: **Tillsammans för världens mest hållbara stad.**

För att nå hela vägen dit behöver vi en tydligare inriktning för hur vi styr verksamheten och prioriterar våra resurser.

Därför har Stockholm Vatten och Avfalls ledning arbetat fram fyra tydliga bolagsmål för vår verksamhet de kommande åren. Bolagsmålen ska stötta oss i det viktiga arbetet framåt och ligga till grund för dialogen med stockholmare och andra samarbetsparter.

Vi lägger grunden för en hållbar stad

Stockholm Vatten och Avfall är Sveriges största vatten- och avfallsbolag. Vi är en del av Stockholms stad och har stockholmarnas och miljöns bästa för ögonen i allt vi gör. Vi är även en viktig regional aktör och levererar dricksvatten och renar avloppsvatten åt flera av våra grannkommuner.

Vår uppgift är att se till att stockholmarnas vardag fungerar. Varje dag, året runt ser vi till att 1,5 miljoner människor har tillgång till rent och friskt vatten, direkt ur kranen. Vi renar avloppsvatten från 1,2 miljoner människor och hämtar närmare 1 miljon stockholmarnas hushållsavfall. Stockholm Vatten och Avfall har ett helhetsansvar för Stockholms vatten – från dricksvatten i Mälaren till det renade avloppsvattnet i Östersjön. Vi arbetar aktivt för att säkra dricksvattentillgången och bevara den goda vattenkvaliteten i Mälaren.

Vi ansvarar också för Stockholms stads avfallsverksamhet med allt från avfallshämtning och återvinningscentraler till insamling av farligt avfall. Tillsammans med stockholmarna arbetar vi för att minska mängden avfall och för att det avfall som ändå uppstår ska återanvändas, återvinnas och bli en del av kretsloppet.

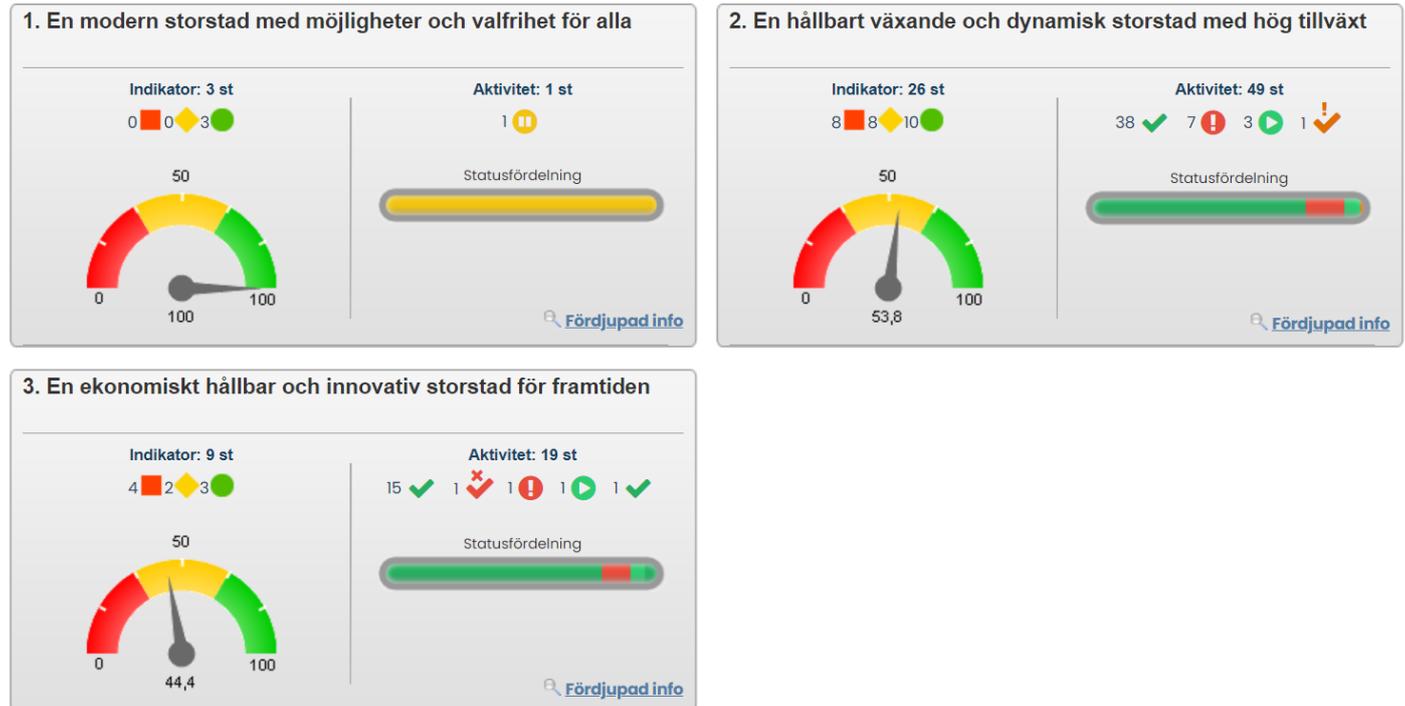
Just nu pågår flera stora projekt för att trygga en hållbar vatten- och avfallshantering i ett växande Stockholm. Vi bygger ut och moderniserar Henriksdals reningsverk till att bli en av världens mest moderna avloppsreningsanläggningar och vi har tagit första stegen mot att öka produktions- och leveranskapaciteten av dricksvatten. Planeringen för en modern avfallsanläggning i Högdalen pågår.

För att lyckas måste vi hjälpas åt. Med nya, innovativa lösningar, hög tillgänglighet och samverkan – med stockholmarna och andra aktörer ska vi tillsammans arbeta för att Stockholm blir världens mest hållbara stad.

- **BOLAGSMÅL 1:** Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling med hållbara, innovativa och kostnadseffektiva lösningar 2025
- **BOLAGSMÅL 2:** Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025
- **BOLAGSMÅL 3:** Verksamheten är resurspositiv 2030
- **BOLAGSMÅL 4:** När nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030

En fördjupning av bolagsmålen med kopplade strategiska prioriteringar återfinns under avsnitt 5.5. Kopplat till bolagsmålen finns verksamhetsmål som syftar till utveckling och förbättringar för att nå de strategiska prioriteringarna. Dessa konkretiseras och följs upp i verksamheten med hjälp av aktiviteter och indikatorer.

KF:s inriktningsmål

Analys av ekonomisk utveckling

Koncernen Stockholm Vatten och Avfall

Resultaträkning

(mnkr)	Helår					
	2020 Utfall	2020 Budget	Diff Budget	2020 Prognos 2	2019 Utfall	Diff fg år
Taxebaserade intäkter	1 971	2 007	-36	1 966	1 889	82
Övriga intäkter	448	415	33	416	418	30
Summa externa intäkter	2 420	2 422	-3	2 382	2 307	113
Aktiverat arbete	134	142	-9	133	109	24
Summa intäkter	2 553	2 565	-11	2 514	2 416	137
Varor/Material/Kemikalier	-91	-83	-8	-88	-88	-3
Entreprenadkostnader	-728	-707	-22	-723	-662	-66
Fastighets- och lokalkostnader	-90	-93	2	-92	-88	-2
IT-kostnader	-69	-69	0	-70	-76	7
Energikostnader	-121	-136	14	-133	-126	5
Skadeståndskostnader	-27	-10	-17	-15	-8	-20
Konsultarvoden	-75	-84	9	-78	-80	6
Inhyrd personal	-42	-35	-6	-44	-30	-12
Personalkostnader	-512	-553	41	-516	-478	-33
Övriga externa kostnader	-260	-270	11	-259	-269	10
Summa driftkostnader	-2 015	-2 039	24	-2 018	-1 907	-108
Resultat före avskrivningar och finansnetto	538	525	13	496	509	29
Avskrivningar	-459	-401	-59	-441	-419	-41
Finansnetto	-94	-81	-13	-94	-88	-6
Resultat efter finansnetto	-15	44	-59	-39	2	-17

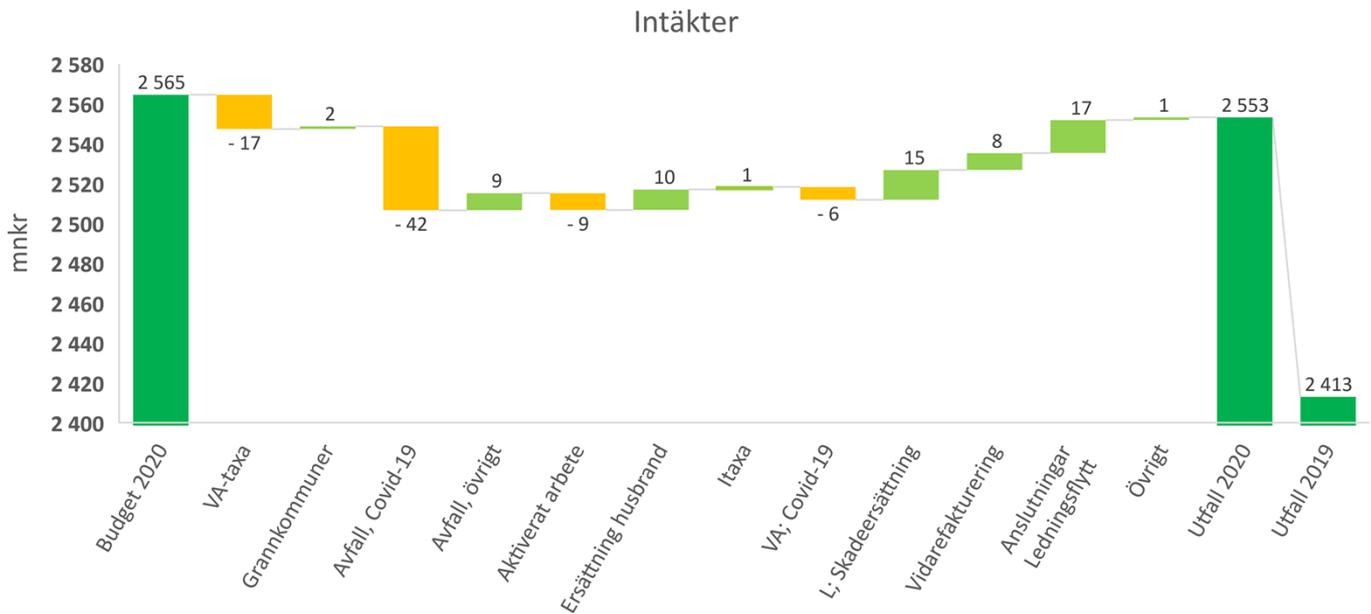
Bolagets resultat efter finansnetto uppgår till -15 mnkr för 2020, att jämföra med 44 mnkr i budget och -39 mnkr i prognos 2 (P2).

SVOA har i hög grad påverkats negativt av effekter från situationen med covid-19. Avfallsverksamhetens intäkter har påverkas kraftigt av pandemin, där minskade abonnemang från verksamheter, hotell, konferensanläggningar och restauranger har lett till lägre intäkter. Även VA-verksamheten har påverkats, om än inte i lika hög grad. De minskade intäkterna möts inte av motsvarande kostnadsreduceringar. För att mildra förlusten har därför ett antal kostnadsbesparande åtgärder vidtagits inom hela bolaget.

Nedan kommenteras stora förändringar i intäkter och kostnader.

Intäkter 2020

Intäkterna är 11 mnkr lägre än budget, vilket motsvarar en minskning med 0,4 %.

VA-verksamhetens taxeintäkter minskar med 17 mnkr vilket beror på periodiseringseffekt från 2019, minskning pga covid-19 relaterat (minskning Stockholms hamnar, samt restauranger mm) samt lägre försålda vattenvolymer. Intäkterna från grannkommuner ökar med 2 mnkr främst, pga ökad försäljningsvolym för vatten.

Avfallstaxans intäkter är 42 mnkr lägre än budgeterat pga effekter av covid-19. Den största orsaken är lägre intäkter från verksamheter/restauranger och försäljning av skrot/metall där världsmarknadspriset har sjunkit. Tappet inom avfall kompenseras med 9 mnkr genom en ökning av villahämtningar och budade hämtningar samt mer botten tömmande aktiviteter.

Färre nedlagda timmar på projekt pga senareläggningar medför att aktiverat arbete minskar med 9 mnkr.

En försäkringsersättning från branden på Norsborgs herrgård (2019) påverkar positivt med 10 mnkr.

Intäkterna från avgifter för industriavlopp är 1 mnkr högre än budgeterat. Därutöver har covid-19-situationen ytterligare påverkat fettintäkterna, försäljning av rågas, fett/septic och slam negativt med sammanlagt 6 mnkr jämfört med budget.

Då ledningsbrottet i Bromma i början av januari 2020 klassificeras som en katastrofhändelse så har bolaget erhållit en försäkringsersättning om 15 mnkr.

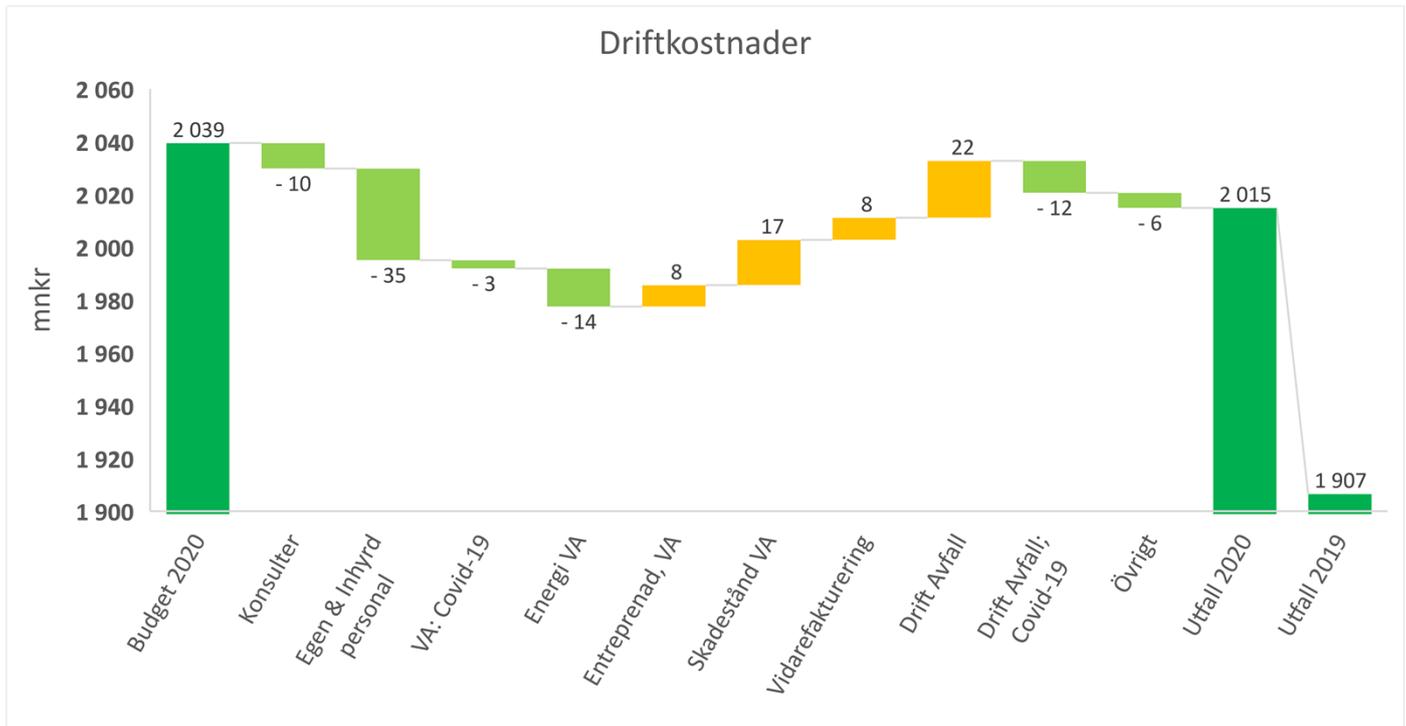
Vidarefakturerade kostnader för bl a dagvattenbrunnar till TK, slam till SRV samt fällning av Djurgårdsbrunnsviken motsvarar 8 mnkr (och har motsvarande kostnadsökning).

Ersättning för flytt av ledningsnät samt för anslutningar på exploateringsfastigheter blev 17 mnkr högre än budgeterat, varav största effekten härrör från projekt Slussen.

Övriga intäkter ökar med 1 mnkr, främst pga försäljning lager.

Driftkostnader 2020

Driftkostnaderna minskar med 24 mnkr jämfört med budget, vilket motsvarar en minskning med 1.2 %.

För att minska effekterna av intäktstappet pga covid-19 samt ökande avskrivnings- och räntekostnader, har övriga kostnader setts över för att hitta besparingar. Främst har kostnadsminskningar gjorts på personal- och konsultkostnader samt för inhyrd personal.

Konsultkostnaderna minskas med 10 mnkr främst inom avfall, men även pga generell neddragning av utredningar inom VA och staber.

Personalkostnaderna, inklusive kostnader för inhyrd personal, blev 35 mnkr lägre genom senareläggning av rekryteringar samt minskade utbildningskostnader.

Inom VA finns kostnadsminskningar om 3 mnkr till följd av covid-19, bl a genom lägre sociala avgifter och kompensation för ökad sjuklön.

Energikostnader är 14 mnkr lägre än budgeterat, främst beroende på lägre fjärrvärmekostnader samt högre skatteåterbäring.

Entreprenad VA blev 8 mnkr högre pga högre kostnader för avhjälpande underhåll, slam, material för att säkra stillestånd och lägre pris samt högre kostnader pga ökad silverhalt i avloppsvattnet.

Skadeståndskostnaderna beräknas bli 17 mnkr högre, främst pga ledningsbrottet i Bromma vid början av året och skyfall i juni. Netto dock positivt jämfört med budget pga försäkrings-ersättningen (se intäkter ovan).

Vidarefakturerade kostnader är 8 mnkr högre än budgeterat (vilket motsvaras av en intäkt på samma belopp).

Driftkostnader för avfall är 22 mnkr högre pga färre reklamationer, högre registreringsnivå på manuell insamling, högre transportkostnader och ökad bemanning för fett och slam, högre kostnader för säck och kärl samt nyckelinventering. Detta kompenseras av lägre kostnader pga senareläggning av uppstart av återbruket i Skärholmen och en popup-station. Covid-relaterade kostnadsminskningar för avfall uppgår till ca 12 mnkr genom lägre kostnader för verksamhetens matavfall samt förbränningskostnader i Högdalen.

Övriga kostnadsminskningar om 6 mnkr består av besparingar bl a beroende på minskning av resor, reklam, TV-inspektioner och förbrukningsmaterial. I beloppet ingår även högre kostnader för säkring av stillestånd, spolning av ledningsnät, slamhantering, billeasing och covid-relaterade kundförluster.

Avskrivningar och finansnetto

(mnkr)	2020		2020		Helår	
	Utfall	Budget	Diff Budget	Prognos 2	2019 Utfall	Diff fg år
Avskrivningar	-459	-401	-59	-441	-419	-41
Finansnetto	-94	-81	-13	-94	-88	-6

Avskrivningar budgeteras/prognostiseras utifrån befintliga anläggningstillgångar, beräknad aktiveringstidpunkt, samt antagande om ekonomisk livslängd. Avskrivningar för befintliga anläggningstillgångar är enkelt att prognostisera genom simulering i ekonomisystemet. Avskrivningar för projekt som ännu inte är avslutade är betydligt svårare pga att avskrivningstiden inte är känd och att slutdatum liksom belopp kan förändras.

Att avskrivningarna ökar jämfört med tidigare år beror på att bolaget i dagsläget har pågående projekt motsvarande 8 miljarder kronor. Avskrivningarna beräknas öka med 10-20% per år de kommande åren.

I prognos 2 (P2) motsvarade avskrivningar för befintliga anläggningstillgångar och utförda utrangeringar 421 mnkr, varav 405 mnkr för VA och 16 mnkr för avfall. Framtida avskrivningar prognostiserades till 20 mnkr och totalt blev prognosen 441 mnkr.

Utfallet för 2020 års avskrivningar är 19 mnkr högre än i P2. Orsaken till detta är: Retroaktiva avskrivningar om 11 mnkr; Annan avskrivningstid än vad som uppskattats i prognos, högre belopp samt senareläggning av aktivering ger netto +8 mnkr; en utrangering på +2 mnkr som inte var känd vid prognostillfället. Raden avskrivningar påverkas också av en koncernjustering för finansiell leasing som påverkar med -2.

Retroaktiva avskrivningar uppkommer när aktivering inte skett vid tillfället då anläggningen togs i drift och detta bör kunna undvikas. Bolaget lägger stort fokus på att komma till rätta med differenserna mellan budget, prognos och utfall, och ett bolagsövergripande projekt pågår med syfte att säkerställa aktiveringstidpunkten för investeringsprojekt, samt se över prognosprocessen för avskrivningar. Under 2021 kommer nya rutiner att implementeras.

Vid budgettillfället var befintliga avskrivningar 351 mnkr och avskrivningar på nyaktiverat prognostiserades till 50 mnkr. I slutet av 2019 avslutades många gamla projekt, vilket ledde till en markant ökning av avskrivningskostnaderna.

Finansnetto består nästan uteslutande av räntekostnader för upplåningen från Stockholms stad. Genomsnittlig räntesats var vid budgettillfället i 0,64 % medan den genomsnittliga utfallsräntan är något högre 0,76 % vilket i huvudsak förklarar räntekostnadsökningen mellan utfall och budget.

Investeringar

Utfallet för bolagets investeringar under 2020 blev 3 929 mnkr att jämföra med budget 3 607 mnkr.

(mnkr)	Helår					
	2020 Utfall	2020 Budget	Diff Budget	2020 Prognos 2	2019 Utfall	Diff fg år
Vattenproduktion	259	278	-19	284	230	30
Ledningsnät - befintligt nät	677	498	179	634	639	38
Ledningsnät - exploateringsområden	1 231	765	466	785	931	299
Avloppsrening	323	371	-48	401	241	82
Avfall	140	185	-44	176	35	106
Övriga investeringar	16	29	-12	21	16	1
Summa exkl uppdragsinvesteringar och	2 647	2 125	522	2 300	2 091	556
Uppdragsinvesteringar	29	67	-37	40	29	0
Summa exkl SFA	2 676	2 192	484	2 340	2 120	556
SFA	1 253	1 416	-163	1 364	867	386
Summa inkl SFA	3 929	3 607	322	3 704	2 987	942

De huvudsakliga skillnaderna mellan utfallet för 2020 och budget är att:

Vattenproduktion

Utfallet för årets investeringar inom Vattenproduktion blev 19 mnkr lägre än budget. Projekt Uppställningsplats sandtvätt Norsborg, som syftar till att säkra vattenverkets långsiktiga förmåga att tvätta långsamfiltersand, har drabbats av både förseningar och fördröjningar. Västra verkets snabbfilterbottnar har byggts enligt plan, och första etappen (snabbfilter 3 och 5) har färdigställts och aktiverats. Nya ställverk inkl byggnader Lovö fick genomförandebeslut i oktober 2020 och hann påbörja förberedande arbeten som inte var med i budget. Planerna för 1933-års filterbyggnad på Lovö har förändrats under året och lösningen har omprojekterats. Kontorsutrymmen Lovö Vattenverk har inte, som tidigare planerat, gått in i genomförandefas under 2020. SCADA-projektet har påverkats av coronaläget och delar av projektet har förskjutits i tid.

Ledningsnät befintligt nät

Investeringar i befintligt ledningsnät översteg årsbudget med 179 mnkr. Åtgärder på befintligt ledningsnät har framskridit i betydligt högre takt än bedömningen i budget. I Stockholms innerstad samt i stadens västra och södra områden har SVOA investerat c:a 100 mnkr i vardera områdets ledningsnät och i Huddinge c:a 150 mnkr. Renoveringar och ny- och ombyggnationer av anläggningar såsom pumpstationer och reservoarer uppgick under året till c:a 100 mnkr, varav reservoarerna stod för 70 mnkr. Det enskilt största projektet 2020 var Sjäddalsparken, ett åtgärdsplaneprojekt i Huddinge, som på grund av svåra geotekniska förhållanden, föroreningar i mark, komplicerade inkopplingar mm drabbats av fördröjningar och beviljades utökad genomförandebudget under hösten 2020.

Ledningsnät exploateringsområden

Utfallet för ledningsnätsarbeten i exploateringsområden blev 466 mnkr högre än årsbudget. Den enskilt största avvikelserna är att exploateringskontoret och SVOA kom överens om en justering i betalplanen för Slussen sent på året, med en påverkan för SVOA på +183 mnkr för 2020. Slussen-projektet har beviljats reviderat genomförandebeslut av styrelsen i december och ärendet ska behandlas i kommunfullmäktige under 2021. Utfallet i flera andra större projekt har också överskridit årsbudget, däribland Tangentvägen och Kurvan (48 mnkr), Förbifart Stockholm TPL Vinsta och Kungens Kurva (tillsammans 55 mnkr) och Tvärbanan Ulvsunda-Kista (34 mnkr). Inkomster i exploateringsområden uppgick till 390 mnkr.

Avloppsrening

Investeringar i avloppsreningsverk understeg budget med 48 mnkr. Flera investeringar har förskjutits i tid (Rötkammare -34 mnkr, Luftningsbassänger del 1 -33 mnkr, Grovrening Sickla del 1 -25 mnkr). Gasledningssystem Henriksdal har dragits med förseningar och fördröjningar i efterdyningarna av haveriet av gasklockan och årets utfall reflekterar ett reviderat genomförandebeslut som fattades i september 2020. Projektet är på väg att avslutas under 2021.

Avfall

Investeringarna inom avfall blev 44 mnkr lägre än budgeterat. Genomförandet av HSMA-projektet har även under 2020 skjutits fram på grund av förseningar i detaljplanen för området. Under 2020 har i huvudsak förberedande arbeten genomförts. I Avfalls investeringsbudget för 2020 ingick planerad utveckling och om-/nybyggnation av flera återvinningscentraler, men dessa har skjutits fram till 2021 och 2022. Flera av de nyligen övertagna sopsugsprojekten har förskjuts i tid.

SFA

SFA:s investeringsnivå för året blev 163 mnkr lägre än budgeterat.

SFAL (tunnel): Arbetet framskjutet i tid enligt uppdaterade produktionstidplaner samt förseningar på några fronters, sammantaget 208 mnkr lägre än budget.

SFAR (reningsverk):

Projektering: Ökade utgifter pga ökat behov av geologer, omfattning projektering vid genomförande, justerad prognos för elprojektering, mer tid för samordning samt för omstrukturerat förfrågningsunderlag avseende upphandling av bygg- och installationsentreprenader.

Projekt- och byggledning: Översyn av resurssättning och timpriser, ökat behov av besiktning, retroaktiv arrendekostnad för lagerplats Lugnet. Projekt- och byggledning avseende reinvesteringar fördelas ut över projektens löptid istället för som i årsbudget med totalbelopp vid projektets start.

Entreprenader: Bygg- och installationsarbeten i tekniktunnlar huvuddel 1 är nu helt slutförda och anläggningsdelen är slutbesiktad. I Tekniktunnlar huvuddel 2 pågår bygg- och betongarbeten, vilka är planerade att vara färdigställda under hösten 2021. I slambehandlingen har bygg- och betongarbeten påbörjats. Dessa arbeten är förskjutna framåt över tid och ger en avvikelse mot budget på c:a -100 mnkr. I Biolinje 1 pågår objekts- och funktionstester inför inkoppling av avloppsvatten till membranen och provdrift kan inledas i januari 2021. Överlämning till anläggningsägaren är planerad att ske under kvartal 1 2021. Detaljplanering av arbeten inför etapp 2 (Biolinje 6-7) har startats upp. I Sickla pågår sprängning av tunnlar på flera fronter, tunnel vid Hammarbybacken, arbetstunnel ned till Bromma pumpstation, samt arbets- och tillfartstunnel in till den framtida försedimenteringen. Bergarbeten i Sickla är förskjutna i tid pga problem med framdrift hos entreprenör, vilket ger en avvikelse mot budget på c:a -140 mnkr. Avseende effekter av coronapandemin har störningar i produktionen hittills varit kopplade till entreprenörers respektive hemländers karantänsregler samt högre sjukfrånvaro bland yrkesarbetarna. Under hösten har det även varit några fall av sjukdom i projekt- och byggledningen.

Övrigt: Minskade insatser externa informationsaktiviteter, ökade utgifter för tredjemanshantering samt ändrad bemanning miljö och kvalitet. Högre räntesats än i budget

Övriga investeringar

Övriga investeringar i bolaget, som främst utförs i de stödjande verksamheterna, gick under budget med 11 mnkr. Projekt Högdalengaraget hade en budget på 10 mnkr för 2020 men uppnådde 9 mnkr. Projektet har delavslutats och är i stort klart. Gym och konferensrum i Högdalenskontoret har byggts klart och avslutats. Utbyte av värmesystem i Loudden har enbart projekterats och byggfas är framskjuten till 2021 (-5 mnkr). Det var planerat att bygga en solcellsanläggning, men denna har skjutits på framtiden (-3 mnkr). Inom IT har man under året fortsatt uppgradera brandväggar och byta ut kritisk utrustning i Ulvsunda (0,7 mnkr utfall totalt) och projektet BFUS mobil plattform har avslutats (0,4 mnkr utfall).

Uppdragsinvesteringar

Uppdragsinvesteringar har under 2020 inte genomförts i den utsträckning som var planerat i budget. Arbeten på hyresbostäder har fått stå tillbaka på grund av omprioriteringar under året, och covid-19 har till viss del påverkat (tillträde till fastigheter har försvårats). Investeringsnivån för SBF och SRV har också blivit lägre än planerat.

Bedömning av bolagets interna kontroll

Bolaget bedömer att den interna kontrollen under år 2020 varit tillräcklig.

Den samlade bedömningen efter 2020 års internkontrollgranskning är att bolagets interna kontroll varit tillräcklig. En avvikelse och 5 åtgärder kopplat till IKP (internkontrollplanen) har registrerats, identifierade områden har aktiviteter som pågår för att förbättra arbetet ytterligare.

Granskningarna har genomförts utefter upprättad internkontrollplan för att ge en rimlig försäkran om att bolaget har en god intern kontroll.

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stockholm Vatten och Avfall bidrar till att skapa sysselsättning och inkludering genom egna insatser likväl som att ta fram Stockholmsjobb, feriearbeten och praktikplatser i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Bolaget arbetar aktivt för att upprätthålla en respektfull och likabehandlande arbetsmiljö.

För att skapa en inkluderande och jämställd arbetsplats med en mångfald hos de anställda så arbetar bolaget systematisk med aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier samt med normkritisk granskning av annonstexter och kommunikation.

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Trots stora utmaningar på grund av covid-19 har bolaget överstigit sin målsättning i att erbjuda Stockholmsjobb. Under perioden har bolaget arbetat aktivt för att kunna erbjuda fler Stockholmsjobb vilket gett mycket goda resultat. Utfallet har tredubblats jämfört med årsmål för 2020.

Sommarens ferietillsättning försvårades kraftigt på grund av covid-19 och med de restriktioner som infördes. Genom att erbjuda ferieplatser även under höst- och julloven har årsmålet dock överträffats.

Bolaget kommer att fortsätta det goda samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen för att erbjuda möjligheter till arbete för fler stockholmare. Etablering av samarbete med branschorganisation och arbetsgivarorganisation återupptogs under hösten efter att ha pausats med anledning av pandemin.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 I samverkan med arbetsmarknadsnämnden fortsatt erbjuda feriejobb som är meningsfulla och erbjuder ett första steg in på arbetsmarknaden, för att främja goda och jämlika uppväxtvillkor med särskild uppmärksamhet mot socioekonomiska förhållanden i stadsdelsnämndsområdena				
	  Antal tillhandahållna platser för feriejobb Analys Bolaget har tillhandahållit 9 platser för feriejobb under 2020. Covid-19 innebar att bolaget beräknade att	9	5 st	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	tillsättningsmöjligheterna skulle begränsas (med anledning av brist på handledare samt besöksrestriktioner på våra anläggningar). Dock överträffar vi årsmålet.			
	 ● Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar Analys Bolaget har erbjudit sex platser för Stockholmsjobb vilket är en positiv ökning. Under perioden har bolaget arbetat aktivt för att kunna erbjuda fler Stockholmsjobb vilket gett mycket goda resultat. Utfallet har tredubblats jämfört med årsmål för 2020.	6	2	
	 ● Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi Analys Bolaget erbjöd 9 ferieplatser under 2020, av dessa kunde 8 tillsättas.	8 st	5 st	

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm Vatten och Avfall arbetar på ett systematiskt sätt med risk- och sårbarhetsanalyser samt åtgärdsplaner för att hålla arbete i offentliga miljöer trygga, likabehandlande och respektfulla. Ett arbete pågår med att etablera en gemensam riskanalysmodell samt verktyg för bolaget.

Det var planerat att under perioden genomföra en övning, men då SVOA:s krisledning har varit aktiv på grund av covid-19 har övningen utgått. Detta har inneburit att krisledningen har kunnat arbeta skarpt med utveckling av arbetsmetoder och medlemmarnas kunskap. Nya rutiner och kommunikationsplaner har tagits fram.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				 ● Trafiknämnden ska ta fram en nämndsövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall Analys Bolaget deltar i de gemensamma aktiviteter som samordnas inom staden.

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

—

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

—

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

—

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm Vatten och Avfall bidrar till målet genom att försörja Stockholm med ett hälsosamt och gott dricksvatten med hög kvalitet och tillgänglighet, genom att avfallshanteringen sköts på ett effektivt sätt och genom att avbrott i leveranserna åtgärdas snabbt. Bolaget bidrar aktivt i planeringen för ett växande Stockholm genom sitt deltagande i stadens exploateringsprojekt och arbetar för att komma in i ett tidigt skede i stadens planering.

Reningen av avloppsvatten sköts på ett klimatsmart sätt med värmeåtervinning av spillvattnet och en hög biogasproduktion. Det pågår en rad aktiviteter för att nå upp till målen inom miljöområdet, inte minst för att nå det högt uppsatta målet för matavfallsinsamling. Stockholm Vatten och Avfall driver projektet för Stockholms framtida avloppsrening (SFA), som kommer att ha stora positiva miljöeffekter genom bättre rening, mindre bräddningar samt mindre utsläpp av växthusgaser. Arbetet med energieffektiviserande åtgärder fortgår.

Ett arbete pågår med att analysera, strukturera och förtydliga vårt bolagsgemensamma hållbarhetsarbete, inom bolagets 11 viktigaste hållbarhetsområden. I detta arbete säkerställs även hantering av kraven i stadens nya Miljöprogram.

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

—

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

För att bidra till ett växande Stockholm utvecklas processer och organisation för exploateringsprojekt och bolaget deltar i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av infrastruktur. Bolaget arbetar för att VA- och avfallsfrågorna ska komma in i ett tidigt skede i stadens planering.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Delta i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar utifrån behov av teknisk infrastruktur	<p>◆ Rent och hälsosamt dricksvatten enligt SLVFS 2001:30, § 7. (Uppfyllda gränsvärden)</p> <p>Analys Låga halter koliforma bakterier (tjänligt med anmärkning) påvisades i slutet av augusti i flera områden i SVOA:s verksamhetsområde i söderort. Åtgärd vidtagen (spolning, uppföljningsprovtagning, typning, höjd UV-dos, kontakt med grannkommuner). Låga halter koliforma bakterier påvisades fortsatt fram till mitten av september. Typning av koliforma bakterierna visade på samma art (ej fekal, ej patogen, miljöbakterie) som påvisats i Norsborgs långsamfilter. Det kan inte uteslutas att bakterierna distribuerats ut till ledningsnätet från produktionen. Bidragande faktor till störning är troligtvis den höga temperaturen vid Norsborgs råvattenintag. Sammanställning av ovanstående störningar har presenterats för VD, SFV m fl och SFV driver frågan vidare. Kortsiktiga lösningar drivs inom V och L.</p>	2	3	
	<p>● Uppnådda reningsresultat för avloppsvattenreningen (skala 1-3, där 3 betyder att målet är uppfyllt)</p> <p>Analys Bolaget har uppfyllt kraven på reningsresultat trots</p>	3	3	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	begränsad kapacitet med anledning av pågående ombyggnation vid Henriksdal.			
				<p>✓ Dynamisk kartbild med detaljerad information om pågående och kommande byggprojekt på hemsidan och på Aqvanet</p> <p>Analys Under tertial 1 och 2 togs en dynamisk kartbild fram tillsammans med SFA. Den har varit i drift sedan maj och vidareutveckling pågår.</p>
				<p>✓ Fortsatt utveckling av proaktivt arbete med stadens förvaltningar i tidiga skeden</p> <p>Analys Utvecklingen av enhet Utrednings linjearbete i tidiga skeden har varit en viktig input till organisationsöversynen på avfallsavdelningen. Rekrytering av teknisk utredare med särskild kompetens och ansvar inom mark- och fastighetsfrågor är genomförd och ny medarbetare är på plats. Enhetens arbete tillsammans med stadens tekniska förvaltningar och bolag med sopsugar i stadens tidiga planeringsskeden, samt arbetet med framtagande av en ny avfallsplan har bäring även på denna aktivitet. Framåt handlar arbetet om att medverka i existerande grupper/forum samt att hitta ytterligare relevanta former för regelbundet kunskapsutbyte och uppdatering mellan SVOA och stadens planerande och byggande förvaltningar inom avfallsområdet (främst ExplK, SbK, TK).</p>
			<p>✓ Förbättrad samordning med Stockholms stad och</p>	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>Huddinge kommun kring information om planerade och pågående projekt.</p> <p>Analys Arbete kring att visa detaljplaner har påbörjats och dragit ut på tiden. Arbetet med övriga system kommer fortgå under 2021.</p>
				<p> Säkerställa mark för stadens grovavfallstjänster.</p> <p>Analys Det förs löpande dialog med stadens förvaltningar för att säkra långsiktiga förutsättningar för återvinningscentraler samt platser för mottagning av grovavfall, såsom lämpliga uppställningsytor för popup. I dag har bolaget fem återvinningscentraler och ett återbruk. Utredning av ersättningsplats för ÅVC Sättra pågår, både plats för ÅVC samt lokaler söks som möjliga alternativ. Hösten 2020 fick ÅVC Östberga ett 10-årigt arrende. Planer finns på att söka tillstånd för mer mark för att kunna utöka och förbättra den återvinningscentralens funktion och logistik. Projektering för nya ÅVC Lövsta som ligger i linje med den nya detaljplan som tas fram har också pågått under året. Det finns också planer på att utöka mark och tillstånd för ÅVC Vantör.</p>
				<p> Utbildning i stadsbyggnadsprocessen</p> <p>Analys Basinformation om stadsbyggnadsprocessen finns med i introduktionsutbildningen som ligger under avsnitt 9 <i>Planer och Markåtkomst</i> på utbildningsportalen.</p>

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

—

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

—

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

De flesta av ägardirektiven som direkt riktar sig till Stockholm Vatten och Avfall återfinns inom hållbarhetsområdet. Här inryms stora delar av bolagets verksamhet som utveckling av avfallshanteringen, arbete för att minska utsläpp till vatten, satsningar för att påverka stockholmarna till en hållbar livsstil och åtgärder för att effektivisera energianvändningen. Klimatpåverkan har identifierats som en av de stora utmaningarna framöver, och ligger också till grund för att bolagsmålen på kort och lång sikt ska sträva mot att minska stadens sårbarhet för ett klimat i förändring.

Stockholm Vatten och Avfall arbetar mot högt uppsatta mål för dricksvattenkvalitet, insamling och behandling av avfall, avloppsrening samt hantering av vattenläckor och avloppsstopp så att våra kunder fortsätter vara nöjda med våra tjänster.

För att bidra till ett växande Stockholm utvecklas processer och organisation för exploateringsprojekt och bolaget deltar i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av infrastruktur. SVOA arbetar intensivt för att VA- och avfallsfrågorna ska komma in i ett tidigt skede i stadens planering.

Bolaget har en energikrävande verksamhet, framför allt behövs mycket el för att driva pumpar i verk och ledningsnät. Energianvändningen kommer att öka i och med ny reningsteknik, intensivare skyfall samt en växande stad. Energibesparande åtgärder identifieras löpande liksom planer för att genomföra dessa. I reningsverken produceras rågas, som i första hand uppgraderas till fordonsbränsle och därigenom minskar användningen av fossila bränslen.

Bolaget har genomfört en första beräkning av koldioxidavtryck enligt Greenhouse Gas Protocol Standards (GHG-protocol). Under året har en plan tagits fram för att fasa ut fossila bränslen och uppnå en klimatneutral verksamhet. Utredning av placering av fler solcellsanläggningar pågår och fortsätter under 2021. Under året har pilotanläggningen för biokolsproduktion flyttats från Högdalen till Bromma reningsverk och tagits i drift.

Klimatförändringar kan leda till fler problem med bräddningar och översvämningar på grund av större och mer frekventa skyfall samt försämrad kvalitet på råvattnet som tas ur Mälaren. Bolaget genomför en rad åtgärder och utredningar för att minska verksamhetens sårbarhet. Bland annat ger skyfallskartan bättre förutsättningar för att planera för åtgärder. I projektet för Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA) tas höjd för att hantera ökade vattenflöden. Tekniker för att hantera sämre råvattenkvalitet utreds.

Bolaget bidrar på många olika sätt till en hållbar vattenanvändning, inte minst genom att påverka invånarnas beteende genom information och kommunikation samt genom SFA-projektet. Stockholm Vatten och Avfall upprättar tillsammans med miljöförvaltningen åtgärdsprogram för Stockholms vattenförekomster för att uppnå en god vattenstatus. Bolaget medverkar i strategiskt arbete för hållbara lösningar för dagvattnet. Arbetet pågår för att öka lokalt omhändertagande av dagvatten vid nyanslutningar till ledningsnätet. Kapacitetshöjande åtgärder på avloppsledningsnätet planeras för att minska bräddningar och Stockholms Framtida Avloppsrening kommer innebära att bräddpunkter byggs bort.

Arbetet med att förstärka huvudvattenledningsnätet framskrider och utifrån kapacitetsutredning kommer en plan för åtgärder att tas fram inom ramen för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). Arbetet med att förstärka Hässelbyledningens fortskrider snabbare än ursprunglig plan. Reservoarprojektet flyter på med en rad aktiviteter, där vissa tidsförskjutningar gjordes under våren och sommaren för att upprätthålla leveranssäkerheten under högförbrukningsperioden.

Arbete med skalskydd pågår där tillkommande miljöer har identifierats efter risk- och sårbarhetsanalyser samt direktiv från tillsynsmyndigheter och staden.

Reningsresultaten för avloppsrening har uppnåtts under året genom fortsatt arbete med att löpande åtgärda processen med anledning av begränsad kapacitet under SFA-projektet i Henriksdal samt underhållsprojekt i Bromma. Vid båda avloppsreningsverken pågår förbättringsarbeten för att klara utsläppskraven. Exempelvis har en högflödesrening vid Henriksdal driftsatts och förfällningen vid Bromma förstärkts. Uppströmsarbetet följer handlingsplaner och aktivitetslista.

Bolaget bistår staden med kompetens i samband med sjörestaureringar. Arbetet med områdesspolning fortlöper enligt plan och ledningsinventering av rönnät pågår i syfte att detektera fel och brister samt tillskottsvatten.

Reklamationsnivån för insamling av hushållsavfall ligger fortsatt på en stabil och låg nivå. Utfallet för 2020 blev 0,17 %, och därmed väl under målvärdet på 0,30 %.

Regeringen beslutade i december om upphävande av producentansvaret för returpapper. Nuvarande system för insamling av returpapper fortsätter till 1 januari 2022, då ansvaret övergår till kommunerna. Fram till dess ansvarar producenterna för insamling och behandling.

En ny avfallsplan för staden för 2021-2024, har tagits fram under året. Planen omfattar hela stadens avfallshantering och innehåller mål och åtgärder för såväl Stockholm Vatten och Avfall som andra verksamheter i staden. Planen behandlas i kommunfullmäktige i början av 2021.

För att uppnå stadens långsiktiga mål för ökad matavfallsinsamling till biologisk behandling uppförs en sorteringsanläggning i Högdalen. Matavfallsinsamlingen i innerstaden sker som regel via säckhämtning eftersom det praktiskt inte går att ha separat insamling i kärl, vilket har föranlett en lösning med optisk sortering. Detaljplanen för området är ännu inte antagen, men de förberedande markarbeten som kan genomföras utan detaljplan pågår.

Som en följd av att många hotell, restauranger, gymnasier och högskolor stängts under pandemin har andelen matavfall till biologisk behandling påverkats. Utfallet avviker kraftigt från det uppsatta målvärdet.

Under året kan noteras ökade mängder inkommande grovavfall på stadens återvinningscentraler. Liknande trend har uppmärksammats över hela landet. Därav vidtogs åtgärder för att säkerställa att miljötillstånden inte överskred tillåten mängd.

Upphandling för insamling och transport av hushållsavfall för sju av totalt elva områden har genomförts under året, och tilldelning gjordes i december. Avtalsstart är 1/4 2022, och avtalen gäller i sex år med möjlighet till förlängning med 1+1 år.

Uppföljning av Stockholm Vatten och Avfalls arbete mot miljöprogrammet under 2020 återfinns i bilagan Rapport 2020 Miljöprogram SVOA.

BOLAGSMÅL 1: Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling med hållbara, innovativa och kostnadseffektiva lösningar 2025

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i ordets rätta bemärkelse. Med nya, innovativa lösningar och arbetssätt säkrar vi en hållbar infrastruktur för vatten och avfall i en snabbt växande stad. Vi är aktiva i planeringen av nya stadsdelar och utvecklar smarta kretslopp. Vi utvecklar nya robusta system för att trygga tillgången på dricksvatten och bevara den höga vattenkvalitet som satt Stockholm på världskartan. Vi har en nära dialog med våra kunder för att möta dagens och morgondagens behov och anpassa vår verksamhet därefter. Vi har ett av världens mest moderna reningsverk och minimerar föroreningar och utsläpp till Östersjön. Det är också vi som ser till att dagvattnet tas om hand och att Stockholms sjöar fortsatt kan hålla hög kvalitet. Vi ligger i framkant och samverkar med andra för att hitta hållbara lösningar och klara både nuvarande och kommande generationers behov.

Strategiska prioriteringar för att nå målet:

- Ta en aktiv roll i utvecklingen av den hållbara staden i nära samarbete med andra aktörer genom nya innovativa lösningar och arbetssätt

- Säkra försörjningen av den växande staden genom att ligga steget före och säkerställa kapacitet för att rena, producera och distribuera vatten samt en långsiktigt hållbar avfallshantering och vattenanvändning
- Effektiv verksamhets- och projektstyrning med fokus på hållbara, kostnadseffektiva lösningar, säkrade prognoser och tidplaner samt robust riskhantering
- Säkerställa rätt kompetens genom att vara en attraktiv arbetsgivare, arbeta aktivt med strategisk kompetensförsörjning samt öka samarbetet med branschen, högskolor och universitet.

BOLAGSMÅL 2: Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025

Genom inspiration, dialog och attraktiva tjänster gör vi det enkelt för stockholmarna att göra hållbara val. Varje stockholmare är medveten om sin vattenförbrukning och bidrar till att hushålla med dricksvattnet – och ser till att bara det som ska vara i avloppet hamnar där och att dagvatten hanteras lokalt. Det är enkelt att sortera sitt matavfall. Annat hushållsavfall kan smidigt lämnas på en plats nära hemmet. På våra återbruk får använda saker nytt liv istället för att slängas. Farligt avfall tas omhand på våra miljöstationer eller återvinningscentraler. Vi erbjuder skraddarsydd rådgivning kring vatten- och avfallslösningar till större fastighetsägare och bostadsrättsföreningar, både vid nybyggnation och för befintliga fastigheter. Vi föregår med gott exempel och använder våra egna anläggningar för att testa nya, innovativa lösningar och inspirera våra medarbetare och besökare till en hållbar livsstil.

Strategiska prioriteringar för att nå målet:

- Utveckla fler attraktiva tjänster utifrån kundernas behov och önskemål
- Inspirera stockholmarna till minskad dricksvattenförbrukning och en hållbar vattenanvändning, samt minimera oönskade ämnen i avloppet
- Erbjuda smarta och efterfrågade lösningar och inspirera till att minska mängden avfall och öka materialåtervinningen
- Ta ett helhetsansvar för kundens behov inom vatten och avfall och aktivt föreslå lösningar som är smidiga, kostnadseffektiva och bidrar till ett hållbart val

BOLAGSMÅL 3: Verksamheten är resurspositiv 2030

Verksamheten är resurspositiv när den sammanlagda klimatpåverkan är positiv, alltså bättre än klimatneutral. Alla restprodukter från vår verksamhet ses som värdefulla resurser. Från avloppsreningen och avfallshantering utvinns fjärrvärme. Avloppsslam och matrester bildar biogas som används som fordonsbränsle och biogödsel. Trädgårdsavfall blir biokol som skapar en grönare stad. På så sätt skapas ett kretslopp som bidrar till att Stockholm blir en hållbar och klimatsmart stad. Vi lever upp till Agenda 2030-målen och gör hållbara, medvetna materialval för våra ledningsnät och anläggningar. Vi producerar mer energi än vad vi förbrukar och använder endast förnyelsebara energikällor och bränsle. Vi tar också ansvar för kommande generationer genom att se till att hela vår leveranskedja är hållbar och ställer minst lika höga krav på oss själva som på våra leverantörer.

Strategiska prioriteringar för att nå målet:

- Återföring av fler ämnen till kretsloppet och systematisk mätning av vår påverkan på naturens resurser
- Öka matavfallsinsamlingen till 70 % tillsammans med stockholmarna
- Ökad samverkan inom regionen
- Våra egna anläggningar är resurspositiva

BOLAGSMÅL 4: När nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030

För att tillgodose den växande stadens behov har vi ökat takten i förnyelsen av våra ledningsnät och övriga anläggningar. Vi har en hög driftsäkerhet och trygga leveranser utan störningar för vare sig våra kunder eller för miljön. Genom aktiv dialog ser vi till att minimera kundpåverkan i de avbrott som ändå behöver planeras in. Genom smarta och effektiva interna processer kan verksamheten fokusera på leveranser till kunden. Vi anpassar löpande vår verksamhet efter ett förändrat klimat. Utbyggnaden av Henriksdals reningsverk säkerställer en robust avloppsrening för den växande staden och innebär stora miljövinster för

både Östersjön och Mälaren. Avfallshanteringen fungerar smidigt med hjälp av smart teknik, kundnära lösningar och effektiva processer.

Strategiska prioriteringar för att nå målet:

- Förbättrade processer för trygga, driftsäkra och hållbara leveranser
- Ökad systematisering av förnyelseplanering och underhåll med hjälp av ny teknik samt utvecklade metoder och arbetssätt
- Proaktiv kundkommunikation vid leveransstörning
- Utökad regional samverkan för trygg leverans av dricksvatten till våra kunder
- Närmare samarbete med våra entreprenörer för att utveckla och förbättra insamlingstjänsten för avfall

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Arbeta för att öka användningen av biokol i stadens växtbäddar				<p>✓ Utredda möjligheten att öka den interna användningen av biokol</p> <p>Analys</p> <p>En inventering har genomförts av möjligheten till att använda biokol internt i verksamheten. Det största användningsområdet skulle kunna vara inom Bornsjö-området jordbruk. Idag finns dock problem med spridning i jordbruket då mängden tillförd zink skulle komma att överskrida tillåtna värden för ekologiskt jordbruk. Med dagens prisbild och förutsättningar skulle kostnaden bli orimlig. Bolagets egen pilotanläggning för biokolsproduktion kan inte tillgodose någon större användning utöver trafikkontorets, som idag köper all biokol vi producerar. Det finns möjlighet att använda biokol i bolagets egna planteringar, som är mycket begränsade till antal och yta.</p>
 Arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker				<p>✓ Fortsätta framtagandet av en plan för hur bräddningar och tillskottsvatten ska kunna minskas</p> <p>Analys</p> <p>Arbetet fortgår enligt plan. Ett förslag på färdplan finns framtaget och håller på att förankras i organisationen. Dialog har etablerats med tillsynsmyndigheten och med berörda inom bolaget. Arbetet kommer att fortsätta och finns även med som en ILS-aktivitet 2021.</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>✔ Implementera och förankra VA-policy</p> <p>Analys VA-policyn är implementerad i en rad olika nya processer och har förankrats inom bolaget.</p>
				<p>✔ Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor</p> <p>Analys SVOA har medverkat i de aktiviteter som projektägarna har kallat till.</p>
<p>🏢 Arbeta för ett resurssmart Stockholm i enlighet med EU:s avfallshierarki. Där det är möjligt ska avfallet återbrukas, återanvändas, eller i annat fall materialåtervinnas och efter dessa åtgärder energiåtervinnas för en fossilfri organisation 2030 genom att fasa ut användningen av fossil energi och öka produktionen av förnybar energi</p>	<p>● Antal verksamhetsdagar för mobila miljöstationen</p> <p>Analys Turlista har utförts enligt plan.</p>	182	182	
	<p>◆ Antal verksamhetsdagar med popup-återbruk (räknat för två popup-ekipage)</p> <p>Analys I augusti halverades turlistan som en besparingsåtgärd i och med att avfallsverksamhetens intäkter påverkats kraftigt av pandemin. Årsmålet kunde därför inte uppnås.</p>	81	100	
				<p>▶ Aktivt arbete med avtal och utveckling av avfallsbehandling</p> <p>Analys Enheten Återvinning har under året arbetat fokuserat med grovavfallsfraktionerna, framför allt mjukplastfraktionen med syfte att få till en renare fraktion. Dialog har förts med de större entreprenörerna i uppföljningssyfte, men också för att diskutera</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				utvecklingsfrågor, och har även förts med Sörab, SRV och Avfall Sverige via olika forum. Samtliga avtal finns sammanställda för god översyn över villkor, löptider mm och två nya avtal för avfallsbehandling har startats upp.
 Arbeta in Stockholm stads miljöprogram 2020-2023, Handlingsplan för fossilfritt Stockholm 2040 inklusive Klimatbudget samt andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet i verksamhetsplanerna				 Ta fram arbetssätt för förbättrad implementering av Miljöprogram 2020-2023, Handlingsplan för fossilfritt Stockholm 2040, Klimatbudget och andra handlingsplaner Analys Inför målarbetet 2021 har workshopar hållits inom fyra av våra viktigaste hållbarhetsfrågor där miljöprogram och handlingsplaner behandlats. Workshoparna har gett input till avdelningarnas målarbete med aktiviteter och indikatorer. Under 2021 kommer uppföljning att ske och en färdväg för aktiviteter som kvarstår för kommande år under programperioden 2020-2023.
 Arbeta med att säkerställa en starkt biologisk mångfald				 Inventera vilka aktiviteter som finns inom SVOA för att stärka biologisk mångfald Analys Inventering genomfördes under våren och resultatet sammanställdes under hösten. Biologisk mångfald beaktas idag framför allt i förvaltningen av Bornsjöområdet. I övrigt ser bolaget ett behov att bättre implementera frågan inom verksamheten. Under 2021 ska en intern handlingsplan för biologisk mångfald tas fram.
 Bidra till att skapa förutsättningar för ett ökat återbruk genom nytt återbruk i Järva, fler pop-up återbruk och genom att undersöka förutsättningar för mobila ÅVC	 Antal uthämtningar av återbruksföremål Analys Målet för 2020 sattes till 100 000 uthämtningar av återbruksföremål, mot bakgrund av ytterligare ett popup-ekipage och därmed dubbla turer. Utlämningsdelen/butiksdelen i popup:en har varit stängd	11 924	100 000	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>pga covid-19 från säsongstart i april till och med augusti. På hösten har bara ett återbruksekipage varit i bruk pga budgetanpassningar med anledning av pandemin. Öppningen av Återbruket Skärholmen är framflyttad till efter årsskiftet. Ovanstående innebär därför att målvärdet för året ej uppnåtts.</p>			
				<p>✓ Driftsätta nytt popup-ekipage</p> <p>Analys</p> <p>Det nya popup-ekipaget var färdigt till säsongsinviingen i april 2020. Både det nya och gamla ekipaget fick ny profilering, och under våren kördes båda ekipagen. I och med kraftigt minskade intäkter kopplat till covid-19, främst kopplat till uppehåll i abonnemang från verksamheter, vidtogs åtgärder för att minska kostnaderna vilket inneburit att endast ett ekipage varit i drift under hösten 2020.</p>
				<p>✓ Vidareutveckla och implementera digital webbfunktion för spridning av återbruksföremål.</p> <p>Analys</p> <p>Under november månad öppnades webbportalen Returfynd för allmänheten. Tjänsten är gratis för kund och innehåller återbruksföremål av olika slag, möbler och byggprodukter som kan bokas och sedan hämtas ut på Roslagstulls återbruk. Sedan november har över 300 saker fått ny ägare.</p>
				<p>! Öppna och utveckla verksamhet i Återbruket Skärholmen</p> <p>Analys</p> <p>Bolaget beslutade under våren att vänta med driftsättning av Återbruket Skärholmen till årsskiftet 2020/2021, mot bakgrund av minskade intäkter kopplat till covid-19 vilket resulterat i kostnadsbesparande åtgärder. Öppning planeras</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				till januari 2021.
 Bidra till expertis inom sjörestauration, speciellt övergödning, inför genomförande av lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus				<p>✓ Bidra till expertis inom sjörestauration, speciellt övergödning vid genomförande av lokala åtgärdsprogram</p> <p>Analys Fosforfällning i Djurgårdsbrunnsviken är genomförd.</p>
 Delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status				<p>✓ Delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status</p> <p>Analys SVOA bidrar i stadens gemensamma arbete och arbetar även internt med de åtgärder där Stockholm Vatten har pekats ut som ansvarig för genomförande.</p>
 Fortsätta arbetet med energieffektivisering med fokus på effektoppar, och återrapportera till styrelsen mot plan för energieffektiviserande åtgärder	<p>◆ Energianvändning för avledning och rening av avloppsvatten per renad kubikmeter (kWh/m³)</p> <p>Analys Avser energianvändning för avlopp och avloppsledningsnät. Energianvändning gällande bränsle till fordon är exkluderat i detta nyckeltal.</p>	0,657	0,64	
	<p>◆ Energianvändning för produktion och distribution av dricksvatten per producerad kubikmeter (kWh/m³)</p> <p>Analys Avser energianvändning för vatten och vattenledningsnät. Energianvändning gällande bränsle till fordon är exkluderat i detta nyckeltal.</p>	0,495	0,48	
				<p>✓ Ta fram energisammanställning till verksamheten som underlag till energieffektivisering</p> <p>Analys Energisammanställning per verksamhetsområde är framtagen.</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>✔ Utreda vidare möjligheter till energioptimering</p> <p>Analys Utkast till plan för energieffektivisering är framtagen. Planen kommer att ligga till grund för bolagsgemensam styrning av löpande energioptimering.</p>
<p> Fortsätta arbetet med uppförandet av en sorteringsanläggning för avfall i Högdalen</p>				<p>✔ Genomföra förberedande markarbeten för sorteringsanläggningen i väntan på antagande av detaljplan.</p> <p>Analys Projektet inväntar fortfarande detaljplan, preliminärt antagande av planen i april 2021. I avvaktan på antagen plan genomförs sådana markarbeten som får genomföras utan detaljplan. Tidplanen påverkas av den utdragna detaljplaneprocessen och ny preliminär tid för byggstart är augusti 2021. Under 2020 har dagvattenanläggning färdigställt och arbete med spontning har påbörjats.</p>
<p> Följa och stimulera en mer miljöanpassad och resurseffektiv avfallshantering med gör service till invånare, genom bland annat kravställning, nya innovationer och miljöstyrande taxor</p>	<p> Andel materialåtervinning för avfall som tas emot</p> <p>Analys Mängden grovavfall har ökat från 77 958 ton år 2019 till 89 098 ton 2020. Ökningen bedöms till viss del bero på att många rensat och renoverat pga mer ledig tid under pandemin. Men år 2017 var avfallsmängden 90 548 ton och år 2018 86 030 ton, vilket kan tyda på att årets inkomna mängder är i enlighet med en normal variation över år. Det är istället år 2019 som avviker, då mindre avfall än vanligt kom in. Ökningen kan inte härledas till en specifik fraktion utan är jämnt fördelad.</p> <p>Andelen materialåtervinning ligger på 41 procent. Intervallet under året ligger mellan 34 och 44 procent. 2019 låg andelen på 42 procent. Då målvärdet är 35 anser vi att resultatet är mer</p>	40,5 %	35 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>än godkänt. Vi arbetar aktivt med att klättra i avfallstrappan och att öka materialåtervinning och minska fraktioner som går till förbränning och till deponi.</p>			
	<p> Andel reklamationer vid avfallshämtning %</p> <p>Analys Reklamationsnivåerna ligger på 0,17% vilket är långt under målvärdet.</p>	0,17	0,3	
	<p> Andel återbruk för material som tas emot i erbjudna insamlingssystem</p> <p>Analys Under pandemin har butiksdelen i pop-upen varit stängd. Detta har inneburit avsevärt färre besökare 2020 än planerat på denna tjänst. Färre besökare innebär också mindre inlämnat återbruk. Det har också varit punktvisa stopp i mottagning av återbruksfraktioner på återvinningscentralerna under pandemin. Anledningen till detta är svårigheter för våra mottagare att hitta bra avsättning (stängda butiker och begränsade exportmöjligheter) för materialet. Böcker är en ny materialåtervinningsfraktion och därigenom blir det mindre tonnage på det totala återbruket (eftersom böcker är tungt). Mängden avfall, ex byggavfall, på återvinningscentralerna ökade under 2020, vilket gör att andelen återbruk blivit mindre än planerat.</p>	2,6 %	3,5 %	
<p> I samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna klargöra ansvarsfrågan i avtal, för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar</p>				<p> Förtydliga arbetssätt och roller för vårt arbete med dagvattenhantering</p> <p>Analys Under 2020 har ett projekt genomförts mellan avdelningarna ledningsnät och projekt vilket har mynnat ut i en gemensam målbild och rollfördelning för dagvattenområdet. Parallellt har en omorganisation genomförts där</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>projektavdelningens dagvattenresurs överförts till avd ledningsnät.</p> <p>❗ Tillämpa avtalet om att överföra dagvattenhantering från trafikkontoret till SVOA</p> <p>Analys Avtalet är till viss del tillämpat och vissa anläggningar har lämnats över till SVOA. Ett flertal driftentreprenader finns dock upphandlade av trafikkontoret och det gemensamma projektet arbetar därför med att hitta en väg att hantera hur ett fullständigt överlämnande ska kunna ske. Förseningar finns även på andra områden, såsom framtagande av rutiner. Att dessa inte slutförts beror till stor del att de inte är lika tidskritiska, att de pågående driftentreprenaderna måste vara hanterade innan rutinerna kan tillämpas fullt ut. De första upphandlade driftentreprenaderna tar slut under Q3 2021, och avsikten är att SVOA då tar över dessa områden.</p>
 Inventera stadens verksamheters möjligheter att erbjuda rent vatten till stockholmare				<p>📌 Inventera stadens verksamheters möjligheter att erbjuda rent vatten till stockholmare.</p> <p>Analys Bolaget ansvarar idag för c:a 10 st dricksvattenfontäner som är geografiskt utspridda inom verksamhetsområdet. Enligt vårt geografiska informationssystem (GIS) finns det totalt 296 st dricksvattenfontäner inom bolagets verksamhetsområde. Majoriteten av dessa (c:a 260 st) ägs enligt databasen av "Gatu- och fastighetskontoret", c:a 20 st ägs av SVOA och ett tiotal av privata aktörer. Dessa siffror bör dock tas med en nypa salt då det sällan kommer oss till känna när dessa avvecklas eller tas ur bruk. Förslag till en riktlinje för hur bolaget kan äga och ansvara för dricksvattenfontäner finns framtagen. Förslaget är ännu ej vidare processat eller</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>beslutat då det finns legala utmaningar främst kring vattentjänstlagen och produktansvarslagen som kan begränsa bolagets möjligheter att äga och ansvara för dessa anläggningar. Kontakt ska upprättas med stadens övriga aktörer (ansvariga för allmän platsmark) för dialog om ägandeskap samt behoven nyanslutningar av dricksvattenfontäner. Aktiviteten har försenats ytterligare pga rådande situation med covid-19 och omprioriteringar i verksamheten.</p>
 Planera för ökad fastighetsnära insamling				<p>✔ Samordning, samverkan och samråd kring nya producentansvarsförordningar (TIS)</p> <p>Analys</p> <p>Bolaget har löpande bevakat frågorna gällande producentansvar och fastighetsnära insamling för förpackningar. Under arbetet dialog förts med andra berörda inom staden. Förslagen till nya förordningar för producentansvaret har emellertid dragits tillbaka för omarbetning och vidare arbete avvaktar i väntan på nya förordningar.</p>
				<p>✔ Utredda möjligheten för ökad fastighetsnära insamling (FTI/FNI)</p> <p>Analys</p> <p>Förslagen till nya förordningar för producentansvaret har dragits tillbaka för omarbetning och vidare arbete avvaktar i väntan på nya förordningar. Regeringen kommer att se över reglerna om bostadsnära insamling av förpackningar och har beslutat om ändringar i övergångsbestämmelserna så att den nuvarande insamlingen av förpackningar under producenternas ansvar kommer att fortgå till utgången av 2022. Nytt är att regeringen har beslutat om avskaffande av producentansvar för tidningar och returpapper som därmed blir avfall under kommunalt</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				ansvar med start 1 januari 2022. Utredning och analys av praktiskt genomförande och ekonomiska effekter pågår.
 Samla och tillgängliggöra information om stadens avfallshantering för att underlätta för medborgarna att hitta rätt avfallslösningar				<p>✓ Målgrupps- och situationsanpassad struktur för ett bättre informationsflöde på svoa.se</p> <p>Analys En ny struktur för innehållet på svoa.se är framtagen under 2020 för att bättre hjälpa våra olika målgrupper. Arbetet med att strukturera innehållet och bygga upp webben efter ett nytt koncept fortsätter under 2021.</p>
 Stärka resiliensen i Stockholms dricksvattenförsörjning, bland annat för vattenförsörjning vid nödsituationer	<p>● Praktisk uthållig produktionskapacitet i m3/h</p> <p>Analys De åtgärder som är planerade under året för att bibehålla och återskapa den nuvarande produktionskapaciteten är genomförda och läget bedöms följa den tänkta utvecklingen gällande att säkra nuvarande anläggningars kapacitet. Mycket arbete kvarstår dock under ett stort antal år för att säkerställa kapaciteten i långsamfiltren.</p>	19 300	19 300	<p>✓ Ta fram huvudtidplan för vattenverk inom Stockholms Framtida Vattenförsörjning</p> <p>Analys Huvudtidplan för vattenverk inom Stockholms framtida Vattenförsörjning är framtagen. Tidplanen pekar på ett färdigställande 2037, men tidplanen utgör ett levande dokument och utbyggnadsplanen kommer justeras under programmets gång.</p>
 Stärka stadens förmåga att hantera effekter av värmeböljor och andra klimatrelaterade risker				<p>✓ Fortsätta framtagandet av en plan för hur bräddningar och tillskottsvatten ska kunna minskas</p> <p>Analys Arbetet fortgår enligt plan. Ett förslag på färdplan finns framtaget och håller på att</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet	
				föranteras i organisationen. Dialog har etablerats med tillsynsmyndigheten och med berörda inom bolaget. Arbetet kommer att fortsätta och finns även med som en ILS-aktivitet 2021.	
 Ta fram informationsunderlag till restauranger och verksamheter om insamling av matavfall och det obligatorium som införs för restauranger 2021				<p>✔ Kommunikation avseende införande av matavfallsobligatoriet.</p> <p>Analys De flesta av vårens planerade kommunikationsinsatser blev inställda pga covid-19. Under hösten har kommunikationsinsatser genomförts gällande obligatoriet för verksamheter. Kampanjer i sociala medier har genomförts och utskick till restauranger och fastighetsägare där verksamheter som påverkas av obligatoriet finns.</p>	
				<p>▶ Samarbete med Föreningen Fastighetsägarna i Stockholm gällande matavfallsobligatoriet</p> <p>Analys Ett gott samarbete med Föreningen Fastighetsägarna i Stockholm är upparbetat. Bolaget har tillsammans med Fastighetsägarna tagit fram ett informationsunderlag om matavfallsinsamling och kommande obligatorium till deras hemsida. Ett webinarium genomfördes under våren med drygt 70 deltagare. Bolaget hade också en artikel om matavfallsobligatoriet i föreningens jubileumsnummer, tidningen Fastighetsägarna 150 år.</p>	
					<p>✔ Stötta målet 70 % matavfallsinsamling med kommunikativa insatser.</p> <p>Analys Under våren och hösten har större kommunikationskampanjer genomförts i flera kanaler.</p>
					<p>✔ Ta fram informationsunderlag till restauranger och verksamheter avseende</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				matavfallsobligatoriet. Analys Under hösten har kommunikationsinsatser gällande obligatoriet genomförts. Utskick i form av hållbart Stockholm har skett till två målgrupper, där en är våra restaurangkunder och den andra är fastighetsägare där verksamheter som påverkas av obligatoriet finns. Utöver detta har kommunikationsinsatser gjorts på webb och sociala medier.
 Tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin.				 Delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status Analys SVOA bidrar i stadens gemensamma arbete och arbetar även internt med de åtgärder där Stockholm Vatten har pekats ut som ansvarig för genomförande.
				 Effektmäta våra reningsanläggningar för dagvatten. Analys För att ta reda på hur mycket föroreningar som fångats upp i SVOA:s dagvattenanläggningar har det under året utförts provtagning av sedimenterat material. Val av anläggning har gjorts utifrån planerade underhållsinsatser. Provresultaten har analyserats och beräkningar gjorts för att uppskatta hur stor mängd föroreningar som avskilts från respektive anläggning.
				 Fortsätta framtagandet av en plan för hur bräddningar och tillskottsvatten ska kunna minskas Analys Arbetet fortgår enligt plan. Ett förslag på färdplan finns framtaget och håller på att förankras i organisationen. Dialog har etablerats med tillsynsmyndigheten och med

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				berörda inom bolaget. Arbetet kommer att fortsätta och finns även med som en ILS-aktivitet 2021.
				<p>✓ Förtydliga arbetssätt och roller för vårt arbete med dagvattenhantering</p> <p>Analys Under 2020 har ett projekt genomförts mellan avdelningarna ledningsnät och projekt vilket har mynnat ut i en gemensam målbild och rollfördelning för dagvattenområdet. Parallellt har en omorganisation genomförts där projektavdelningens dagvattenresurs överförts till avd ledningsnät.</p>
				<p>✓ Göra en nulägesanalys och processkartläggning av dagvattenfrågor inom exploateringsprojekt</p> <p>Analys Processkartläggningen och nulägesanalysen är slutförd. Presentation av resultat och eventuellt med förslag till förändringar presenteras i början på nästa år.</p>
 Utveckla tydlig kommunikation i klimat- och miljöarbetet som skapar ett stort engagemang och därmed stärker måluppfyllelsen och stadens varumärke				<p>! Automatiserad uppdatering av adresser och kunddata för att nå rätt med kundkommunikation.</p> <p>Analys Funktionaliteten finns nu i våra system, men vi har inte kunnat prioritera implementeringen av denna aktivitet med anledning av pandemin. Arbetet kommer att fortsätta under 2021.</p>
				<p>! Ett variabeldatagenererat faktablad om avfallssortering</p> <p>Analys Arbetet pausades pga corona och tas upp under 2021.</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>och gått ut i flera olika utgåvor under året, till: Alla restauranger i staden med info om matavfallsobligatoriet, fetthantering och kranvatten; Alla villor i staden med miljötips och information om vår verksamhet; Boende och verksamheter i Norra Djurgårdsstaden om sopsug, miljötips och annan info; Samtliga 420.000 lägenhetshushåll i staden i tre olika editioner om hållbar vattenanvändning, miljötips och annan relevant information till dem. Hållbart Stockholm följdes upp med en kvalitativ mätning som visade på mycket positivt resultat. Under 2021 utökar SVOA med ytterligare editioner.</p>
				<p>✔ Kommunikationsaktiviteter för att nå målet om 25 % minskning av mat- och restavfall mellan 2015 och 2025</p> <p>Analys Kommunikationen för dessa frågor är kopplade till ordinarie kommunikationsplanering för bolagets tjänster, avfallssortering och miljö.</p>
				<p>❗ Möjliggöra för kunden att själv boka tid för vattenmätaravläsning mm.</p> <p>Analys Arbetet pågår i samarbete mellan kundtjänst, kommunikation, ledningsnät samt IT. Full funktionalitet för tidsbokning där kunden själv ska kunna boka sin tid är under utveckling.</p>
				<p>✔ Uppmana till digital faktura</p> <p>Analys Bolaget har uppmanat olika kundgrupper via olika versioner av nyhetsbrevet Hållbart Stockholm och webbplatsen. 2020 passerades andelen 50% digitala fakturor, dvs fler fakturor digitalt än på papper, främst genom ny standard EDI-peppol för företag och</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>utskick till PDF med e-post.</p> <p>❗ Vision och strategi för vår framtida kundservice</p> <p>Analys Arbetet är försenat med anledning av covid-19, då bolaget har prioriterat nuvarande service till våra kunder som drabbats av pandemin. Aktiviteten flyttas till 2021.</p>
<p> Vara behjälpliga i stadens skadedjursbekämpning i samarbete med trafiknämnden</p>				<p> Trafiknämnden ska ta fram en nämndsövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall</p> <p>Analys Bolaget deltar i de gemensamma aktiviteter som samordnas inom staden.</p>
<p> Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet</p>				<p>✔️ Vara drivande i stadens arbete med Agenda 2030:s mål 6 Rent vatten och sanitet, enligt upplägg från stadsledningskontoret</p> <p>Analys Arbetet pågår löpande. Under 2020 har indikatorer satts för mål 6. SVOA har medverkat i SLK:s workshops för Agenda 2030, bland annat rörande stadens hållbarhetsredovisning och kommunikation. Samverkan för mål 14 (Hav och marina resurser) är uppsatt, då områdena har vissa gemensamma mål.</p>
<p> Verka för resurssnål vattenanvändning</p>				<p>✔️ Genom kommunikation uppmuntra stockholmarna att vara sparsamma med dricksvattnet och ge tips på hur man själv kan bidra.</p> <p>Analys Kommunikationen kring hållbar vattenförbrukning hålls samman i en arbetsgrupp</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				<p>mellan städerna Göteborg, Malmö och Stockholm. SVOA arbetar i nära samverkan med Norrvatten då budskapen är desamma för större delen av Storstockholm. En gemensam kommunikationsplan och aktivitetsplan håller ihop budskapen i 26 kommuner. Budskapen om sparsamhet av dricksvatten har spridits i ett flertal kommunikationskanaler under våren och sommaren. Under hösten har ett gemensamt projekt mellan sju VA-organisationer tillsammans med Svenskt Vatten påbörjat ett framtagande av ett nationellt kommunikationskoncept.</p>
				<p>✔ Pilotprojekt fjärravlästa mätare</p> <p>Analys Ett pilotprojekt runt fjärravlästa har genomförts i vilket de teoretiska förutsättningarna har studerats för hushållsmätare. Studien fortsätter under 2021 med fokus på större vattenmätare och målbilden är att en uppkoppling av dessa kommer inledas under 2021 i ett nytt projekt.</p>
 Verka för ökad produktion av biogas och biokol	<p> Biogasproduktion vid reningsverken (Nkbn)</p> <p>Analys Årets utfall blev lägre än tidigare prognostiserat. Uppehållstiden i röt kamrarna har varit relativt god, trots att enbart en av de två primärslamförtjockarna vid Henriksdal fanns tillgänglig under hösten. Förtjockaren har fungerat bra efter omständigheterna. Mottagningen av fettavskiljarslam för rötning har varit lägre än 2019, möjligen på grund av att pandemin påverkat restaurangverksamheter. Dock ser vi en ökning i slutet av året. Även tillsatsen av övrigt externt material för rötning har varit lägre än föregående år, också det till följd av pandemin, eftersom efterfrågan på biogas gått ner. Produktionen på</p>	18 953 648	19 900 000	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>Bromma reningsverk påverkades av att rötkammare 7 som utgör nästan en tredjedel av totala rötkammarvolymen var ur drift för reparation i slutet av året.</p>			<p> Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med Stockholm Exergi skala upp produktionen av biokol om detta kan ske under affärsmässiga förutsättningar</p> <p>Analys Bolaget har tillsammans med representanter från Stockholm Exergi presenterat förslag på uppskalad biokolsproduktion i Stockholm Exergis regi, samt därtill föreliggande behov av lämplig mark för finans- och klimat- och miljörotlarna. SVOA samverkar med Stockholm Exergi kring koncept för en uppskalad biokolsproduktion i staden som byggs och drivs av Stockholm Exergi. Stockholm Exergis planer och processer för en uppskalad anläggning har av olika skäl i olika omgångar försenats.</p>
	<p> Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system</p> <p>Analys Under 2020 har vi arbetat vidare med att utbilda och informera om Byggvarubedömningen. Under året har vi fortsatt att hålla "öppet hus Byggvarubedömningen" en eftermiddag i veckan där medarbetare och externa kan få möjlighet till praktiskt stöd och även hållit utbildning i byggvarubedömningen. Rutiner och instruktioner har justerats och förfinats under året. Ett nytt omtag för inhämtning redovisning av utfallssiffror kommer att ses över under 2021. 119 projekt avslutade i Agresso under 2020, 14</p>	100 %	100 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	loggböcker (projekt) avslutade och 67 loggböcker (projekt) startade i Byggarubedömningens verktyg under 2020.			
	 Andel farligt avfall i soppåsen Analys Plockanalyserna 2020 visar att det finns små mängder med farligt avfall och elavfall i samtliga prover som levererats från hushållen från de tre provområdena. Farligt avfall utgör i genomsnitt 0,03 procent och el-avfallet 0,09 procent av restavfallets vikt. Det farliga avfallet består av läkemedel, nagellack och kemikalier. El-avfallet är batterier, glödlampor, elkablar, laddare och annat typ av småel.	0,12	0,1 %	
	 Andel matavfall till biologisk behandling Analys Mängden insamlat matavfall har påverkats av covid-19. Under normala förhållanden så sker en minskning av insamlat matavfall under sommarmånaderna. Detta är en naturlig förändring som beror på dels semestrar men även att flertalet verksamheter såsom skolor och förskolor stänger ned under sommaren. Under 2020 skedde minskningen av insamlat matavfall mycket tidigare än ett normalår. Redan i mars påbörjade en minskning av matavfallet. Detta kan bero på ett flertal faktorer, bland annat pandemins påverkan på restauranger, hotell och konferensanläggningar som därför minskat sina avfallsvolymer. En återhämtning skedde under augusti och en liten ökning skedde under hösten. Mot slutet av året kan dock början på en minskning av volymerna skönjas.	27,43 %	55 %	
	 Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för	14 %	30 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>ekologisk status</p> <p>Analys Beslutsprocessen för de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus har dragit ut på tiden och åtgärdsarbetet har därför fördröjts. Eventuella effekter av genomförda åtgärder kommer vidare att dröja och de nuvarande årsmålen är därför kanske inte realistiska att nå.</p>			
	<p> Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status</p> <p>Analys Beslutsprocessen för de lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus har dragit ut på tiden och åtgärdsarbetet har därför fördröjts. Eventuella effekter av genomförda åtgärder kommer vidare att dröja och de nuvarande årsmålen är därför kanske inte realistiska att nå. Anledningen till att indikatorn har försämrats sedan några år tillbaka är att PFOS numera ingår i statusbedömningen. Det faktiska tillståndet i vattenförekomsterna har inte försämrats.</p>	10	20	
	<p> Antal av 15 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam</p> <p>Analys 14 av 15 ämnen visar en minskad eller en oförändrad halt i slam jämfört med basår (2013-2015). Det är halten PBDE 209 (rullande treårsmedelvärde 2018-2020) som ökat med 5% jämfört med basåret 2013-2015. Det är framförallt ett analysresultat 2018 som visar en högre halt PBDE 209 som orsakar höjningen, det är svårt att säga om det är ett analysfel eller en verklig halt. Trots den farhåga som rapporterades i T2 om att silver kunde riskera att visa ett högre treårsmedelvärde än basåret</p>	14 st	15 st	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet																										
	(2013-2015) så blev det slutliga resultatet en minskning på -9% jmf med basåret.																													
	 El- och värmeproduktion baserad på solenergi Analys Ingen ny solcellsanläggning hinner installeras under 2020. Den befintliga solcellsanläggningen på Lovö är nedtagen och hann inte sättas upp under året. Underlag för solcellsinventering är framtagen och inventeringen av platser där solceller kan placeras ska ske under 2021.	0 MWh	50 MWh																											
	 Minskning ton CO2e till år 2023 Analys Här redovisas utsläpp kopplat mot den fossilbränslefria planen. I den ingår: -Avveckling av oljeeldning hos hyresgäster, vilket pågår löpande enligt plan. Oljevolyten minskade 2019 med 88,4% jämfört med 2018. Under 2020 minskade den tankade volymen olja med 300,7% jämfört med 2019, vilket i CO2e motsvarar en minskning från 55 till 33 ton. -Plan för utfasning av fossila bränslen. -Diesel som används till reservkraft och arbetsmaskiner som kan styras om till HVO eller andra biooljor. -Att styra om till användning av HVO i dieselbilar.	291	320																											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ämne (ton CO2e)</th> <th>2019 utfall</th> <th>2020 utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stadsgas</td> <td>2,6</td> <td>2,2</td> </tr> <tr> <td>Olja, verksamh</td> <td>46</td> <td>61</td> </tr> <tr> <td>Diesel</td> <td>32</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>Bensin</td> <td>53</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Diesel, fordon</td> <td>136</td> <td>113</td> </tr> <tr> <td>Olja, bostäder</td> <td>55</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>TOTALT</td> <td>322</td> <td>291</td> </tr> </tbody> </table>			Ämne (ton CO2e)	2019 utfall	2020 utfall	Stadsgas	2,6	2,2	Olja, verksamh	46	61	Diesel	32	27	Bensin	53	57	Diesel, fordon	136	113	Olja, bostäder	55	33	TOTALT	322	291			
Ämne (ton CO2e)	2019 utfall	2020 utfall																												
Stadsgas	2,6	2,2																												
Olja, verksamh	46	61																												
Diesel	32	27																												
Bensin	53	57																												
Diesel, fordon	136	113																												
Olja, bostäder	55	33																												
TOTALT	322	291																												

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	 <p>Mängd fosfor som återförs till åkermark</p> <p>Analys Under 2020 har 73 % av fosfor i slam återförts, eller lagrats in för spridning på åkermark. När inte målet 80 % pga av utsläpp av silver från ett fotolaboratorium och utsläpp av orenat lakvatten från en avfallsanläggning.</p>	150	200	
	 <p>Mängden hushållsavfall per person</p> <p>Analys Utfall för mängden hushållsavfall 2020 per person blir klart först till första tertiet 2021. Prognosen indikerar att årsmålet kommer att uppfyllas.</p>		420 kg/pers	
	 <p>Plast till energiåtervinning</p> <p>Analys Plockanalys av mat- och restavfall i kärl utfördes i november 2020. Resultatet av den visar att c:a 30 kg plast per invånare och år går till förbränning via restavfallet.</p>	30	30	
	 <p>Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter</p> <p>Analys SVOA:s energiindikator för 2020 är 0,577 kWh/m³. Nyckeltal för 2018 beräknas till 0,593 kWh/m³ vilket resulterar i en minskning på c:a 2,7%. En mängd åtgärder har utförts som har eller bedöms ha minskat företagets energianvändning. Exempel på detta är installation av ny blåmaskin, nya centrifuger, nya slam- och primärslampumpar, nya uppvärmningssystem i personalbostäder, byte av många mindre pumpar och motorer. Man har även installerat ny frekvensomriktare på renavattenspump, bytt till effektivare UV-lampor,</p>	3	3 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>installerat ny LED-belysning mm. Under Q4 2020 så kan man dock se en betydligt lägre elanvändning än för samma period i fjol. Det är inte tydligt i dagsläget vad detta beror på och kräver därför en vidare utredning. Man bör säkerställa att detta inte är ett resultat av trasiga mätare eller annan felaktighet i data.</p>			
	<p> Totalt köpt energi i stadens verksamheter</p> <p>Analys Avser totalt köpt klimatkompenserad energi för SVOA (exklusive energi i bränsle till fordon). Jämfört med 2019 minskar mängden köpt energi med c:a 2%. En mängd åtgärder har utförts som har eller bedöms ha minskat företagets energianvändning. Exempel på detta är installation av ny blåsmaskin, nya centrifuger, nya slam- och primärslampumpar, nya uppvärmningssystem i personalbostäder, byte av många mindre pumpar och motorer. Därutöver installation av ny frekvensomriktare på renvattenpump, byte till effektivare UV-lampor, installation av ny LED-belysning mm. Under Q4 2020 så kan man dock se en betydligt lägre elanvändning än för samma period i fjol. Det är inte tydligt i dagsläget vad detta beror på och kräver därför en vidare utredning.</p>	163,4 GWh	170 GWh	
	<p> Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)</p> <p>Analys Det har under året endast funnits ett tillfälle för bolaget att använda Stocket i avyttring av inventarier. Ett större packbord annonserades ut, men fick inte något napp så avsikten är att annonsera ut det igen i januari. Under 2021 kommer en bolagsövergripande strategi för avyttring av inventarier att sättas och</p>	1	5 st	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	<p>implementeras för att öka nyttjandet.</p> <p>Vid behov av kontorsstolar prövades också Stocket, men då fanns det inga stolar att tillgå. Utöver det har inga inköp av inventarier som hade lämpat sig för Stocket har gjorts under året.</p>			
				<p>✔ Framtagande av styrdokument rörande transporter och arbetsmaskiner i upphandling</p> <p>Analys Dokument framtaget, dock ej förankrat och implementerat i bolaget</p>
				<p>✔ Införa uppföljning och analys av interna flygresor</p> <p>Analys Inväntar statistik för flygresandet (väntas få tillgång till den 2021-01-22). Enligt bolagets resepolicy skall alltid tåg eller buss väljas istället för inrikesflyg där så är möjligt. Man kan också kombinera tåg med övernattning och man väljer alltid direktflyg vid utrikesresor.</p>
				<p>✔ Plan för fossilbränslefri verksamhet</p> <p>Analys Plan för fossilbränslefritt är framtagen och beslutad.</p>
				<p>✔ Starta upp arbete inom SVOA i enlighet med Handlingsplan för minskad spridning av mikroplaster</p> <p>Analys Under hösten har bolaget genomfört en workshop och sedan följt upp åtgärder som finns med i handlingsplanen. Arbetet kommer att fortgå under 2021 i dialog med miljöförvaltningen och trafikkontoret och en långsiktig plan för åtgärderna ska tas fram.</p>
				<p>✔ Ta fram ett ramverk för hållbarhetskrav vid upphandling</p> <p>Analys Under året har ett</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				övergripande ramverk tagits fram med olika steg för att säkerställa hållbar upphandling. Ramverket blir utgångspunkt till utveckling av stöd och verktyg för att ställa och följa upp hållbarhetskrav och kriterier vid upphandling. Nästa steg är att tydliggöra ansvarsroller för t ex analys och kravställning. Ramverket kommer att kommuniceras i ett senare läge tillsammans med stöd och verktyg.

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholms taxor är idag bland de lägsta i landet. Taxorna kommer dock att öka under kommande år som en följd av stora kapacitets- och miljöinvesteringar i verksamheten. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för en ökad helhetssyn och breddad kompetens inom sina ansvarsområden. Bolaget planerar för att öka förnysetakten på VA-ledningsnätet och ett flertal initiativ för kapacitetshöjande åtgärder och underhåll på verk och ledningsnät pågår.

För att få en gemensam kundsyn och ett genomtänkt kundbemötande i en sammanhållen organisation för vatten, avlopp och avfall är ett flertal initiativ i gång. För att tillgodose behoven hos våra olika kundgrupper pågår ett löpande arbete med att utveckla lösningar som gör det enklare för kunder att uträtta sina ärenden genom självbetjäningslösningar. Arbetet med att införa en plattform för digital tillgänglighet och ytterligare förenkling för kommunikation och service för kunder och entreprenörer fortsätter.

Bolaget arbetar med flera initiativ för utveckling av socialt och miljömässigt kravställande samt uppföljning och affärsmässighet vid upphandlingar.

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet präglas av stadens tillväxt och stort hållbarhetsfokus. Att tillgodose den funktionalitet som behövs vid stadens expansion, inom hållbarhetsområdet och samtidigt tillhandahålla förväntad medborgarservice är resurskrävande. Genom god kostnadsmedvetenhet och verksamhetsstyrning strävar bolaget ständigt efter att ha hålla indirekta och administrativa kostnader nere, och att hålla andelen inom årsmålet. Samtidigt har verksamheten ett stort fokus på att förbättra arbetssätt och verktyg för att bidra till ökad effektivitet i resursutnyttjandet, inte minst genom analysverktyg, avvikelshantering och digitaliseringsprojekt.

Bolagets ekonomi påverkas i hög grad av coronapandemin samt av ökande avskrivningskostnader. Under året har kostnadsbesparingar genomförts och planerats in för att mildra de negativa ekonomiska effekterna. Se vidare under den ekonomiska analysen.

Behov av extern kompetens analyseras och planeras, och verksamheten tar aktiva beslut inför avrop av extern personal. Kostnaderna skall inrymmas i budget och prognos och följs kontinuerligt upp och utvärderas. För att ha en flexibilitet t ex inom projektverksamheten vid toppar och dalar samt för resurssättning vid svårplanerade exploateringsprojekt där bolaget inte kan styra över planeringen, är det nödvändigt att kunna anlita extern kompetens. Genom ett strukturerat arbete för planerat underhåll och relevanta ramavtal för konsultuppdrag kan dock kostnaderna hållas nere.

Se även bolagsmål 1 under avsnitt 5.5.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Utred olika möjligheter för att med VA-taxan styra vattenförbrukningen mot en mer resurssnål användning				<p>✓ Genomföra juridisk utredning om möjlighet till progressiv VA-taxa.</p> <p>Analys En juridisk analys har genomförts av SVOA:s jurist. Därefter har en ekonomisk analys genomförts vilken bl a konstaterar att kostnadsbilden per m³ blir mindre vid högre än vid lägre producerade volymer, vilket är negativt för en progressiv VA-taxa.</p>
				<p>✓ Prognosmodell grannkommunsavgift</p> <p>Analys Denna aktivitet är klar.</p>
				<p>✓ Utveckla arbetsprocess för att hantera täckningsgrad</p> <p>Analys En första process är framtagen och överlämnad till projektavdelningen. Modellen har testats på ett antal projekt och kommer under 2021 och tillämpas på samtliga projekt</p>
 Utredda potential av energiåtervinning tillsammans med Stockholm Exergi				<p>✓ Initiera utredning för vilka värmemängder som finns i renat avloppsvatten och hur det bäst tas tillvara.</p> <p>Analys Utredning initierad, och bolagets energistrateg samordnar arbetet med Stockholm Exergi.</p>
	  Andel administrations- och indirekta kostnader	11,7 %	11,8 %	
	<p>Analys Admin- och indirekta kostnader minskar med 1,0 procentenhet jämfört med föregående år, och är 0,4 procentenheter bättre än årsmålet.</p>			

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	 Avvikelse investeringsbudget, % Analys Investeringsnivån för året högre än budget, 3929 vs 3606 mnkr vilket motsvarar en avvikelse på 8.9 %. Kommentarer för de huvudsakliga avvikelserna återfinns under den ekonomiska analysen.	3 929 mnkr	3 606 mnkr	
	 Resultat efter finansnetto(mnkr) Analys ReF avviker mot budget främst beroende på negativa effekter pga covid-19 och högre avskrivningskostnader. Bolaget har dock sett över sin kostnads massa inom hela verksamheten och gjort besparingar för att minska de negativa effekterna. Se ytterligare kommentarer under den ekonomiska analysen.	-15	44	

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Vidareutveckling av bolagets processororienterade verksamhetsledningssystem (Kompassen) har fortsatt under 2020 och en processororienterad klassificeringsstruktur för informationsredovisning har tagits fram. Tillsammans med processkartorna och bolagets IT-systemkarta utgör informationsredovisningen en viktig del av bolagets arkitektur.

Arbetet med en bolagsgemensam arbetsplatsstrategi i bolaget har avstannat något då situationen under covid-pandemin har betytt förändringar i arbetssätt och tekniknyttjande som kommer att påverka behoven och förutsättningarna framåt. En enkät har genomförts i bolaget där medarbetarna svarat på vilka delar av det nya arbetssättet man skulle vilja ta med sig till ett framtida arbetssätt. Resultatet kommer att ligga som underlag till ett förnyat arbete kring arbetsplatsstrategin.

Den fortsatta utvecklingen av digitala lösningar och verktyg för självbetjäning kommer tillsammans med VA- och avfallsverksamhetens gemensamma kund- och debiteringssystem (BFUS) att bidra till intern effektivitet och tillgänglighet för våra kunder och entreprenörer.

Bolaget arbetar med flera initiativ för utveckling av socialt och miljömässigt kravställande samt uppföljning och affärsmässighet vid upphandlingar. Medarbetare från upphandlingsenheten samt upphandlingschefen har deltagit i stadens projekt VINST (Verktyg för inköp i Stockholms stad) och Stockholm Vatten och Avfall deltar som pilot vid implementering av de nya systemen för upphandlings-

och avtalssystem.

Se även bolagsmål 1, 2 och 4 under avsnitt 5.5 samt kommentarer under avsnitt 6.1.

Internationellt arbete

Stockholm Vatten och Avfall är landets största aktör inom sina områden. Bolaget kan i vissa frågor samverka på en lokal nivå, men skillnader finns i såväl planeringsprocesser som ur drift- och underhållsperspektiv då frågor tenderar att bli mer komplexa än i mindre liknande förvaltningar och bolag. Bolaget verkar därför för att samverka med större städer, såväl nationellt som städer i grannländer som delar SVOA:s identifierade utmaningar. Utbyte sker kontinuerligt med de skandinaviska huvudstädernas avfalls- och VA-organisationer, men även inom kluster för exempelvis sopsugssystem, sorteringsanläggningar, sorterande avloppssystem, dagvattenhantering och dricksvattenrening. På avfallssidan arbetar bolaget även inom vissa samarbeten initierade av C40 och CNCA (Carbon Neutral Cities Alliance), bl a genom att staden antagit deklARATIONEN ”Advancing Towards Zero Waste Declaration” samt genom samarbeten och kunskapsutbyten inom ”Urban Drawdown Initiative”. I det sistnämnda främst kring kolsänkor med hjälp av biokol. Bolagets biokolanläggning och stadens världsunika arbete med därtill kopplade kolsänkor och fjärrvärmeproduktion med minusutsläpp fortsätter att röna stort internationellt intresse, där ett flertal städer runtom i världen dragit lärdomar från Stockholm och replikerar teknik och processer utifrån lokala förutsättningar.

Bolaget medverkar även i en rad internationella konferenser och utbyten. Utbrottet av covid-19 har medfört att många fysiska möten nu blir digitala, vilket har både för- och nackdelar. En fördel är att konferenser i andra världsdelar blir väsentligt mer tillgängliga, vilket ökar möjligheten till omvärldsbevakning. Detta på bekostnad av att inte kunna mötas spontant, vilket försämrar möjligheten till samverkan.

Genom stadsledningskontoret har SVOA getts möjlighet att ge kommentarer på ett tiotal olika direktiv, förordningar, strategier mm.

Aktiviteter för verksamhetsspecifika EU-riktlinjer

Under de senaste åren har ett flertal direktiv som rör bolagets verksamhet utvärderats. Bolaget har framfört synpunkter på dessa, främst genom staden men även genom diskussioner med branschorganisationer. Bolaget har även eftersträvat att medverka vid Eurocities fysiska möten. Om ingen fysisk närvaro varit möjlig har representanter från främst miljöförvaltningen försetts med bolagets ställningstaganden.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Delta i arbetet med Digital Demo Stockholm inom sitt verksamhetsområde i syfte att genom digital teknik möta samhällsutmaningar som staden står inför				 Utveckla Robotlösning för att reklamera utebliven sophämtning för kund. Analys En robotlösning är utvecklad och fungerar i avfallsprocessen, vilket ger nya möjligheter för entreprenörerna att hantera reklamationer i tid. Lösningen är ännu inte marknadsförd till kund, utan körs endast internt mellan SVOA och avfallsentreprenörerna.
				 Utveckla Robotlösning för inköp. Analys Uppdraget struket pga implementation av nytt staden-gemensamt systemstöd.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH				<p>✓ Höja kunskapsnivån kring digitaliseringsteknikens möjligheter inom bolaget i samverkan med KTH och andra externa experter</p> <p>Analys Arbetet med att höja digitaliseringskompetensen fortsätter, och covid-19 har bidragit till att höja den allmänna kompetensen inom bolaget i stort. En AI-skola är planerad, där bolaget ser över att programvaror mm finns tillgängliga.</p>
				<p>✓ Medverka i aktiviteter anordnade av KTH Vattencentrum</p> <p>Analys SVOA har medverkat i de aktiviteter KTH har genomfört inom vattenområdet och även deltagit i gemensamma projekt.</p>
				<p>! Utveckla arbetsätt för digitaliseringsarbete och etablera tvärfunktionella förbättrings- och innovationsteam (inom bolaget och staden).</p> <p>Analys Arbetet fortsätter 2021.</p>
 Gå vidare med försöken i Norra Djurgårdsstaden och prova sorterande avloppssystem				<p>✓ Gå vidare med försöken i Norra Djurgårdsstaden och prova sorterande avloppssystem</p> <p>Analys SVOA har under året arbetat vidare med försöken att upprätta ett sorterande avloppssystem i Louden. Under året har arbetet fokuserat på att identifiera vilken typ av behandlingsteknik som näringsåtervinningsanläggningen ska utformas med och även att hitta vilken typ av insamlingssystem som ska finnas i gatorna. Samordning har även skett med exploateringskontoret för såväl stadsplanering i området, hantering av befintlig anläggning i Louden samt i de utvecklingsfrågor som nämns ovan men även framtagande av en planeringshandbok, hitta ett robust sätt för värmeåtervinning och kunskapsinhämtning från liknande anläggningar i Sverige och Europa.</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
 Prova nya metoder för att tillvarata fosfor och kväve ur slam				<p>✔ Utred och se över möjligheten att pyrolysera slam med flis i Avfalls biokolsutrustning</p> <p>Analys Denna aktivitet flyttas till 2021 då pyrolysanläggningen varit nedmonterad och flyttats till Bromma reningsverk under 2020. Under 2021 ska utredning göras för se över möjligheterna att pyrolysera slam</p>
				<p>✔ Utredda alternativ för slamhantering, inklusive fosforutvinning</p> <p>Analys Följer kommande beslut från regeringen efter avslutat remissrunda. Bolaget har representation i styrgruppen, i SNP (Svenska NäringsPlattformen), för att delta i och initiera utredningar och projekt som ger kunskap om tekniker för slamhantering samt utvinning av näringsämnen ur slam. Aktiviteten följer med till 2021.</p>
 Stötta miljö- och hälsoskyddsnämnden i arbetet med att ta fram en plan för minskat byggavfall och utökat återbruk				<p> Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden och AB Stockholm Vatten och Avfall initiera ett projekt för återvinning eller återanvändning av byggavfall</p> <p>Analys Bolaget har deltagit i arbetet med representanter i både styrgrupp och referensgrupp. Handlingsplan är framtagen och ska remissas inom stadens berörda bolag och förvaltningar.</p>
				<p>✔ Fortsatt utveckling av insamlingssystem för bygg- och rivningsavfall</p> <p>Analys Arbetet med att utveckla insamlingssystem för bygg- och rivningsavfall har pågått under året och främst fokuserats på insamling av material till byggnationen av Återbruket i Skärholmen men också på att hitta vilka typer av material som lämpar sig för återbruk. En digital tjänst har utvecklats, webbportalen Returfynd, dit kunder kan vända sig för att hitta återanvändbart material. Bolaget</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
				har också deltagit i ett Vinnova-projekt där man tittat på hur man ska kunna utöka återbruk av bygg- och rivningsavfall från kommuninvånare.
				 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och exploateringsnämnden ta fram en handlingsplan för minskat byggavfall Analys SVOA har deltagit i arbetet med representanter i både styrgrupp och referensgrupp. En handlingsplan har tagits fram för remiss till berörda bolag och förvaltningar.
 Underlätta möjligheten för ökad textilinsamling				 Fortsatt utveckling av insamlingssystem för textil Analys Genom vår medverkan i SIPTex, Svensk innovationsplattform för textilsortering, som är ett Vinnovaprojekt, har vi arbetat med utveckling av insamlingssystem för textil. I oktober öppnade SIPTex nya anläggning för textilsortering i Malmö som möjliggör att textil av olika slag kan sorteras efter fiberinnehåll och därmed möjliggöra mer effektiv återvinning. Fokus har legat på att hitta logistiklösningar för en bra hantering av materialet från insamling till sortering. Textilinsamlingen har påverkats av Corona-pandemin och har inneburit nya utmaningar för att säkerställa avsättning för det insamlade materialet. Ett informationsprojekt om insamling av textil har genomförts för att se hur riktad information till boende kan påverka insamlingsmängderna, vilket gav mycket goda resultat med ökade insamlingsmängder.
 Utredda förutsättningarna av att införa ett jämförelsedistrikt för sophämtning				 Utredda och ta fram en analys gällande kostnader för egen regi i ett område Analys Rapport med analysunderlag färdigställdes i december.
 Utredda åtgärder som kan minska				 Optimering av rejektivattenreningen med avseende på lustgasbildning på

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
utsläpp av lustgas och metangas				<p>Bromma</p> <p>Analys Ingen ny mätning genomförd under året pga instabil rejektivattenrening. Utredda inköp av lustgasmätare till processen under 2021.</p>
	<p> Aktivt Medskapandeindex</p> <p>Analys Medarbetarenkätresultatet visar på fortsatt högt AMI-resultat och svarsfrekvens. Dock har värdet för alla delindex minskat sedan förra mätningen. Minskning har skett på alla avdelningar, i alla chefsled, i alla åldersgrupper och oberoende av kön. Inga större händelser har identifierade som kan ha påverkat den generella minskningen på bolagsnivå. Alla verksamheter har fått i uppgift att analysera sina egna resultat och arbeta med frågor aktuella för dem i syfte att höja resultatet till nästa år. De två bolagsgemensamma fokusområdena (styrning och respekt) har antagits för perioden.</p>	78	82	
	<p> Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram</p> <p>Analys Uppföljning av ingångna avtal sker i stor utsträckning inom bolaget. Någon skriftligt dokumenterad plan för hur uppföljning ska ske finns dock endast i liten skala för enskilda avtal. Flertalet av SVOA:s avtal följer standardavtalet AB04 där uppföljning har en definierad plan. Under hösten 2020 startade projekt SAGA (strategisk avtalsförvaltning för goda affärer) med syfte att se över och systematisera avtalsuppföljning inom bolaget samt tydliggöra roller och ansvar. I detta arbete kommer även mallar</p>	39 %	90 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	och arbetssätt att utvecklas som syftar till att utveckla och förbättra arbetet med avtalsuppföljning.			
	 Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts Analys I de upphandlingar som genomförts under året har det endast i ett fåtal fall bedömts nödvändigt med en formaliserad dialog innan upphandlingens genomförande. I många av våra avtalsområden förs en kontinuerlig dialog med leverantörerna.	13 %	20 %	
	 Index Bra arbetsgivare Analys Bolaget har i år värdet 85 på index "Bra arbetsgivare", vilket uppfyller stadens mål. Jämfört med föregående mätning är det en minskning med 2 indexpunkter. Av samtliga delindex återfinns den mest positiva förändringen inom "Attraktiv arbetsgivare" vars värde är 92 (en ökning med 1 indexpunkt) och är 3 indexpunkter högre jämfört med övriga bolag inom staden. Resultaten för delindex "Rekommendera arbetsplats" och "Jämställdhet" har dock minskat. Till nästa mätning arbetar bolaget aktivt för att bland annat synliggöra fördelar med anställning inom bolaget både internt och externt. Under 2021 kommer bolaget att fokusera på att informera hur jämställdhet och mångfald främjas inom bolaget, ett arbete som ständigt pågår men som kanske inte är känt av alla medarbetare.	85	84	
	 Sjukfrånvaro Analys Den totala sjukfrånvaron för 2020 landar på 3,8%.	3,8 %	3,5 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Aktivitet
	Sjukfrånvaron får anses i rimlig nivå trots att bolaget inte uppnår årsmålet (3,5%). Resultatet följer trenden för sjukfrånvaron de senaste 3 åren men är svåranalyserat med anledning av pågående pandemi (covid-19).			
	 Sjukfrånvaro dag 1-14 Analys Korttidssjukfrånvaron för 2020 landar på 2,0%, vilket är högre än årsmålet. Resultatet är svåranalyserat med anledning av pågående pandemi (covid-19). Bolaget har under perioden haft skärpta regler kring symptomfri närvaro vilket kan bidragit till ökningen. Verksamheterna vittnar dock inte om att sjukfrånvaron under perioden skulle ha påverkat arbetsresultaten negativt eller orsakats av arbetet.	2 %	1,5 %	
				 Periodisk genomgång av behörigheter i ekonomisystemet har genomförts Analys Genomgång av behörigheter i Agresso görs två gånger per år enligt rutin för övergripande behörighetsadministration. Under året gjorde genomgångar i maj och oktober. En lokal processbeskrivning är under framtagande.

Tertialrapport 3 (årsrapport) 2020

Stockholm Vatten och Avfall

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Bolagsmål 1: Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling med hållbara, innovativa och kostnadseffektiva lösningar 2025.....	4
Bolagsmål 2: Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025..	6
Bolagsmål 3: Verksamheten är resurspositiv 2030.....	7
Bolagsmål 4: När nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030.....	8

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfalls bolagsmål följs upp på övergripande nivå upp med hjälp av ett antal bolagsindikatorer. Under respektive bolagsmål kommenteras måluppfyllelsen av de indikatorer som styr mot målet.

Coronapandemin har påverkat måluppfyllelsen under året, särskilt inom avfallsverksamheten. Som exempel har tjänsten med popup-återbruk minskats ned, vilket påverkar antalet driftdagar. Även matavfallsinsamlingen påverkas som effekt av nedstängning av skolor och minskad aktivitet inom hotell- och restaurangnäringen. Pandemin har medfört intäktsminskningar inom VA- och avfallsverksamheten, och för att minska resultateffekten mot budget har hela bolaget sett över kostnadsmassan och gjort besparingsåtgärder.

Uppföljning av stadens mål och ägardirektiv redovisas i den separata utfallsrapporten till Stadshus AB. Där finns även ytterligare kommentarer om bolagets verksamhet.

Bolagsmål 1: Leder vatten- och avfallsbranschens utveckling med hållbara, innovativa och kostnadseffektiva lösningar 2025

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Utfall	Målvärde	Årsmål																								
  Andel materialåtervinning för avfall som tas emot (%)	41 %	41	35 %																									
<p>Analys</p> <p>Mängden grovavfall har ökat från 77 958 ton år 2019 till 89 098 ton 2020. Ökningen bedöms till viss del bero på att många rensat och renoverat pga mer ledig tid under pandemin. År 2017 var avfallsmängden 90 548 ton och 2018, 86 030 ton. Detta kan tyda på att årets inkomna mängder är i enlighet med en normal variation över år, och att det år 2019 som avviker, då mindre avfall än vanligt kom in. Ökningen kan inte härledas till en specifik fraktion utan är jämnt fördelat.</p> <p>Andelen materialåtervinning ligger på 41%. Intervallet under året ligger på 34-44%. 2019 låg andelen på 42%. Då målvärdet är 35% anser bolaget att resultatet är mer än godkänt. SVOA arbetar aktivt med att klättra i avfallstrappan och att öka materialåtervinning och minska fraktioner som går till förbränning och till deponi.</p>																												
  Andel återbruk för material som tas emot i insamlingssystem	2,3 %	2,6	3,5 %																									
<p>Analys</p> <p>Under pandemin har butiksdelen i pop-upen varit stängd. Detta har inneburit avsevärt färre besökare 2020 än planerat på denna tjänst. Färre besökare innebär också mindre inlämnat återbruk. Det har också varit punktvisa stopp i mottagning av återbruksfraktioner på återvinningscentralerna under pandemin. Anledningen till detta är svårigheter för våra mottagare att hitta bra avsättning (stängda butiker och begränsade exportmöjligheter) för materialet. Böcker är en ny materialåtervinningsfraktion och därigenom blir det mindre tonnage på det totala återbruket (eftersom böcker är tungt). Mängden avfall, ex byggavfall, på återvinningscentralerna ökade under 2020, vilket gör att andelen återbruk blivit mindre än planerat.</p>																												
  Uppnådda reningsresultat för avloppsvattenreningen (skala 1-3, där 3 betyder att målet är uppfyllt)	3			3																								
<p>Analys</p> <p>Bolaget har uppfyllt kraven på reningsresultat trots begränsad kapacitet med anledning av pågående ombyggnation vid Henriksdal.</p>																												
 Prognossäkerhet per avdelning +/- 5%	533		492,1																									
<p>Analys</p> <p>Bolaget har sedan länge en process för månadsuppföljning, och sedan 2018 finns ett bolagsmål för prognossäkerhet. Driftresultatet för verksamhetsåret 2020 är totalt 8.3 % bättre än prognos 2 och fördelas sig per avdelning enligt nedan. Bolaget har sett över sin kostnads massa inom hela verksamheten och gjort besparingar för att minska negativa effekter av covid-19.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Avdelning</th> <th>Prognossäkerhet +/- 5%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Avfall</td> <td>+5,5%</td> </tr> <tr> <td>Ledningsnät</td> <td>+4,7%</td> </tr> <tr> <td>Projekt</td> <td>+58,7%</td> </tr> <tr> <td>Avlopprening</td> <td>-1,0%</td> </tr> <tr> <td>Vattenproduktion</td> <td>+2,3%</td> </tr> <tr> <td>SFA</td> <td>+75,0%</td> </tr> <tr> <td>Ekonomi, upphandling och IT</td> <td>-5,8%</td> </tr> <tr> <td>Kund och kommunikation</td> <td>+5,1%</td> </tr> <tr> <td>Verksamhetsutveckling</td> <td>+17,3%</td> </tr> <tr> <td>VD stab</td> <td>+3,0%</td> </tr> <tr> <td>TOTALT</td> <td>+8,3%</td> </tr> </tbody> </table>					Avdelning	Prognossäkerhet +/- 5%	Avfall	+5,5%	Ledningsnät	+4,7%	Projekt	+58,7%	Avlopprening	-1,0%	Vattenproduktion	+2,3%	SFA	+75,0%	Ekonomi, upphandling och IT	-5,8%	Kund och kommunikation	+5,1%	Verksamhetsutveckling	+17,3%	VD stab	+3,0%	TOTALT	+8,3%
Avdelning	Prognossäkerhet +/- 5%																											
Avfall	+5,5%																											
Ledningsnät	+4,7%																											
Projekt	+58,7%																											
Avlopprening	-1,0%																											
Vattenproduktion	+2,3%																											
SFA	+75,0%																											
Ekonomi, upphandling och IT	-5,8%																											
Kund och kommunikation	+5,1%																											
Verksamhetsutveckling	+17,3%																											
VD stab	+3,0%																											
TOTALT	+8,3%																											

 Avvikelse investeringsbudget, %	3 929 mnkr	3 606 mnkr	
Analys Investeringsnivån för året högre än budget, 3929 vs 3606 mnkr vilket motsvarar en avvikelse på 8.9 %. Kommentarer för de huvudsakliga avvikelserna återfinns under den ekonomiska analysen.			
  Resultat efter finansnetto(mnkr)	-15	44	
Analys ReF avviker mot budget främst beroende på negativa effekter pga covid-19 och högre avskrivningskostnader. Bolaget har dock sett över sin kostnads massa inom hela verksamheten och gjort besparingar för att minska de negativa effekterna. Se ytterligare kommentarer under den ekonomiska analysen.			
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	
Analys Under 2020 har vi arbetat vidare med att utbilda och informera om Byggsvarubedömningen. Under året har vi fortsatt att hålla "öppet hus Byggsvarubedömningen" en eftermiddag i veckan där medarbetare och externa kan få möjlighet till praktiskt stöd och även hållit utbildning i byggsvarubedömningen. Rutiner och instruktioner har justerats och förfinats under året. Ett nytt omtag för inhämtning redovisning av utfallssiffror kommer att ses över under 2021. 119 projekt avslutade i Agresso under 2020, 14 loggböcker (projekt) avslutade och 67 loggböcker (projekt) startade i Byggsvarubedömningens verktyg under 2020.			
 Effektiviserad, hållbar projektstyrning (2021) - bedömning	 2. Delvis uppfylld		
Analys Bolaget har satt nya rutiner för beredning av beslutsärenden, förtydligat förväntningar på projektledarna för projektstyrning främst med avseende på ekonomi, förtydligat styrgruppernas roller och ansvar. Arbeta pågår med att renodla projektprocess och projektmodell, inkl ägarskap och ansvar. Arbetet fortsätter under 2021.			
 Sjukfrånvaro	3,8 %	3,5 %	
Analys Den totala sjukfrånvaron för 2020 landar på 3,8%. Sjukfrånvaron får anses i rimlig nivå trots att bolaget inte uppnår årsmålet (3,5%). Resultatet följer trenden för sjukfrånvaron de senaste 3 åren men är svåranalyserat med anledning av pågående pandemi (covid-19).			
 Aktivt Medskapandeindex	78	82	
Analys Medarbetarenkätresultatet visar på fortsatt högt AMI-resultat och svarsfrekvens. Dock har värdet för alla delindex minskat sedan förra mätningen. Minskning har skett på alla avdelningar, i alla chefsled, i alla åldersgrupper och oberoende av kön. Inga större händelser har identifierade som kan ha påverkat den generella minskningen på bolagsnivå. Alla verksamheter har fått i uppgift att analysera sina egna resultat och arbeta med frågor aktuella för dem i syfte att höja resultatet till nästa år. De två bolagsgemensamma fokusområdena (styrning och respekt) har antagits för perioden.			
 Jag kan rekommendera min arbetsplats. (Medarbetarenkäten)	78	78	79
Analys Bolaget fortsätter ha högt resultat på frågan "Jag kan rekommendera min arbetsplats". Minskningen kan bero på att bolaget vid mätningen hade många nyanställda som ännu inte lärt känna arbetet och arbetsplatsen och därmed inte kunde stämma in i påståendet till fullo. I övrigt har bolaget höga resultat i enkäten som vittnar om att medarbetare generellt sätt är mycket nöjda över sina anställningar.			

Bolagsmål 2: Inspirerar och förenklar för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val 2025

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Utfall	Målvärde	Årsmål
 Nöjdhetsindex NKI	74,6		70	
<p>Analys</p> <p>Övergripande kundnöjdhetsmätningar görs vartannat år. Mätningen 2020 visade på ett högt NKI, och en ökning med 1,1 punkter jämfört med föregående mätning 2018. NKI totalt för SVOA, samtliga tjänster: 74,6 NKI för vatten- och avloppstjänster: 78,9 NKI för avfallstjänster: 70,1</p>				
  Uppfyllda REVAQ-krav. Bedömning 1-3	2		3	
<p>Analys</p> <p>Förhöjda halter silver vid Henriksdal gjorde att slam inte kunde spridas på jordbruk v26-42. Intensivt spåringsarbete uppströms i olika avloppstunnlar identifierade ett läckage från ett fotolaboratorium i Vasastaden och ett skadeståndsärende har initierats.</p> <p>Uppströmsarbetet följer uppsatta planer och ger resultat, under hösten har vi haft en uppskattad informationskampanj med "monster" bestående av våtservetter och annat skräp. Händelser sker ute på nätet som ger förhöjda halter, exempelvis var kromhalten förhöjd i Bromma reningsverk. Där har bolaget haft kontakt med Trafikverket och projekt förbifart Stockholm. Trafikverket har konstaterat att entreprenörerna använt injekteringsmaterial som gett förhöjda halter krom, vilket nu hanteras och halterna har sjunkit och riskerar inte slamkvaliteten.</p> <p>Ett mindre utsläpp av orenat lakvatten från en avfallsanläggning i slutet av 2019 medförde att slam från Henriksdal inte fick användas på åkermark under de tre första veckorna i januari 2020.</p>				
 Miljöbeteende-index	49		40	
<p>Analys</p> <p>I senaste kundmätningen 2020 uppger 49% av de tillfrågade att de försöker spara på vattenförbrukningen i mycket hög, eller ganska hög grad. Vid föregående mätning 2018 var resultatet 41%. 48 % svarar att de är villiga att ändra levnadssättet för att minimera avfallsmängderna, i mycket hög, eller ganska hög grad. Föregående mätning visade 36%. Med utökad information har vi påverkat våra kunders attityder.</p>				
  Antal uthämtningar av återbruksföremål	11 924		100 000	
<p>Analys</p> <p>Målet för 2020 sattes till 100 000 uthämtningar av återbruksföremål, mot bakgrund av ytterligare ett popup-ekipage och därmed dubbla turer. Utlämningsdelen/butiksdelen i popup:en har varit stängd pga covid-19 från säsongsstart i april till och med augusti. På hösten har bara ett återbruksekipage varit i bruk pga budgetanpassningar med anledning av pandemin. Öppningen av Återbruket Skärholmen är framflyttad till efter årsskiftet. Ovanstående innebär därför att målvärdet för året ej uppnåtts.</p>				
  Antal verksamhetsdagar med popup-återbruk (räknat för två popup-ekipage)	81		100	
<p>Analys</p> <p>I augusti halverades turlistan som en besparingsåtgärd i och med att avfallsverksamhetens intäkter påverkats kraftigt av pandemin. Årsmålet kunde därför inte uppnås.</p>				

Bolagsmål 3: Verksamheten är resurspositiv 2030

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Utfall	Målvärde	Årsmål																								
 Andel brännbart internt avfall (%)																												
Analys Totala mängden avfall har ökat men andelen brännbart fortsätter minska. Vi är bra på att källsortera.																												
  Mängd fosfor som återförs till åkermark	150	560		200																								
Analys Under 2020 har 73 % av fosfor i slam återförts, eller lagrats in för spridning på åkermark. När inte målet 80 % pga av utsläpp av silver från ett fotolaboratorium och utsläpp av orenat lakvatten från en avfallsanläggning.																												
 Andel matavfall till biologisk behandling (% månad)	27,43 %	25	40 %																									
Analys Mängden insamlat matavfall har påverkats av covid-19. Under normala förhållanden sker en minskning av insamlat matavfall under sommarmånaderna juni/juli. Detta är en naturlig förändring som beror på dels semestrar men även att flertalet verksamheter såsom skolor och förskolor stänger ned verksamheten under sommaren. Under 2020 skedde minskningen av insamlat matavfall mycket tidigare än ett normalår. Redan i mars påbörjade en minskning av matavfallet. Detta kan bero på ett flertal faktorer, bland annat att restauranger, hotell och konferensanläggningar stängts och därför minskat sina avfallsvolymer. En återhämtning skedde under augusti följt av en liten ökning under hösten. Mot slutet av året kan dock början på en minskning av volymerna skönjas.																												
 Klimatpåverkan från verksamheten (koldioxidekvivalenter)	35 600		35 200																									
  Minskning ton CO2e till år 2023	291			320																								
Analys Här redovisas utsläpp kopplat mot den fossilbränslefräa planen. I den ingår: Avveckling av oljeeldning hos hyresgäster, vilket pågår löpande enligt plan. Oljevolymer minskade 2019 med 88,4% jämfört med 2018. Under 2020 minskade den tankade volymen olja med 300,7% jämfört med 2019, vilket i CO2e motsvarar en minskning från 55 till 33 ton. Plan för utfasning av fossila bränslen. Diesel som används till reservkraft och arbetsmaskiner som kan styras om till HVO eller andra biooljor. Att styra om till användning av HVO i dieselbilar.																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ämne (ton CO2e)</th> <th>2019 utfall</th> <th>2020 utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stadsgas</td> <td>2,6</td> <td>2,2</td> </tr> <tr> <td>Olja, verksamh</td> <td>46</td> <td>61</td> </tr> <tr> <td>Diesel</td> <td>32</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>Bensin</td> <td>53</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Diesel, fordon</td> <td>136</td> <td>113</td> </tr> <tr> <td>Olja, bostäder</td> <td>55</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>TOTALT</td> <td>322</td> <td>291</td> </tr> </tbody> </table>	Ämne (ton CO2e)	2019 utfall	2020 utfall	Stadsgas	2,6	2,2	Olja, verksamh	46	61	Diesel	32	27	Bensin	53	57	Diesel, fordon	136	113	Olja, bostäder	55	33	TOTALT	322	291				
Ämne (ton CO2e)	2019 utfall	2020 utfall																										
Stadsgas	2,6	2,2																										
Olja, verksamh	46	61																										
Diesel	32	27																										
Bensin	53	57																										
Diesel, fordon	136	113																										
Olja, bostäder	55	33																										
TOTALT	322	291																										
  Biogasproduktion vid reningsverken (Nkbn)	1 552 959	18 953 648		19 900 000																								
Analys Årets utfall blev lägre än tidigare prognostiserat. Uppehållstiden i rökammarna har varit relativt god, trots att enbart en av de två primärslamförtjockarna vid Henriksdal fanns tillgänglig under hösten. Förtjockaren har fungerat bra efter omständigheterna. Mottagningen av fettavskiljarslam för rötning har varit lägre än 2019, möjligen på grund av att pandemin påverkat restaurangverksamheter. Dock ser vi en ökning i slutet av året. Även tillsatsen av övrigt externt material för rötning har varit lägre än föregående år, också det till följd av pandemin, eftersom efterfrågan på biogas gått ner. Produktionen på Bromma reningsverk påverkades av att rökammare 7 som utgör nästan en tredjedel av totala rökammarevolymen var ur drift för reparation i slutet av året.																												

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Utfall	Målvärde	Årsmål
  Energianvändning för avledning och rening av avloppsvatten per renad kubikmeter (kWh/m ³)	0,657			0,64
Analys Avser energianvändning för avlopp och avloppsledningsnät. Energianvändning gällande bränsle till fordon är exkluderat i detta nyckeltal.				
  Energianvändning för produktion och distribution av dricksvatten per producerad kubikmeter (kWh/m ³)	0,495			0,48
Analys Avser energianvändning för vatten och vattenledningsnät. Energianvändning gällande bränsle till fordon är exkluderat i detta nyckeltal.				

Bolagsmål 4: När nollvisionen för oplanerade leveransstörningar 2030

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Utfall	Målvärde	Årsmål
  Praktisk uthållig produktionskapacitet i m ³ /h	19 300			19 300
Analys De åtgärder som är planerade under året för att bibehålla och återskapa den nuvarande produktionskapaciteten är genomförda och läget bedöms följa den tänkta utvecklingen gällande att säkra nuvarande anläggningars kapacitet. Mycket arbete kvarstår dock under ett stort antal år för att säkerställa kapaciteten i långsamfiltren.				
 Andel genomförda av årets planerade åtgärder inom ramen för RSA				
Analys RSA är inställd för 2020. Aktiviteter från 2019 har genomförts.				
  Rent och hälsosamt dricksvatten enligt SLVFS 2001:30, § 7. (Uppfyllda gränsvärden)	2			3
Analys Låga halter koliforma bakterier (tjänligt med anmärkning) påvisades i slutet av augusti i flera områden i SVOA:s verksamhetsområde i söderort. Åtgärd vidtagen (spolning, uppföljningsprovtagning, typning, höjd UV-dos, kontakt med grannkommuner). Låga halter koliforma bakterier påvisades fortsatt fram till mitten av september. Typning av koliforma bakterierna visade på samma art (ej fekal, ej patogen, miljöbakterie) som påvisats i Norsborgs långsamfilter. Det kan inte uteslutas att bakterierna distribuerats ut till ledningsnätet från produktionen. Bidragande faktor till störning är troligtvis den höga temperaturen vid Norsborgs råvattenintag. Sammanställning av ovanstående störningar har presenterats för VD, SFV m fl och SFV driver frågan vidare. Kortsiktiga lösningar drivs inom V och L.				
  Andel reklamationer vid avfallshämtning (% månad)	0,17 %	0,17		0,3 %
Analys Reklamationsnivåerna ligger på 0,17% vilket är långt bättre än målvärdet.				